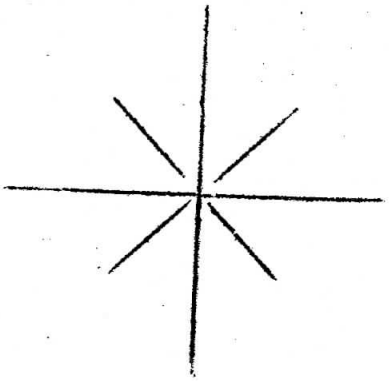

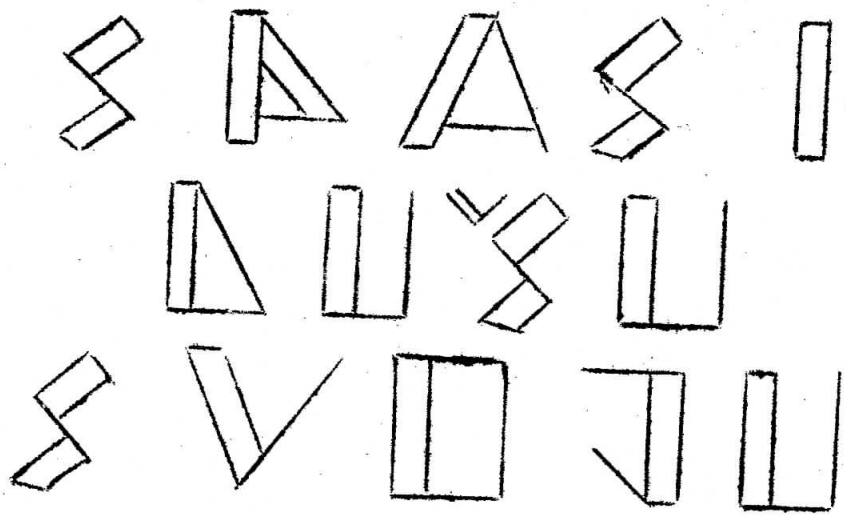

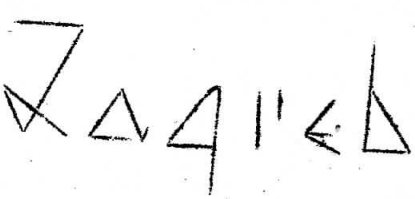

UVODNA MISIJSKA PROPOVIJED

Tema: BOG, VJERA - NAŠ ODNOS PREMA BOGU I VJERI.

UVOD. - Došli smo propovijedati vjeru. Isus prije uzašašća na nebo rekao je apostolima: Idite po svemu svijetu i propovijedajte evanđelje svakome stvorenju. Koji uzvjeruje i pokrsti se, spasit će se; a koji ne uzvjeruje osudit će se (Mk. 16,15-16). To smo došli navijestiti i propovijedati u ovim svetim misijama. (Može se ukratko najaviti program misija...).

Pogledajmo u oči odlučnom i presudnom pitanju, koje muči mnogu dušu: da li možemo imati danas onakovu živu i čvrstu vjeru, kako su je imali oni, koji su nam vjeru uščuvali i predali. Dapače, možemo li se s vjerom ponositi i njoj se veseliti, kako su se s njom ponosili prvi kršćani, i kako su se njoj veselili naši djedovi? Kako bih mogao još i danas vjerovati, kad toliki oko mene ne vjeruju?- Na ovo pitanje odgovaramo jasno i odvažno: Mi možemo i danas imati vjeru, živu vjeru, dapače žívlju i tvrđu od naših pređa, ali uz jedan uvjet. Kao što nijedna kuća, ni ova crkva ne bi mogli čvrsto stajati i odoljevati burama i olujama, ako ne počiva na tvrdim temeljima, isto tako ne može postojati vjera, ako ne počiva na jednom solidnom temelju a taj je: Ima Bog i u Bogu i po Bogu ima vječni život! Bez ove temeljne istine nema vjere i ako je još nešto imamo, ne će dugo izdržati sve pogubne nasrtaje naše nevjerne okoline.

Da utvrdimo u sebi ovu temeljnu istinu: Ima Bog, ukratko ćemo navesti vanjske i unutarnje razloge naše vjere.

I. Vanjski razlozi. - Da li opstoji Bog? Većina od vas ovdje prisutnih ima jasan odgovor na ovo pitanje. I kad bih dalje upitao, odakle znate, da ima Bog, odgovorili bi razni na razne načine: jedni bi rekli: tako su nas učili roditelji od djetinjstva, drugi opet da su to čuli u vjeronauku, a neki - ponajviše stariji - priznali bi: vjerujem zato što sam tako spoznao na temelju životnog iskustva. Svejedno je, kako smo došli do vjere, glavno je, da vjerujemo. - Ali ipak kod mnogih od nas, možda i kod većine nije tako uvijek ostalo. Nemojte se tome čuditi. Vjera nije nešto samo naučeno, odgojem primljeno. Vjera nije kao kakva haljina, koju navučeš pristajala ona bolje ili lošije. Vjera je naše osobno uvjerenje. Po njoj se ravnamo, po njoj živimo, po vjeri usklađujemo sve naše misli, riječi, djela. Vjera je naš osobni i stvarni život. Zato se događa, da ono, što smo u djetinjstvu možda naivno vjerovali, sad vidimo da nam ne dostaje, da je manjkavo. Nemojmo se čuditi, da tokom iskustva, životnih teškoća, otpadnu oni prvi pojmovi, što smo ih dobili o vjeri u našem djetinjstvu. Tokom našeg duševnog razvoja, veće naobrazbe i šireg životnog iskustva, naš razum traži nove i jače razloge vjere. Šteta je samo to, što u to doba previranja i sumnja mnogi zanemarimo vjeru. Mnogi se pod starost kaju i žale, što su zapustili vjeru zbog svojih mladenačkih strasti, oholosti a nada sve radi neobuzdanog putenog i besramnog života. Jer ljudski život, koji teče

pod suncem vjerskih istina i po Božjim zapovjedima, posve je drugačiji od života onoga čovjeka, koji u Boga ne vjeruje i ne poštuje Ga. Priznali su to mnogi ljudi. Klasični su primjeri prof. Zarnika ili dramatičara Bernarda Shaw-a. Pod konac života žalili su i opozivali ono, što su prije naučavali i u što su ludo vjerovali.

Da ne dođe do toga u našem životu, dozovimo si u pamet neke razloge naše vjere, ponajprije vanjske razloge:

1. šta kažu statistički podaci o vjerskom stanju; 2. Šta kažu učenjaci a 3. šta kaže etnologija i arheologija o vjeri. A zatim ćemo promotriti unutarnji razlog naše vjere.

1. Treba jednom, da se uvjerimo, da nismo mi jedini na svijetu, koji vjerujemo. Najnovije statistike pokazuju, da se u SAD izjavilo 97% ljudi, da vjeruju. U Kanadi 92%. U Nordijskim zemljama 9o%. Novinari dnevnik "News Croni cle" ispitali su na jednom londonskom ra-skršću 2.25o prolaznika, da li vjeruju: 5% ne vjeruje a 78% vjeruje. Ruski metropolit Nikolaj Kurticki izjavio je 1956, da je danas u SSSR preko 5o miliona ljudi, koji vjeruju. Prema državnom popisu od 31.III.1953. na teritoriju FNRJ izjavilo je 86,4% građana, da vjeruje. A kod primitivnih naroda je još veći postotak ljudi, koji vjeruju. Jesmo li mi jedini na ovom svijetu, koji vjerujemo?.

2. A ne vjeruju samo starci, djeca i neuki puk, nego vjeruju i učenjaci: Robert de Fleurs, član Franc. Akademije, napravio je anketu među 8o članova Akademije o pitanju: šta oni drže, da li se vjera protivi znanosti ili obratno. 65 akademičara je izjavilo, da ne postoji nikakova suprotnost između vjere i znanosti. - Učenjak Hubert Muschalek izdao je 1952, djelo pod naslovom: Moderni prirodoslovci ispovjedaju vjeru u Boga". Naveo je 65 tada živućih učenjaka, koji svaki na svoj način vjeruje u Boga: Albert Einstein (kratak, dobar prikaz u "Blagovesti" decembar 1959), Lord Calvin, James Jeans, Prof. Plate, Edward Yung, Max Planck, Werner, Heisenberg i drugi.

3. Prođimo kroz arheološke i etnološke muzeje širom svijeta naći ćemo, da je čovjek još u predhistorijskim grobovima ostavio glasne i stvarne dokaze o vjeri u Boga i prekogrobni život. Zato ima pravo grčki povjesničar Plutarh: Ima naroda bez ikakve civilizacije, bez državnog uređenja i **bez pisma, ali bez hramova**, čašćenja Boga, bez molitve, žrtava i vjerskih obreda - nema nigdje na svijetu.

Zamislimo se malo! Na temelju ovih objektivnih istina: statistika o vjerskom stanju u svijetu, šta kažu učenjaci a šta svjedoči etnologija... moramo zaključiti: velika većina ljudi vjeruje; vjeruju **i oni**, koji su naobraženi, znanstveno potkovani ljudi, vjeruju svi narodi od pamtivijeka. Vjera je stara koliko i čovječanstvo! - Šta to znači? Svi priznajemo da je čovjek razumno i slobodno biće. Čovjek se ne opredjeljuje za istinu po nekoj šabloni i slučajno. Priznati istinu i javno je ispovjedati, čovjek

može samo na temelju razuma. Kako krivo govore oni, koji tvrde, da je vjera plod neznanja, straha ili odgoja. Šta bi bilo onda od svih onih ljudi, koji pohađaju škole i univerze, gdje se ne samo ne govori o vjeri nego protiv vjere. A koliko je ljudi koji su uza sve protivnosti, boreći se i protiv vlastitih strasti došli do vjere: Francis James, Andre Gides, Poul Claudel, Dr.Aleksis Carel, Leonardo Fujita suvremeni japanski slikar i toliki drugi. Temeljiti vjeru na neznanju, strahu i odgoju, tako tumačiti tu veliku stvarnost znači biti naivan i skrajnje površan. Takovi ne poštivanju objektivnu istinu. Vjera je životno uvjerenje, s kojim se čovjek ne igra, nego se za vjeru opredjeljuje kao razumno i slobodno biće. Za vjeru se daje i život ako treba; a život nitko ne daje za ludost, utvare i neka babja naklapanja. - Dakle prema tome mi upoznajemo da se vjera temelji na dubokom uvjerenju, koji prožima naš čitav život. A toga ne bi nikad moglo biti, da se ovo životno uvjerenje ne temelji na stvarnim i dubokim činjenicama, koje nam dokazuju, da ima Bog. Evo vam ukratko jedan takav nutarnji razlog vjere.

II. Nutarnji razlog vjere. Najnovija istraživanja etnologije utvrdila su ovu istinu: Do uvjerenja, da ima Bog dolazi istim načinom priprosti, nenaobraženi čovjek kao i učenjak. Upravo tako naučava Sv.Pismo: (Mudrost 13, 1...; Rim. 1,2o-25). - Sv.Pismo ukratko ovo tvrdi: Svaka zgrada jest djelo jednog majstora. A onaj, koji je stvorio i uredio čitav svijet, jest najveći majstor i umjetnik, jest Bog. Evo, to je taj jednostavni i jasni način spoznaje, koju su etnolozi otkrili kako kod najprimitivnijih naroda, tako i kod najvećih veleuma. Vrijedno je znati, što na pr. jedan savremeni učenjak o toj istini tvrdi (na temelju djela Muschalek: Savremeni prirodoslovci i vjera, 1952). Svijet je nastao, to je znanstveno utvrđena činjenica. Matematika - račun pokazuje, kad je približno nastavo ovaj svijet. Naša zemlja je nastala pred 5 miliardi godina. Na temelju ove činjenice slijedi druga jasna istina: iz ništa ne može biti ništa. Ako je svijet nastao, a račun pokazuje, da je nastao, sam od sebe nije nastao, jer iz ništa, ne nastaje ništa. Zato mora ovaj svijet imati na početku Biće, koje je uzrok svijeta. To Biće mora u sebi biti takovo, da je sposobno dati takav svijet, kakav je ovaj, kojega vidimo.- A to prvo Biće nije nastalo, ono mora biti vječno, jer je prvo! - Ono mora biti svemoguće, jer je svemir silan. To Biće mora biti silno mudri arhitekt, jer je svijet tako mudro uređen.- To Biće mora biti najveći umjetnik, jer je ovaj svijet pun neisporedive ljepote u svim svojim vrstama: biljni svije tako raznoličan i bogat, životinjsko carstvo tako puno najrázličitijih bića, živih stvorova, koji u zraku, u vodi i na kopnu jednako prikladno žive i množe se.- Vrhunac stvaralače moći jest čovjek. Remek-djelo! Uz tijelo djeluje u njemu duh obdaren razumom i slobodnom voljom, pamćenjem i maštom. Po svojem umu čovjek može čitavu svoju tajanstvenu bit i narav izraziti i opisati mislima, riječima i gestama.- Na ovom svijetu ima dobrote, milosrđa, pravednosti, ljubavi...

kako istom toga svega mora biti puno ono Biće, od kojega je sve to poteklo? To prvo Biće mora biti razumno i slobodno, jer je stvorilo razumnog i slobodnog čovjeka. Zato mi kažemo jednom riječi: Na početku svega svijeta stvorenoga postoji jedno Biće, koje je sve ovo stvorilo, a to Biće mi nazivamo Bog! - Sve ovo razumno prosuđivanje i zaključivanje nekog učenjaka razumije i neuki čovjek. Svima je jasna činjenica, da svaka napravljena stvar, da svaka umjetnina govori o svojem graditelju i umjetniku. Tako nam ovaj svijet, najveće djelo i najveća umjetnina govori o svojem graditelju, a to je Bog! Evo ovako misli razum svakog čovjeka, ako pravo misli. Iako nenaobražen čovjek nema one naobrazbe i spreme kao učenjak ipak jedan i drugi pravo i isto zaključuje, prema onom, što spoznaju oko sebe i u sebi. Ovu činjenicu koju sv. Pismo tvrdi oduvijek, potvrđuju danas učenjaci, etnolozi na temelju svojih dugogodišnjih znanstvenih istraživanja.

Zaključak: Mi ne znamo za sve tajne i sve dubine stvorenog svijeta. To samo Bog pozna. I najveći učenjaci priznaju, da smo dosad spoznali samo jedan isječak iz tog ogromnog kruga Božje mudrosti i sveznanja. Ali ako imamo oko za opažanje i ako znamo misliti, i nama će priroda govoriti o Bogu. Što je jednostavnije, nego u proljeće gledati cvijeće u polju, koje svojim raznim bojama i mirisima zovu razne leptire i pčele k sebi na medenu gozbu. Šta rade pčele? Lete od čaške do čaške i skupljaju slatki nektar. Šta se pritom događa? Kako cvijet pripravlja med za pčelu, tako pčela njemu za uzvrat čini veliku uslugu. Dok cvijet hrani pčelu, pčela oplođuje pestiće cvijeta. I to je tako uređeno, da jedno bez drugoga ne može opstojati. Tu su dva života sažeta u jedno, združeno žive, jedno drugo pomažu. Možete li reći: to je nastalo slučajno; ili da je ta međusobna ovisnost rezultat nutarnjih sila, koje se skrivaju u nekoj vrtnji atoma? Tko to može vjerovati, tko tako nešto prihvatiti? Takovo rezoniranje zabacuje svaka znanost. Stvoreni svijet nije rezultat slijepih, mehaničkih sila, rezultanta raznih nepovezanih komponenata, nego je svijet "opus artis", umjetno djelo puno raskošja, puno oblika i ljepote. To bogatstvo otkriva kombinacije, igru slobodnog i premudrog uma. Nije ni naša slobodna volja učinak neslobodnih sila atoma, nije čovjek robot! Pčela i cvijet, naša ljudska slobodna volja, ljudski genij - sve je ovo razumljivo istom na temelju slobodnog genialnog Stvoritelja. To je naš svemogući i sveznajući Bog. To nam kaže zdrav razum, to nam kaže znanost...

Evo, to je temelj, na kojem počiva naša vjera. Ako želimo imati živu i tvrdu vjeru, onda nam jedno mora biti jasno: Ima Bog, ima vječni život. Zaista opstoji jedan istiniti i svemogući Stvoritelj svega stvorenog, a to je Bog. Ako je On jedini stvoritelj, onda je On jedini moj Gospodar, kojemu se moram potpuno pokoriti i služati Ga. Zato si čovječe na svijetu, da svoga Boga spoznaš, da Mu služiš, da Ga ljubiš i tako postigneš svoj vječni cilj - život vječni.

Sve drugo slijedi jasno na temelju ove istine. Jer, kad postoji Bog, onda nužno mora postojati i život vječni. Onda je nužno da smo i mi stvoreni ne za ovaj samo prolazni život, nego za vječni, gdje će navijek naša neumrla duša živjeti. Onda je istina, da je Isus Krist naš Spasitelj i Otkupitelj. Onda je katolička vjera jedina prava vjera Kristove Crkve. Onda je istina, da je Marija Majka Božja i naša Majka. Onda ima smisla moliti se, slušati nedjeljnu sv.Misu, primati svete sakramente. Onda ima smisla ispovijedati se i pričešćivati, jer nas to sve vodi u život vječni. Onda ima smisla dolaziti na svete misije, koje danas počinju i slušati svete propovijedi koje će se držati svaki dan u jutro... i na večer.... Onda ima smisla dolaziti na posebne staleške pouke,koje će najprije za žene biti na dan.... i sat... Onda se isplati sve dati za tu vjeru i još puno toga više za nju žrtvovati. Po toj vjeri mi znamo, zašto živimo i što nas čeka iza ovoga života, jer nas ona jedina vodi pravo kroz život i dovodi u vječni. Onda je dostojno i pravedno da se ne prestajemo zahvaljivati Bogu na milosti sv. vjere, i moliti Ga da nas u toj vjeri utvrdi. Onda je dobro i potrebno da se molimo i pokoru činimo i za druge, koji vjere nemaju, da je upoznaju, da je opet prigrle, da se obrate. Zato se drže svete misije, da nas sve zajedno o toj vjeri pouče, ponovno utvrde, da tako svi pomoću milosti Božje - samo dostojno Boga slavimo i služimo i tako svoje neumrle duše spasimo. -AMEN!

===+++===

S V R H A Ž I V O T A - S P A S I D U Š U

"Sve je vaše, a vi ste Kristovi, a Krist je Božji" (1.Kor. 3,23).

U v o d

Čovjek je sav zaokupljen životom, a da sam nije stavio u pokret svoje srce, niti mu može narediti da stane. Tu provede nekoliko godina, zatim odlazi. - Zašto?

Gdje su glasoviti vojskovođe, osvajači, državnici, umjetnici, diplomati?...

Na naše će mjesto za nekoliko godina doći posve drugi ljudi, koji možda još i ne postoje. Zabavljati će se, jesti će, raditi, plakati, misliti kao i mi ... nas ne će poznavati, a niti se brinuti za nas.

A poslije smrti?... ništa?... Zar potpuno ništavilo?... Zar sve svršava "u prazno"?

Ljudska nam se narav buni na pomisao, da bi naše prisustvo na zemlji moglo biti bespredmetno i besciljno.

Mi smo se ovdje sakupili pod misijskim križem raspetoga Krista kao najsigurnijim putokazom u našem životu, da upoznamo vrhovni smisao svoga života i da se potpomognuti Njegovom milošću odmah uputimo pravim smjerom prema konačnom cilju.

T U M A Č E N J E

Svrha i njezin izvor

Što je dakle svrha našega života? Sv.Pavao dovikuje: "Sve je vaše, a vi ste Kristovi, a Krist je Božji!" Bog je naš Stvoritelj, mi smo njegovi stvorovi. Zašto Bog stvara? "Svrha Božja u stvaranju jest, da se njegova dobrota saopći, a svrha stvorova jest, da budu dionici Božje dobrote ili, da se Bog proslavi u svojim stvorovima, t.j. da se poluči vanjska slava Božja." Bog je dakle jedina svrha našega života. "Početak i svršetak!" Kao što na zemlji sva voda izlazi iz mora i opet se vraća u more, tako čovjek dolazi od Boga, da se opet mora povratiti k Bogu. Sv.Pismo nam to na raznim mjestima dokazuje, n.pr.: Ps.18,2; Is.6, 3; Rim. 11,36;5 Moj. 1o,2o; Mt. 22,37. Laktancije: "Zato je svijet nastao, da se rodimo; zato se rađamo, da spoznamo Boga, stvoritelja i nas; zato Ga spoznajemo, da Ga štujemo."

Način postizavanja svrhe

Nerazumni stvorovi svojom opstojnošću. A mi? Mi smo na svijetu zato, da Boga spoznamo, ljubimo, Njemu služimo i tako u nebo dođemo.

Ako se suočimo s dubokim težnjama, s dubokim zahtjevima naše ljudske naravi, čija sastavina je tijelo i duh, prisiljeni smo iz toga zaključiti, da postoji drugi život s one strane groba, kojemu i mi pripadamo po svojoj biti.

Tako smo stvoreni

Svaki čovjek je Božje remek djelo, ali remek djelo na putu ostvarenja. On mora postati onim savršenstvom, kakvim ga je Bog zamislio, kad je učinio, da dođe na žemlju. I svako ljudsko stvorenje jest zasebni primjerak, koji se ne podudara ni s jednim drugim. Kad dakle Bog imade neki plan s čovjekom, kad mu je povjerio neko poslanje na zemlji, On je morao u njegovu narav duboko utisnuti životne pozive, odgovarajuće prohtjeve, koji bi ga poticali, da ostvari Božju volju... ukratko: pravila života, zakone.

1. Za usavršavanje samoga sebe

Čovjek u sebi osjeća dužnost, da mora u svojoj osobi ostvariti prirodno remek djelo, koje je Bog zamislio. Zato ga vidimo, kako je napeo sve svoje sile, da bi postao savršenim, skladnim, na svim područjima uravnoteženim bićem: fizički, umno, umjetnički, ćudoredno, u jednu riječ ljudski. Zato su mu ulivena pravila: a)zakon zadovoljstva i usavršenja pojedinca. Sve što je Bog stvorio, dao mu je u pomoć, da ostvari svoj program. Kralj prirode! Da dobro vlada, dao mu je duboko u srce usađen b)"prirodni" moralni zakon, koji mu nalaže ono, što ga može skladno razviti, a zabranjuje mu ono, što ga može spriječiti, da sam sebe ostvari suglasno Božjoj namisli. U tom zakonu je temelj čovjekovih dužnosti prema samome sebi i prema Bogu. I tu je početak i rješenje, zašto se je najprimitivniji čovjek mogao uspeti do tako visokog umovanja, kao što je spoznati Boga i štovati Boga. U tom pitanju su nekoji zastranili. Naučna su istraživanja (Etnolozi, antropolozi, paleontolozi i t.d.) potvrdila, da čovječanstvo, dapače i narodi, nikada nisu bili bez religije. Ako i pojedinci ili skupine zastrane, zato pak postoje neprestana obraćenja i nastojanja stvoriti barem neke obrede, koji bi trebali ušutkati neodoljivi zahtjev ljudskog duha. c)Bog je usadio u našu ljudsku narav najstrožeg nadglednika, mjerilo ispravnosti našega života: s a v j e s t. d)Da Bog čovjeku osigura ispravno spoznavanje od Boga mu uliveni "prirodni moralni" zakon, potvrdio ga je službenom objavom: to su Zapovijedi Božji, moralni zakon "objavljen od Boga". Prve tri uređuju odnos čovjeka prema Bogu samom.

2. Za usavršavanje bližnjega

Po prirodi smo određeni na službu jedan drugome. Čovjek je društveno biće. Time upravlja a)zakon solidarnosti - zakon uzajamne odgovornosti. Već se očituje i među udovima tijela. b)Podjednak tomu je utisnut u ljudsko srce zakon "prirodnog morala" u onom dijelu, koji uređuje odnose između čovjeka i čovjeka. Ispravna savjest ga brzo otkrije. c)Da ga Bog očuva od svake nagrde, službeno ga je potvrdio i objavio u daljnjih 7 svojih Božjih zapovijedi.

3. Za usavršavanje svijeta

Čovjek mora surađivati s Bogom na gradilištu svijeta, da dovrši djelo stvaranja, i po tome da poraste u Božjim očima. Stavio nas je u na-pol dovršeni svijet. Ne iz svoje potrebe, ali radi naše časti, a time se konačno čovjeku otkriva sve više svemogući Bog i tako se čovjek postepeno oslobađa od vlasti materije i ropstva materiji. Pasteur: "Malo znanosti odvodi od Boga, puno znanosti privodi k Bogu." Vidi i slučaj Einstein u Blagovesti 1959 br. 13. Suradnju s Bogom upravlja a)zakon rada, čovjek nije stvoren za nerad... i b)zakon napretka. Otkrića, da bude lakše čovjeku. S tehničkim pak napretkom mora rasti i etički: olakšati procvat ljudske osobe, inače je nazadovanje.

Suvremena pogibelj sastoji se u munjevitom razvitku znanosti i tehnike bez odgovarajućeg razvoja ljudske savjesti. Trebali bismo kao neki duševni dodatak, da bismo mogli preuzeti sav napredak. Zar nisu takav pokušaj putovanja i sastanci državnika i drugih društvenih predstavnika sa svih kontinenata? U doba atomske znanosti trebalo bi se usporedo razviti bratstvo napokon ostvareno među narodima bez obzira na rase i granice.

4. Za prekogrobni život

Čovjek mora težiti za prekogrobnim životom, koji će biti posveta vrijednosti njegova zemaljskog života. Očito je,da čovjek, koji mora surađivati s Bogom na dovršenju Božjega "remek djela" u sebi i oko sebe, taj čovjek ne može konačno svršiti u praznini i ništavilu. To bi bilo protuprirodno. Božje djelo je mudro i razumno. U čovjeka utisnut je zakon ljudskog nemira. Upravo nagonski teži u život poslije smrti. Čovjek se sastoji iz tijela i besmrtne duše. Zato mu je težnja za prekogrobnim životom tako prirodna, da bez toga ne bi više bio čovjek. Duša!

Zato p o s v e ć e n i i o t k u p l j e n i

Čovjek je pozvan, posve naročitom milošću i bez ikakvog prava kao stvorenje, na sudioništvo u Božjem životu i na ulazak u Božju obitelj. S ovim spoznanjem kršćanstvo se silnom i ogromnom nadmočnošću uzdiže iznad svih filozofskih sistema i religija. Po milosti smo prijatelji, miljenici Boga, sinovi obitelji, koji žive u Njegovoj usrdnosti, Njegovim vlastitim životom, u Njemu, u Bogu... Bog je to objavio, Krist potvrdio. To je "milost posvećujuća".

Pravilo: zakon milosti. Ljudskoj naravi milost ne pripada. Bog posebno zahvaća u čovječji život, preobražava njegovu dušu, surađuje u njegovim djelima i daje im posve novu vrijednost. Čovječji život postaje "nadnaravan", ali to mu ne dokida slobodu, nego mu omogućuje najbolje ostvarivanje cilja života. Takvo bijaše stanje čovjeka prije grijeha: zakon milosti donosio je čitav niz povlastica. Istočni grijeh bacio je čovjeka iz Božanske obitelji,oteo

mu njegove povlastice. Sam Sin Božji je svojim otkupiteljskim utjelovljenjem ponovno stekao za čovjeka to grijehom izgubljeno prijateljstvo. U tom je cijelo kršćanstvo. Krist je ponovno zaslužio život milosti. Otkupljeni čovjek, sjedinjen s Kristom po Crkvi i u Crkvi, koja Ga nastavlja i rađa životu milosti po sakramentima, nije više samo ljudsko stvorenje, nego je još i više besmrtni "Božji sin".

Z a k l j u č a k

"Sve je vaše, a vi ste Kristovi, a Krist je Božji." Isplati se živjeti pravi ljudski život! "Bog je tako ljubio svijet, da je predao jedinorođenoga Sina svoga, da nijedan, koji vjeruje u njega, ne pogine, nego da ima život vječni." (Iv. 3,16) Ali htjeti izvan ove orijentacije izgraditi svoju osobnost, to znači graditi u prazno, i u svoju propast.

P r i m j e n a

"Evo sad je vrijeme obilne milosti, evo sad je vrijeme spasenja!" (2 Kor. 6,1-3)

Na svijetu smo zato, da Boga spoznamo, ljubimo, Njemu služimo i tako u nebo dođemo!

Hvaljen Isus i Marija!

O. M.M.

==+++==

STALEŠKA ZA ŽENE I MAJKE - OSNUTAK

UVOD. U katakombama, gdje su se prvi kršćani sakupljali na službu Božju i gdje su ukopavali svoje mučenike i ostale vjernike, neki je muž dao uklesati na grobni spomenik svojoj ženi ove riječi: Valeria dulcissima, famula Christi, vivas in Deo - preslatka Valerijo, službenica Kristova, živi u Bogu! - To je morao biti zaista dobar muž, a još više odlična i sveta žena, koja je zaslužila tako divnu pohvalu. -- Grof Turinški jašući prema svojoj kući, kaže prijatelju: vidiš ovo brdo pred nama - da je od samoga suhoga zlata, ne bi mi bilo tako drago, kao što mi je draga moja žena Elizabeta! - to je bila sv. Elizabeta turinška! --

Cijenjene i drage žene i majke! da bi također vaši muževi, braća i svi s kojima živite u obiteljskoj zajednici, mogli o vama tako pohvalno govoriti, to neka bude vaša sveta ambicija, vaša neprestana briga i vaš ponos. - Da to lakše postignete saslušajte pažljivo i otvoreno srca ovaj svoj staleški govor. Ove svoje riječi polažem u vaša srca s molbom dragom Spasitelju, da ih po svojoj presvetoj Majci, Mariji Pomoćnici blagoslovi i učini korisnima vama i vašim obiteljima.

Tri točke, tri istine htio bih vam predložiti i s vama uz pomoć Božju razmotriti.

Svaka dobra kršćanska žena i majka službenica je: 1. Krista, 2. svoga muža i 3. svoje djece.

1. Službenica Kristova. Svaka kršćanska žena i majka treba da je u prvom redu službenica Božja. Svaka od vas treba da ponavlja za Bogorodicom: "Evo službenice Gospodnje". Biti službenica Gospodnja, znači uvijek i posvuda vršiti volju Božju. Kao što je presv. Bogorodica darovala svijetu Spasitelja, tako morate vi nositi svijetu Krista, nositi ga u svoje obitelji i u svoju okolinu. Bog vam je povjerio vašeg muža, Kad ste klečala uz njega pred oltarom i pružila mu ruku, tada kao da vam je govorio dragi Bog: Tebi izručam tog muža, skrbi se, da mi bude vjeran! - Vama povjerio je Bog djecu. Kad su ti poslije krštenja dijete položili u ruke, tada je progovorio dragi Bog: brini se, draga majko, za tijelo i dušu ovoga djeteta! Ne zaboravi, da je to moje dijete, moje stvorenje i od mene primit ćeš plaću." - Da uzmognete izvršiti ovu dvostruku sjajnu zadaću u kršć. obitelji, Krist vam je vratio onu prvobitnu čast i dostojanstvo u familiji, koju je Bog već u raju zemaljskom odredio za Evu - ali su kasnije poganske zablude skinule ženi taj dragocjeni vijenac i bacile ga u blato - te je ona umjesto kraljice u obitelji postala predmet izrabljivanja i neizrecivog ponizivanja, postala je mužu nejednakopravna drugarica, nego kao ropkinja, savršenija životinja, posve ovisna o njegovoj samovolji... Krist vam je dao pravu emancipaciju i po Mariji, toj najuzvišenijoj vašoj zastupnici, uzvišena je svaka kršć. žena, koja to hoće, do dostojanstva kraljice u svojoj obi-

telji.-- Kolike sv. žene je sv.Crkva podigla do časti oltara - koliki umjetnici, pjesnici posvetili su najljepša djela majci!--

Za sve ovo dužne su žene zahvalu svome Spasitelju, koji ih je rehabilitirao i vratio im dostojnu čast u ljudskom društvu.

To svaka kršć.žena i znade i priznaje! S toga su baš naše žene i majke one, koje su u našim obiteljima čuvarice svete vatre: vjere svete i čuvarice kršć. odgoja djece; one su svećenice, koje promiču kraljevstvo Božje u dušama svojih muževa i djece. -- Primjer: Neka mlada majka držeći u naručju svoje djetešce križa ga nježnom ručicom: "u Ime Oca"... čovjek u blizini prigovara: jedva je dijete rođeno i već ga znamenujete tim strašnim znamenjem križa! - Da, jer znadem, da će se moje dijete sresti sa križevima u životu - nek se onda sjeti, da mu je prvi križ stavila najnježnija majčinska ruka - i spoznat će, da je u križu spasenje. Onda ista majka: "Zdravo Marijo... sada i u času smrti naše"... čovjek u blizini opet prigovara: zašto djetetu spominjati smrt.. - Jer će i moje dijete jednom morati umrijeti, neka znade, da će nas onda tješiti Majka Božja. --- Primjer: Majka imala jedinca, u djetinjstvu dobar, onda u zanat raskalašen, neposlušan, u vjeri mlitav... Majka moli, plače, opominje, ali uzalud. Neke večeri pozove ga na zajedničko hodočašće. U ranu zoru izađu iz grada, uzbrdo majka izuje cipele, noge krvare, sin ganut moli, da obuje cipele - ne, sve to više tragova krvi, u koje padaju sinove suze. U crkvi pred Marijinim oltarom zavjetuje se sin dobroj majci, da će se promijeniti. To i učini i bi spašen... aplikacija.

2. Službenica svoga muža. Ima muževa, koji misle, da su kadri svladati svijet.

Koliko jakih i zvučnih riječi dolazi iz njihovih usta - a kako izgleda istina. Uistinu je muž toliko puta slab i bespomoćan kao dijete. U svemu mu je potrebna ženina pomoć. Stari muževi, kojima su žene umrle, vrijedni su samilosti. Koliko se puta opravdano tuže: "Otkako mi je umrla žena, moj život nema više smisla. Fali mi na svakom koraku". Možete slobodno moliti, neka vam muž umre prije vas. Svaki je naime muž nesretan, kad mu usfali brižljiva pomoć nježne žene.

Pomagati mužu s majčinskim osjećajima i ljubežljivo mu služiti to je druga vaša zadaća.-- Služite svojem mužu u čistoj ljubavi. Vaša duša pripada Isusu Kristu, Njemu je zaručena. Ali to ne isključuje dužnosti, da svoga muža ljubite. Ali vaša ljubav treba da je čista. Šta to znači? Muža treba da ljubite ljubavlju, koje nije otrovao grijeh. To ne znači da mora vaša ljubav biti bez strasti. Ona sama po sebi nije grijeh, nego je od Boga dana mašoj naravi. Samo da nas ona ne natjera u grijeh. - Tako su se ljubili grof turinški Ludovik i sv.Elizabeta. Čista je ljubav najjača ljubav.-- Ne navađajte muža na grijeh - i on ima dušu, i on je kršćanin. Radi te nesretne spekula-

cije: jedno dijete više ili manje... koliko grijeha protiv prirode, protiv Boga, protiv Crkve, protiv vlastitog naroda! "Volim desetero djece okolo stola, nego samo jedno na mojoj savjesti!" Neka kaže svijet štogod hoće: pobačaj je ubojstvo čovjeka, živoga čovjeka! Božja nas objava uči, da je presv.Bogorodica od prvog trenutka svog bivstvovanja na zemlji, dakle od prvog trenutka svog Začeća bila očuvana od ljage istočnoga grijeha - tako je svako drugo ljudsko dijete od prvog trenutka kad je Bog stvorio njegovu dušu, ljudsko stvorenje, ljudska osoba i njezin integritet zaštićuje 5.Božja zapovijed: ne ubij! - Ne navađati muža na grijeh - neka vidi i neka znade za koga radi i tko će njega i ženu na stare dane ljubiti, gledati i paziti!

Vaša ljubav treba da je vjerna - to je za svaku poštenu ženu samo po sebi razumljivo. Ali ipak može snaći svaku od vas opasnost, naročito kad ste uvrijeđene i razočarane. Kako je opasno, ako u takvim trenucima netko drugi upotrebljava slatke riječi. Kako lako onda glad za ljubavlju može natjerati ženu na misli, riječi, želje i djela, koja znače propast! Skrbite, da vas ne oskvrne ni najmanja požuda za drugim. Vjernost je nešto divnoga, ona je suho zlato. Nevjernost ponizuje čestita čovjeka. Najprostiji ljudi, s kojima se u životu možete sresti to su preljubnici; bojte ih se i bježite pred njima.

Vaša ljubav neka bude konačno požrtvovna. Prava ljubav želi u prvom redu sretnom učiniti dragu osobu, a ne da sama bude sretna. U tome je nesreća mnogih mladih ljudi: oni se vole, ali je njihova ljubav puna egoizma i samoljublja, te se kreće oko svoga "ja". Požrtvovna ljubav gleda da sretnom učini ljubljenu osobu, tek tako se onda ljubav čudnovatim strujanjem vrati opet u vlastito srce. Primjer: neki mladi muž tuži se: kad dođem poslije posla kući, umoran, gladan... da bi mi tko priuštio jednu riječ toplog pozdrava - niti žena, niti djeca... Drage žene, to vas baš ništa ne stoji: pošaljite koji puta dječicu tatici ususret... kad dolazi s posla - to dobro djeluje na njega a odgaja i djecu, i budući on znade, da ste to vi upriličila, još će vas više zavoljeti i nijedan sotona ne će ga moći odbiti od vas i od kuće. To su sitna sredstva, ali nemojte ih zanemarivati. Primjer: Voda sv.Vinka - čudotvorno djeluje, dok ju žena drži u ustima, ako je muže srdit...

3. Službenica svoje djece. Svaka kršć.žena treba da je službenica Božja, ali time njezina zadaća još nije iscrpljena: ona treba da je također službenica svoje djece. Ovdje moram odmah napomenuti, da to ne znači za nju nikakvog ponižnja, nego naprotiv veliko odlikovanje...."Štogod učinite jednome od moje najmanje braće, meni ste učinili."... Biti službenica svoje djece znači nasljedovati Majku Božju. Sa Božanskim Djetićem pod srcem pohodi ona svoju rođakinju Elizabetu. Ona dobro znade: Dijete, koje imam kod sebe, Božji je dar. Blago svakoj kršćanskoj majci, koja s jednakim čuvstvom gleda i na svako svoje dijete; blago svakome djetetu, koje bude tako primljeno od svoje majke.

Svaka majka mora, kao Marija, sa svojim djetetom u Betlehem: ona mu mora darovati život. Ovaj trenutak nije bio težak za preblaženu Djevicu: bez bolova, na poseban, djevičanski način rodila je ona Spasitelja, "povila ga u pelenice i položila u jaslice". Sasma drukčije je to kod ostalih majki: u bolovima rađaju one svoju djecu. S kakvim počitanjem gledalo bi svako dijete svoju majku, kad bi pomislilo, što je njegova majka pretrpjela, kako je svoj život stavila na kocku kad je njega rodila.-- Svaka majka mora sa Majkom Božjom i u Nazaret: kroz duge godine mora služiti svojoj djeci. Cijeli njezin život posvećen je toj majčinskoj službi, Boga radi, dok se ne iscrpi, te kao časna bakica sa krunicom u ruci moli za svoju obitelj.

Blago majci, koja u duhu vjere služi svojoj djeci, kao da bi služila Isusu samome.. "Tko prima jednoga od ovih malih, mene prima"... "Štogod ste učinili jednome od moje najmanje braće, meni ste učinili."

Potrebna je, jamačno i budnost i ako treba strogoća...

cfr. Šatobrijan veli: neka roditelji ne zaborave, da njihova djeca nijesu njihovo vlasništvo, nego su im poslana od Boga na nekoliko godina, da im pokažu pravac i primjerom i riječima pravi put u život, koji će ih dovesti opet dragome Bogu. Kad bi malena curica u kolijevci mogla prozboriti, kazala bi: mamice draga, Isus me je poslao k tebi, da mi pokažeš, kako da pobožno i čestito živim, te poslije smrti opet k Njemu dođem... Kad bi sinak mogao progovoriti rekao bi iz koljevke: tatice, Isus me šalje k tebi, da...

Evo, sudbonosne važnosti obiteljskog i roditeljskog odgoja za sretan život i blaženu vječnost djece.--

cfr. Isti Šatobrijan još dodaje roditeljima ovu ozbiljnu opomenu, onaj otac i majka, oni roditelji, koji ne znadu, kad je potrebno, riknuti kao lavovi, postat će brzo djeci predmet prezira, kao majmuni!...Ne se dati varati lažima od djece!

Zaključak: Neka legenda pripovijeda, kako su lijepog dana sjedili na klupici u Nazaretu Marija i mali dječak Isus. Među ostalim pita majka svoje Bož. Čedo: Reci mi, mili moj Sinko, što je najljepše među stvarima, što ste ih Vi: Otac, Ti i Duh Sveti stvorili?-Mali Isus, slatko se smješeći šut.- Marija nastoji da pogodi: Možda je to sunce?- Ne, draga mamice.- Možda mjesec, zvijezde? - Niti to, mila mamice. -Što onda? možda svijetovi, kojih mi uopće ne vidimo?- Niti to, odgovori mali Isus -Što onda, deder reci mi moj dragi Sinko.- U to se dječak Isus digne i baci se silovito oko vrata svojoj miloj majci...kao da je htio reći: najljepše stvorenje Božje, to si Ti, moja mila, slatka majčice!

Drage žene i majke naše, razmišljajte za vrijeme ovih sv. misija više puta: službenica sam Kristova i radi Njega hoću da budem u pravom smislu i službenica svog dragog muža i brižljiva službenica svoje dječice. Trsit ću se, da zavrijedim tu pohvalu te i moj muž i moja djeca

mogu kazati o meni: hvala Bogu, što mi je dao tako izvrsnu ženu, najbolja je od sviju; hvala Ti i dobri Bože, za tako dobru majčicu, koju si nam dao, najdraža i najbolja je od sviju!

Dr.T.K.

+++===+++

STALEŠKA POUKA ZA MUŽEVE

UVOD. - Mi smo danas žalosni svjedoci jednog općeg zla, koje je zahvatilo čitavo čovječanstvo. Brak je postao u očima mnogih ljudi komedija, koja svršava tragedijama, često puta teškim tragedijama. Nije bračni problem u tome, kako će bračni drugovi živjeti po noći, nego je pitanje, kako će živjeti po danu i tako ustrajati čitav život. Taj teški problem, koji poput zagonetne sudbine leži na čovječanstvu, tumači i rješava nam jedino katolička nauka, koja se temelji na Božanskoj objavljenoj istini.

A) Dogmatska podloga ženidbe. Prva i temeljna istina o braku, koju muževi ne smiju nikada zaboraviti, stoji napisana u sv.Evanđelju. Kad su pitali Isusa: "Učitelju, a šta ti misliš, smije li čovjek otpustiti ženu iz kojeg mu drago razloga? Odgovori im Isus: A niste li čitali, da je onaj, koji je na početku stvorio čovjeka, kao muško i žensko stvorio ih. I reče: zato će čovjek ostaviti oca... Što je dakle Bog sastavio, čovjek neka ne rastavlja." - A kad su upitali, kako im je onda Mojsije dozvolio, da se mogu rastati od žena, odgovorio je Isus: Mojsije je dopustio vama otpustiti svoje žene, radi vašeg tvrdog srca, ali iz početka nije bilo tako. Ali ja vama kažem: Ako tko otpusti svoju ženu i oženi se drugom čini preljubu, i tko se oženi s otpuštenom, čini preljubu (Mt. 19,1-9). Ovim riječima je Isus odgovorio na jedno od najzamršenijih pitanja ljudskog društva. Ništa čudno, jer se radi o temelju čovječanstva, o njegovoj početnoj stanici. Jasno se vidi, na što Isus cilja ovim riječima. Jer šta je ženidba, to se ne pita nekog čovjeka, neke ustanove i učenjake, to se ne pita ni čitav svijet, nego se tu postavlja pitanje jedino onome, koji je ženidbu ustanovio i posvetio, a to je Bog! - Božja nauka ukratko, ali jasno kaže: Brak ili ženidba je najtjesnija ili najuža zajednica na ovom svijetu, koja postoji između jednog muža i jedne žene. I ona je zato ustanovljena, da se u ljubavi, iz ljubavi i po ljubavi muž i žena međusobno potpomažu u životu, duhovno izgrađuju i usavršuju te da se po njima uzmogne umnažati ljudski rod.- Ovo se tvrdo temelji na riječima Sv.Pisma St.Zavjeta (Gen.2,18-25; 1,28).-

Povijest čovječanstva je dakle započela s onom prvom ustanovom, koju je Bog postavio. Ta prva ustanova zove se ženidba.

B) Moralne dužnosti ženidbenog staleža. Sa postavljanjem ženidbenog staleža Bog je povjerio čovjeku jedan dio svoje stvaralačke snage i moći. To je najveća sposobnost, koju čovjek posjeduje. Ali svaka sposobnost, dar i pravo ima također svoje dužnosti, obaveze. Dužnosti bračnog prava možemo svesti na ove tri: I.Bračna ljubav; II.Bračna vjernost i III. Bračna čistoća.

I. Bračna ljubav je prva i temeljna dužnost muža i žene. O toj bračnoj ljubavi piše sv.Pavao: Muževi, ljubite svoje žene, kao što je Krist ljubio Crkvu i sav se predao za nju... (Ef. 5,25-32). Uspoređujući muža s Kristom a ženu s Crkvom, sv.Pavao daje kao glavne oznake prave bračne ljubavi ove:

1. Prava bračna ljubav rađa se i raste u dušama onih, koji se ljube. Krivo misle i krivo rade oni, koji su svoju bračnu ljubav sveli isključivo na sjetilnu ljubav. Nije glavno u bračnoj ljubavi samo onaj njezin vanjski izraz. To se najbolje vidi kod onih, koji se samo sjetilno ljube. Oni su kadri ostaviti sve,štomijeniti deset "ljubavi",samo ako im netko obeća,da će s njima više sjetilno uživati.- Tjelesna ljubav u braku je potrebna, ali ona se mora oplemeniti onom pravom bračnom ljubavi, koja se rađa,utvrđuje i sve više raste u dušama onih, koji se ljube. A kad se duše upoznaju i zavole, onda se tako preliju jedna u drugu, da ih više ništa ne može rastaviti. Po tom postaju ono, što kaže Sv.Pismo:A njih dvoje više nije dvoje, nego jedno. Takova bračna ljubav izdrži sve kušnje života, jer dok tijelo vene i prolazi, duša je sve veća, iskusnija i jača. Takova se ljubav ističe napose tim, što je

2. Strpljiva. "Nosite breme jedan drugoga, tako ćete ispuniti zakon Božji!" (Gal. 6,2) Mnogi muževi su krivi, da žena izgubi svaku strpljivost i zadovoljstvo. Ponajviše je tome krivo pijanstvo, kojeg se muž ne će nikako da odreće. To je strašan križ za mnoge žene i obitelji. Da je to jedna naša strašna pošast dokaz je i to, da je god. 1956. popijeno alkohola u FNRJ za 104 milijarde. Žene pijanaca gube volju za rad i čuvanje, a djeca zanemare poštivanje prema takvom ocu.

3. Bračna ljubav je požrtvovna. To je najvažnije za sretnu ljubav. Jer žena nije na ništa toliko osjetljiva kao na ljubav, i to požrtvovnu ljubav svoga muža. Onda je žena pripravna na najveće žrtve, osobito one, koje se tiču rađanja djece. U takovoj ljubavi nema mjesta nikakovom ljubomoru. Takva ljubav može samo rasti. Na tu ljubav Bog pazi kao na zjenicu svoga oka, pa zato i kaže Sv.Pismo: Što je Bog sastavio, čovjek neka ne rastavlja.

II. Bračna vjernost traži da muž i žena moraju ostati:

1. Vjerni jedno drugome do groba. Prije ženidbe nitko ne može biti prisiljen da stupi u brak; ali kad se jednom

ženidba sklopi, završi, nitko ne može bračne drugove rastaviti. Ženidba je veza nerazrešiva. Samo Bog može rastaviti, što je sastavio. On to ne čini osim samo smrću. Po sakramentu svete ženidbe supruzi su sjedinjeni za sva vremena, Božjom milošću i moću. - Eto zašto je rastava braka nemoguća. Nijedan svjetski sud ne može naše katoličke ženidbe razriješiti. Tko bi se usudio rastaviti od svoga zakonitog bračnog druga, pa makar i sudbeno to zatražio, taj se teško ogrešuje o bračnu vjernost, a to rješenje ništa ne vrijedi pred Crkvom. "Jer tko svoju ženu otpusti i uzme drugu, čini preljubu, a tko otpuštenu uzme, čini preljubu" (Mt. 19,9). Bračna vjernost traži da se muž i žena moraju:

2. Potpomagati među sobom. Bog nije ustanovio ženidbu samo zato, da se rađaju nova pokoljenja, nego i zato, da se ženidbeni drugovi među sobom potpomažu u tjelesnom i duhovnom pogledu. A šta se događa od žena, odnosno djece, koje su muževi napustili, ilustrirale su dovoljno ankete, koje su provedene u raznim časopisima. Godine 1959. provedena je anketa u tri popravna doma za maloljetne kriminalce i pokazano je, da su u 90% slučajeva to djeca rastavljenih. A na teritoriju FNRJ od godine 1945. do 1956. preko 160.000.

3. Bračna vjernost traži, da supruzi odaju jedno drugome potpunu i nerazdjeljenu ljubav. Isus Krist toliko drži do te vjernosti, da ne dopušta njezina oskvrnuća, pa ni u mislima. "A ja vam kažem, da svaki, koji samo promatra s požudom tuđu ženu, već je učinio s njom preljubu u srcu svome" (Mt. 5,28). - "Ne varajte se - opominje sv. Pavao - preljubočinci ne će unići u kraljevstvo nebesko" (1.Kor. 6,9).

III. Bračna čistoća jest najveća ali i najuzvišenija dužnost. Bog je po ženidbi povjerio mužu i ženi jedan dio svoje svemoći. Bog je sebi pridržao pravo, da od prvoga časa začeća stvara u novom biću besmrtnu dušu. A za tijelo toga bića dao je, da po njegovim zakonima zajedničkim sudjelovanjem muža i žene, dođe na svijet. Zato jer je Bog osnovao, uredio i posvetio ženidbeni stalež, On je jedini vlastan, da dade i normu, prema kojoj se imaju ravnati ženidbeni drugovi u braku. A Božja norma glasi ovako: Rađajte i množite se i napunite zemlju i vladajte njom (Gen. 1,28). Stoga krivo misle svi oni ljudi, koji si utvaraju, da tobože zbog nekakvih izvanrednih okolnosti smiju odstupiti od Božje nakane. Ali su se ljudi prevarili. Mislili su olakšati život griješeći protiv životnih načela ljudske naravi, a dogodilo se protivno. Narav se ljuto osvećuje kršiteljima svoga zakona.

1. Tako su neki počeli govoriti, kako nije grijeh čuvati se začeća. Mi se katolici ne smije dati zavaravati štokakovim krivim naukama. Čuvati se začeća je teški grijeh: a)protiv Boga, b)protiv jasne nauke Crkve i c)ujedno je atentat na ljudsko zdravlje.

a) U Sv.Pismu se spominje (Gen. 38,8-1o), da je neki muž imenom Onan čuvao ženu od začeća i nije točno vršio bračnu dužnost prema naravnom zakonu. I stoji pisano, da je Gospodin Bog kaznio Onana smrću zbog toga grijeha. "Bog je ubio Onana!", kaže Sv.Pismo.

b) Nauka Katoličke Crkve jest potpuno jasna u tom pitanju. Papa Pijo XI. u svojoj enciklici "Casti connubii" jasno žigoše zavodljivu nauku Anglikanske crkve, koja poče krivo naučavati, da je bračni onanizam dozvoljen. A svima katoličkim svećenicima se naređuje: ako bi šutjeli o ovim stvarima, to bi značilo izdati svoju svećeničku dužnost! - Godine 1959. izdao je katolički episkopat za katolike čitave Jugoslavije zajedničko pastirsko pismo, u kojemu doslovce stoji pisano: Bračni drugovi, koji su krivci bračnog onanizma, ne mogu primati odrešenje u sv.ispovijedi i ne mogu primati svete Pričesti, dok se ne poprave (O kršć.braku i obitelji toč.38.).

c) Medicinska znanost potvrđuje gornje navode. U najnovije doba liječnici otvoreno govore i pišu: muževi i žene, koji se u braku čuvaju začeća i to čine na bilo koji protunaravni način, škode zdravlju i tijelu. Muževi prije ili kasnije obole na srčanom živcu. A žene postaju prije vremena iscrpljene, a mnoge postaju u roku od nekoliko godina neplodne. U 5o% slučajeva žene obole na upali jajnika, a s tim su skopčana duga liječenja i još teže posljedice. A razni preventivi imaju za sigurnu posljedicu tumor, a često rak. Tako izjavljuju liječnici ginekolozi kao na pr. dr. Stecher, dr.R.H.Barbe i dr.Pierre Salleron "Limitation des naissances" 195o.

2. Drugi strašni grijeh, kojim se bračni drugovi ogriješuju o svoju bračnu dužnost jest pobačaj. Strašno je ubiti nevinog čovjeka. Svi bi takove ubojice izbjegavali. A šta znači istom ubiti nevino i nekršteno dijete, koje zbog toga, što nije kršteno, ne će nikad moći vidjeti lica Božjega. Pobačaj je grijeh, koji se izvodi voljom i djelom vlastitih roditelja, zato je pobačaj grijeh čedomorstva. Katolička Crkva kažnjava ga izopćenjem iz svoje zajednice i sve one koji na bilo koji način sudjelovali u tom djelu. A kakve su strašne posljedice toga grijeha, to se ne da opisati. Nešto samo od svega toga iznijela je pred našu javnost Dr.Angelina Mojić, ginekolog, u knjizi "Pobačaj". U Jugoslaviji je bilo g.1954. oko 5oo.ooo. Od toga se oko 2oo.ooo (4o%) uklonilo nasilnim pobačajem. Zbog tih pobačaja umrlo je na hiljade žena, još iste godine, obolilo do sto hiljada, a na lijekove i oporavke se potrošilo na milijune dinara . Kad se to sve sračuna, onda svi ti troškovi zbog pobačaja koštaju državu mnogo više, nego li bi stajala sva ona djeca da su se rodila.

ZAVRŠNA RIJEČ. - Naše dvadeseto stoljeće zašlo je u jednu strašnu zabludu. Mnogi pojedinci drže, da je danas nemoguće držati onaj naravni zakon, koji je osnova čitavog čovječanstva, a to je bračni zakon. Njima izgleda, kao da Bog u bračnim dužnostima zahtjeva što je nemoguće, pa sva-

ljuju svu krivnju na Boga i na vjeru. A zapravo današnji je svijet izgubio vjeru u svoju vlastitu snagu i jakost. Zato se mi katolici toliko opiremo tom pesimizmu. Mi to promatramo u potpuno drugom svijetlu. Mi ponajprije priznajemo i uvjereni smo, da Bog ne zapovjeda ništa, što je nemoguće. A zatim, mi se moramo čvrsto držati onoga, što nas uči naša Katolička Crkva. Ona nas uči, da mi ne možemo bez Božje milosti ništa. Zato zapovijeda, da na početku bračnog života stupe mladenci pred oltar, i da tamo prime na dan svoga vjenčanja posebnu stalešku milost po sakramentu svete ženidbe. Zna naša Katolička Crkva, da muža i ženu čekaju u braku velike, dapače najveće životne dužnosti. Da te dužnosti uzmognu vršiti sve do konca života, primaju u sakramentu ženidbe posebnu jakost i milost Božju. Tu stalešku milost neki ne osjećaju, neki ne znaju za nju. To je zato, jer je nisu uopće primili. Tko u smrtnom grijehu primi sakramenat svete ženidbe, on je valjano vjenčan, brak je valjan, ali Božje milosti ne prima. Dok je smrtni grijeh na duši, posvetna milost ne može u dušu. I dok se takvi bračni drugovi iskreno ne ispovjede, ne mogu postići te milosti. Sad je vrijeme da to učinite. Možda će trebati napraviti ispovjed od vjenčanja? Ništa zato, obavite je, pa ćete odmah osjetiti jakost i snagu - ne ljudsku, nego Božju u svojoj duši.

Evo na temelju čega će naši katolički muževi i žene opet moći držati se načela kršćanskog braka i postati vjerni i sretni supruzi.

===XXX===

STALEŠKA ZA DJEVOJKE

Mi se ne poznamo. Ja ne znam, gdje je vaša kuća, čime se vi bavite, kako kod kuće stojite, ali ipak bih vam htio govoriti kao stariji prijatelj o stvarima, koje se tiču vaše sudbine.

Zašto? Sedmicu za sedmicom putujemo po gradovima i selima. Svake dvije nedjelje pred nama iznova mnoge djevojke se redaju, slušam njihove vesele nade i planove, ali i njihove jadikovke.

I ona, koja je u vodu skočila od očaja, klečala je sa suzama na očima, i ona, koja je svoje djevojačko dijete bacila u Savu, suze je ronila i govorila: "Kamo sreće, da sam prije čula te riječi... Željela bih da svaka djevojka između 15 i 25 godina čuje ovakve istine, kako ste nam govorili. O, zašto niste prije došli?...Sve bi bilo drugačije...

I. DJEVOJAČKA ČAST.

Danko Anđelinović napisao, a Jakov Gotovac uglazbio, operu "Mila Gojsalić" - sudbinu mlade Hrvatice iz Poljica u Dalmaciji.

U predvorju kneza Ivana Gojsalića narod se skuplja... Dolazi svita na čelu sa Petrom Kulišićem i prose Milu. Knez pristaje. Narod pjeva, kolo se razvija.

Uleti Kolumbat: "U bregove! U zbjegove! U planine... Topan paša bosanski ide: Poubijat će sve i popaliti, ako Knez ne dade kćerku Milu njemu za harem... Zakleo se Mekom i Medinom, Ćabom i Alahom...".

Svi jednoglasno: "Milu ne damo!" Zastava se diže, trube odzvanjaju, oganj gori na kuli. Borit će se, ali djevojke nekrstu ni za što! A Mila? "Nemojte se boriti, nemojte gubiti živote. Ja ću ostati ovdje, ja ne ću s vama! Čekat ću Pašu"... Što kani? Iznevjerit će se vjeri i Petru?

Topan paša dolazi pred dvor - bijesan jer Mile nema. "Ubij, pali!" Mila izlazi iz dvora.. "Oh, dođi, upoznao sam te u Splitu", pa joj nudi blago bogatstvo, ali ona odbija.. Tek, kada se zaprijeti, da će sve Poljičane poubijati, onda odgovara: "Pašo, bit ću Tvoja!" Paša sretan, bisere daje... Dolaze Turci... Hvali se njima, što je predobio Milu... Ali gazi riječ i naređuje, da se ipak pali i pljačka. Mila uzima baklju, kruži po šatoru sa uzdignutom bakljom iznad glave, vrti je i govori: "Jest, hoću Pašo, hoću s tobom - al u smrt!" Baci baklju u bure baruta... Eksplozija... Svi mrtvi...

Za Milu je djevojačka čast najdragocjenije blago! Ona je čista pred svojim ocem, zaručnikom i pred silnikom, čista sve do smrti... Blago narodu, koji je imao takve djevojke. Ovdje je izvor hrvatske povijesti.

"Primi bijelu haljinu, i ponesi je neokaljanu pred sud Gospodina našega Isusa Krista, da imaš život vječni". To je izvor djevojačke vrijednosti i ljepote. To je ono u vama zašto se svije prema vama okreće, to je ono što sija iz vašega obraza i vašega djevojačkoga oka.

Ali to je blago uvijek u opasnosti. Osobito danas. U naše vrijeme, djevojke, ne ćete se prevariti, ako imate na umu, da je osnovno raspoloženje mladića prema djevojci - težnja za sjetilnom naslađom. To ne bi moralo samo po sebi biti, ali nećudoredni razgovori, slike, predstave, kino, plesne zabave, cijeli život budi i draži u njemu tjelesni nagon. Nije kod njega kao kod vas težnja za nekom toplinom, srdašnošću...

Za mladića je djevojka danas limun, kojega treba razrezati i ispiti. Dok je limun čitav, on ima svoju vrijednost, on se čuva, poštiva, ali, ako se razreže i ispije, on se odbacuje... Ne vjerujete?

Većina djevojaka počinje odnošaj sa mladim čovjekom, u nadi da će se kasnije za nj udati. Ona se nada, sluša svo-

je srce... A on? On sluša u prvom redu prirodni nagon.

Ona naime misli da mladi čovjek osjeća upravo kao i ona, pa drži da je nevjera kod njega nemoguća. Ona ne može i ne će vjerovati, da bi je on napustio, pa tako ispunjava sve njegove želje...Ne sudite mladiće po sebi,po svojoj ženskoj naravi!

Rezultat? Razočaranje... Duševni potresi... Odrekle se Boga i vjere. Jedan je mladić htio otpraviti djevojku novcem: "Ja ne ću njegov novac, nego njega!"

Tko će opisati duševne muke i neizrecivu tjeskobu u djevojke. Misionari bi mogli o tom pričati, kada dođu k njima ovako nesretni stvorovi s tim tjeskobnim i zdvojnim riječima: "Zanijela sam!"

Kleknu pred njega na koljena i mole: "Pomozite mi velečasni! Ne smijem se više kod kuće pokazati! Otac će me istjerati. Moja će majka od plača izgubiti oči. Pomozite mi!"

A pri tom ne misle da je umorstvo ono, što žele. Nijedan savjestan liječnik ne smije ovdje pomoći! Sveta Crkva drži ovakav zahvat umorstvom i sve, koji kod zahvata sudjeluju, kazni izopćenjem. Prema tome svaki je pokušaj, svaka privola, svako sudjelovanje, svako nagovaranje i nakana težak grijeh, svejedno da li taj prekršaj uspije ili ne.

Tako je jedna pala. Bila je već šest mjeseci u trudnom stanju. Nije znala kuda da se okrene od straha. Da li da prizna roditeljima? Oni to moraju naskoro opaziti.

Tada joj jedna prijateljica dade adresu neke žene. Djevojka izrabi priliku jednoga ferijalnoga putovanja, te se uputi k toj ženi, pošto je roditeljima ukrala oveću svoru novaca. Djevojka se prestraši, kada je prekoračila prag ove kuće:Bila je to javna kuća. U svojoj bijedi ona ipak odluči da ostane. Sredstvo, koje su joj dali, djelovalo je, te uslijedi prerani porod. Dijete se rodi živo. Ona ga je čula vikati. Kad se malo oporavila, zamoli,da joj donesu dijete. "Mi smo ga usmrtili".

Vjeruješ li da će ona ikada više provesti jedan veseli čas. Ovakve se uspomene ne gase. "Nikad više ne ću biti vesela!"

A ako ne uspije? I ona se najednom pojavi pred Sucem u vječnosti? Ili, ako se jednoga dana njeno tijelo izvuče iz bunara mrtvo, kamo se od očaja bacilo? Ili kad je nađu ubijenu od njezinoga zavodnika, koji je se htio riješiti? Kuda će njezina duša?

A kako je pak užasno djetetu, ako bez oca i majke odraste i tada tek jednoga dana dozna svoje porijetlo? Duboko su ganutljive riječi 19 godišnjega mladića:"Tko je moj otac ne znam! Moja majka živi,ali ja je ne poštujem... Kad postanem punoljetan pitat ću je za moga oca i naći ću put do njega... Kada drugi mladići nedjeljom izraze, često le-

žim na krevetu i plačem, jer ne imam nikova svoga, jer sam posve sam na svijetu".

Može doći i gore. Mnogi su roditelji toliko ogorčeni radi prestupka svoje kćeri, da je odbace i tada ostaje jadno stvorenje na cesti. Ona može govoriti o sreći, ako je tko primi k sebi, ili nađe posao i prehranjuje sebe i dijete.

A kolike ne nalaze zaposlenja, a nesavjesni ljudi izrabljuju njihovu bijedu i mladost i dovode ih do obrtnoga bluda.

U Africi su djeca predala badava jednom putniku kamen. U Kapstatu pokaže ga putnik učenjaku dr.Andersenu. Ovaj promotri bolje kamen, pa usklikne: "Sretniče, vi ste postali bogataš! To vam je jedan od najdragocjenijih dijamanata." Tada su na onom mjestu, gdje je nađen ovaj kamen kopali i našli čitavo polje dijamanata - milijarde vrijednosti!

Na Svjetskoj izložbi u Parizu, draguljari su pokazivali blistavi kamen, kojega su posjetioci gledali sa najvećim udivljenjem, a djeca su ga darovala u bezcjenje.

Nama sigurno žao te nepametne djece, koja su tako jeftino darovala strancu onaj dragocjeni dragulj, ali, kolike i kolike djevojke još veće bogatstvo prodaju i više nego badava, a dobiju grozne posljedice.

II. PUTEVI U PROPAST

Američki pisac Robertson napisao je u svome romanu "Kardinal" sudbinu ovakve jedne djevojke.

Pogledajmo, kratko njezin život te odmah gledajmo također i etape njezine propasti, da nas njezino iskustvo pouči, da pođemo pravim putem, jer nije lagano izbjeći životnoj tragediji. U potpunom miru hoću sada da opišem,kako se prirodni nagon malo pomalo javlja u odrasloj djevojci i kako je nastoji korak po korak po korak povući u dubine, ali kako i ne mora.

x x x

Monika je bila iskićena, porculanska figurica od 18 godina. Cijela je dva sata najprije na sebi prala kose, tada sušila i češljala, tada si jednom uredila ovako, drugi puta onako... Njezino najdraže zanimanje bilo je gledati se u ogledalo.

Ti se smiješ i moraš ukusno odijevati i paziti na prijatnu vanjštinu. Pa i u dobi, kad si dorasla do braka možeš se trsiti, da si stečeš i neku dopadnost muškarca. Ali ne pravite iz sebe lutke! Sa lutkama se ljudi zabavljaju,ali ih ne uzimaju za žene. Oni trebaju domaćice, majke svojoj djeci, a ne dame koje upotrebljavaju "balzam za ljepotu", "orijentalni balzam za obrve", "eliksir za velne", "ispravljač nosa"....

x x x

Kod mladih djevojaka, osobito kod onih, koje nisu cijeli dan dovoljno zaposlene, pojavljuje se snatrenje. To je bila i tragedija Monike: "To će biti vječno".

Radi lake duševne uzbudljivosti, koja je svojestvena ženskome srcu, sve što joj obuze čuvstvo, čini veliki dojam, i tako samo malo treba, i ona se plamom razbukti. Ona tada ne nalazi više nijednu riječ da izreknu, kako je to "zanosno", "divno", "čarobno", neizmjerno"!

A radi se često o običnom "drišlji"!

Sačuvajte zdravu pamet, gledajte otvorenim očima i nedostatke i pogrješke. Budite ponosne, nemojte robovati svojim čuvstvima i nemojte ih slijepo slušati.

x x x

Često se čuje pitanje: Da li je grijeh poljubiti se?

Prof. Forell: U djevojci, koja se predaje ljubakanju, a osobito mladiću, probuđuje se neko stanje uzbuđenja, koje često graniči sa oduševljenjem, te koje lomi svako opiranje... Ali se ne nalazi što se očekuje! Tako se ide dalje. Djevojka podliježe zagrljaju muškarca, slijedi ga bez opiranja, u tome je stanju sposobna i spremna na sve ludosti."

Kada oboje mladih na taj način razuzdaju svoja čuvstva, tada se ona već ne mogu da zaustave. Nagon tjera dalje i dalje, i istom se tada smiruje, svakako samo prolazno, kada je već kasno.

Tko nema ćudoredne snage da se suzdrži od manjih ugodnosti ljubakanja, taj ne će moći da suzbije onu najjaču provaliju strasti. Jer, kako reče jedan mladić "Već nijesam znao, što sam radio", a druga djevojka "ne shvaćam više, kako je do toga došlo".

xx xx xx

Pojam flirta ne poklapa se s pojmom ljubakanja, premda se često upotrebljavaju kao riječi istoga značenja.

Ljubakanje - ljubavne tričarije između odrasle mlađarije!

A flirt - kada se mladi ili odrasli, dapače i oženjene osobe svijesno i namjetno zabavljaju spolnim odnosima, a da ipak - barem obično - ne žele da podđu do krajnosti. Žele probuditi tjelesne nagone u sebi i drugome i njima se podavati, ali spolnoga se općenja pojanviše čuvaju i klonu, jer se boje posljedica.

Zabranjeno - jer isto vrijedi, i više, nego za ljubakanje.

x x x

Njemački učenjak Dr. i Prof. Liepmann istraživao je pitanje mode. Evo njegovoga zaključka: Moderni način odijevanja obično uvode javne djevojčure. "Kratke su suknje i svi-

lene čarape nosile najprije djevojčure grada Pariza davno prije nego li su doprle do nas. Iz početka je sve bilo ogorčeno na ovu besramnost, no pomalo se na to priučavalo i - usvojilo.

Uvijek isto. Extravagantnu modu uvode prostitutke, društvo je najprije kritizira kao prostu i sjetilnu, a onda lagano, ali sada brže nego prije, nalazi ulaz i primanje i među čestite krugove."

Moda sa svojim razgolićenjem, ili izlaganjem tijela, računa da podražuje spolnu putenost. Neka se djevojka onda ne čudi, ako muškarac njezino odijevanje smatra za javno nuđenje i davanje.

x x x

Djevojka koja još drži do svoje časti i nevinosti, ne polazi načelno takvih plesova i zabava, na kojima muškarci na nju vrebaju, da je pohotno izrabe. Isto tako ona ne sudjeluje na plesovima, koji se plešu nećudoredno, koji nisu nego javni flirt kao na pr. afrički ples tango.

Ona mora imati nadalje toliko samosvijesti i ponosa, da odbije razvratnoga plesača.

Na plesu neka osvane u pristojnoj plesnoj haljini, neka je oprezna u piću i pušenju. Ožedni li, neka radije naruči čašu svježe vode, nego li da uživanjem alkohola dođe u pogibao da izgubi sposobnost mirnoga promišljanja.

Cijelim svojim ponašanjem neka pokazuje samosvijesnu suzdržljivost, koja odaje, da je sposobna samo za zabavu i dolično veselje.

Prije svega mora izbjegavati da za odmora i na povratku kući bude sama s muškarcem, jer se ona mora bojati, da on teži da je zavede.

Mony nije prva koja je stradala zbog plesa.

III. PREMA OLTARU

Pavo je dao Jelici krasan nožić - neka vrst britve, koju je ona stalno sa sobom nosila kao znak njihove ljubavi.

Jednoga dana ona prala na Cetini rublje, Paviša joj se previše približio, posegao za njezinim strukom, u opasnosti njezino poštenje, britva bljesnu u Jeličnim rukama i zarije se u njegovu ruku.

- Zar ti meni Jelice tako?

- Baš tako! i gledala je tužna za njim kako je ostavlja... Te iste jeseni, kod berbe, zaprosi je, dovede sebi u kuću, i poslije smrti majčine postavi je za planinku...

- Nešto ti fali!

- Reci što! Mlada sam, pa ću popraviti. - Gdje ti je britva o pojasu? - Nemam je! - Imaš! - Imam, ali onu! - Baš

onu! - Okrvavljena je!

- Baš zato. I da je odmah vidim na lančiću... Jer znaj, da nije bilo one britve, baš one, tko zna, bismo li mi bili danas svoji!

x x x

Jedna izvanredno fina, plodonosna misao, krije se u ovoj crtici. Muškarac kod izbora svoje životne družice redovito traži na prvom mjestu majku svojoj djeci i planinku, t.j. domaćicu, pa zato se često dešava da se s drugom zabavlja, a drugu dovodi u svoju kuću.

Isto tako ne smije ni djevojka, koju mladić snubi, nikada zaboraviti, da će on, ako ona njemu privoli, biti otac njene djece i kod toga mora dobro promisliti, da li je on doista sposoban, da bude vjeran, brižljiv, plemenit otac, kakova mora poželjeti svojoj djeci.

x x x

Neki mladić iz dobre obitelji zavede kao vojnik jednu slaboumnu djevojku, te je prepustio bijedi i nevolji. Kasnije je sklopio valjam brak s drugom. 496 potomaka toga braka bili su bez izuzetka normalni, djelomično istaknuti ljudi.

Dijete njegovo sa slaboumnom djevojkom pak, t.j. dijete grijeha, slaboumni dječak također, oženi normalnu djevojku. Od majke baštinjena slaboumnost nasljeđivala se dalje, pa su između 480 potomaka njih 143 bili slaboumni, 46 normalni, ostatak nepoznat ili dvojben. Osmorica su bili vlasnici zloglasnih kuća, 24 pijanaca, 33 čudoredno propalih, 3 zločinca.

Promotrimo li ovu dvostruku porodicu, koja je potekla od jednog muškarca, a od kojih jedna imade gotovo samo zdrave, lijepe ljude, dok je u drugoj mnogo nesreće i zločinstava, lako ćemo shvatiti, kako veliku važnost imade izbor muža za tvoje potomstvo.

Ucijepi li se na porodično stablo samo jedan jedini put bolesna mladica, po njoj će se prenijeti užasna nesreća na potomstvo.

x x x

Nekoliko načela za izbor. Neka bude:

a) K a t o l i k! Najozbiljnije odvraćamo svakoga od mješovite ženidbe. Glavni je preduvjet za bračnu sreću duševno stapanje. Kako bi se pak to moglo zamisliti, ako u najvažnijim životnim pitanjima vladaju protivni nazori? A kako mora strašno djelovati na nježni osjećaj i ćud djeteta, ako otac ništa ne vjeruje od svega onoga, što mu se prikazuje kao najvažnije, kao sveta Božja volja! Zbog sebe i djece!!!

b) Z d r a v i č i s t e prošlosti, čije ponašanje prema roditeljima kao i njihovo čudoredno ponašanje prema tebi ne zadaje povoda za kakvu ozbiljnu sumnju.

c) J e z g r e dobre i pravoga odgoja, ali radi protivnih okolnosti zapali u mnoge teške prestupke, no napokon je ipak pobijedilo u njima dobro, i oni se vraćaju urednom kršćanskom životu. Može se razumjeti, da se djevojka s time pomiri i odluči se da takva mladića uzme. Ali se prije posavjetuj sa razboritim i dobrim ljudima, kojima možeš vjerovati da se radilo više o zastranjenju nego li o zabludama osnovanim u sklonostima i u karakteru.

Pripazite - imade mnogo slučajeva gdje mladić, koji je prije provodio buran život, najednoć postaje samo zato solidan, da može postići bogatu, ili inače povoljnu, partiju. Na taj je način uspije prevariti. On je polazio svake nedjelje sv.Misi, primao redovito sve sakramente. Kada ga je prve nedjelje iza vjenčanja pozvala da pođe s njom u crkvu, izjavi joj on otvoreno da je to činio s proračunatom namjerom, samo da je može oženiti.

x x x

Onaj, koji je živio više ili manje javno nećudorednim životom, čini su nazori o braku i ljubavi niski, koliko se može samo pomisliti, a sada misle ostvariti vlastiti dom.

Ne mogu te dovoljno odgovarati, da se ne udaš za takvoga čovjeka. On donosi sa sobom u brak nazore, po kojima je dosada živio i prema njima će tako i sa ženom postupati.

Nemoj se zavarati time, što se on prema tebi možda uljudno ponaša. Vrlo često nastavljaju ovakvi razvratni ljudi svoj nećudoredan život za vrijeme zaruka, a možda i u braku.

Isprobat ćeš ga možda baš kao što je Jelica isprobala Pavla! Ako te ostavi, nemoj se žalostiti, znaj da bi te ostavio i kasnije. Ta odakle toliki razvodi brakova, ako ne odatle. Bolje je da ostaneš bez njega, bez djeteta i crkvene veze, nego sa djetetom i crkvenom nerazrešivom vezom.

Zaruke - neka budu kratkotrajne i čiste - do oltara! Poljubac!

x x x

Mnoga puta sam čuo iz ustiju mladića ovu tužaljku: -Velečasni, danas ne mogu naći sebi poštene djevojke! A što oni traže? Osim rečenoga:

a. Tvoje z d r a v l j e. Svaka se bolesna sklonost razbukti ponajvećma za vrijeme trudnoće: slabost srca, tuberkuloza, bolest bubrega. Zato se drži načela da što više ojačaš tijelo u doba razvitka. Mnogo zraka, izdašan san, nikakvo gladovanje radi vitke linije. Pušenje!

b. Z d r a v d u h! Ne vole umišljene i naivne guskice, nego ozbiljnije djevojke, koje će znati odgojiti njihovu djecu. Iza udaje ostaje malo vremena za odmor, učenje, izobrazbu. Tada treba crpsti iz onoga, što se već

posjeduje. Mnogo puta treba dati djeci pravi životni put! Kako će to dati površna djevojka, koja ništa ni sama nije naučila.

c. K u ć a n i c u. Mnogo bijede i nevolje dolazi u obiteljima i porodicama, što žene ne znaju gospodariti. Teže za udobnošću, interesantnošću, da igraju ulogu mladih dama, da popuste maha svakoj taštini i samodopadnosti... Ugodnije je kupovati uvijek nove stvari nego li staro krpati, popravljati, preuređivati... Ali tko to može uvijek?

Najbolja godina za udaju - 22!

x x x

"Ti ne znaš što je ljubav", tako je rekla Mony svome bratu, kada je došao po nju, da je izvuče iz Gongarovih ruku i spasi sa ruba propasti.

Pazite djevojke! Ono što ti osjećaš prema jednom srcu i kriješ pred svijetom, da li je to grješno? Nipošto! Tu tvoju ljubav naziva jedan svetac "cvijetom iz rajskoga vrta", a Papa Pijo XII. "Božjom misli." Ali znajte razlikovati između ljubavi i zaluđenosti!

Ljubav je pametna - zaluđenost je glupa.

Ljubav može vidjeti i ono, što je u duši, a zaluđenost ne vidi ni na tijelu najočitiju manu.

Ljubav je nesebična, a zaluđenost zna samo za svoju požudu.

Ljubav je vječna, a zaluđenost se počne gasiti odmah iza prvoga grijeha.

Ljubav želi, da sve drugome dade, zaluđenost traži samo sebe.

x x x

- Kad bih ja bio djevojka...! Tako je uzdahnuo engleski pisac obraćenik Douglas Hyde. I to poslije susreta sa jednom staricom od 80 godina. Bilo je to usred najdivljih krajeva Afrike. Skupa s jednim misionarom obilazio je logor gubavaca. Ravno 1.000 bolesnika samo dvije sestre bolničarke. Dvije mlade engleske djevojke. Prije nekoliko godina stupile su u Družbu Sestara Franjevki Misionara u Africi.

- Žalite li za Engleskom?

- Da sam žalila, mogla sam ostati u njoj. Nije me nitko silio da idem u samostan.

- A zar vam se ne gadi ovaj smrad i gnoj bolesnika?

- Nas je sveti Franjo naučio, da se ono, što je odurno i gorko pretvori u slatkost duše i tijela. Treba u gubavcu gledati Isusa.

- Ali, malo vas je na 1.ooo bolesnika.

- Kažite to djevojkama u Engleskoj... Ja, kada bih se ponovo ordila, opet bih bila misionarka u Africi. Nema ništa svetije ni veće.

Padala je noć, a ona je sjela u džip, prihvatila volan i odjurila kroz prašumu. Sama samcata. Put je dalek loo km. a pun divljih zvijeri. Ja sam nekoliko šofera molio, da me po danu povezu kroz te šume, pa su uvijek pričali o opasnosti. A ona se ne boji ni po noći. Kad bi joj bilo 17 godina, još bih se uvijek čudio. A njoj je 8o!

Na povratku iz Afrike Hyde je pošao u Dundalk u Irskoj. Tamo se mlade djevojke spremaju da pođu u Afriku kao misionarke.

Mnogo mladih djevojaka, rumenih obraza. Zdrave. Sve su došle iz katoličkih sela Irske. Propovijedao sam o Africi. Na kraju:

- Ne ću vas nagovarati, da ostanete u samostanu. Ali ću napraviti jednu usporedbu: Mnogo irskih djevojaka zdravih i mladih kao i vi, dolaze u London i druge gradove u Engleskoj. One traže zaposlenje. Kad bih ja bio djevojka, ja bih znao, što bih izabrao. Ono, što ste i vi!

ZAKLJUČAK: Imao bih vam još mnogo toga reći. Ali vrijeme ne da. Nadam se također da ne će nijedna propustiti slijedeći program misija i da ćete redovito dolaziti. Tada ćete čuti i o sredstvima vašega samoodgoja.

===XXX===

STALEŠKA - ZA MUŠKU MLADEŽ

UVOD: Mladež je uvijek bila uzdanica i budućnost svake ustanove, svake organizacije, svake zajednice. Ne kaže uzalud naš narod: "Na mlađima svijet ostaje!" I ne samo opstanak, nego i stupanj života, pokretnosti, napretka i vitalnosti jedne zajednice ovisan je o njenoj omladini. Ta ona predstavlja rezervoar najjačih snaga i energija. Može se bez pretjerivanja reći, da je 90% svih pokreta imalo svoj početak i dobilo svoj impuls od omladine. Zaista, omladina krije u sebi, rekao bih, hidrogensku energiju. Ali, analogno toj energiji, mladenačka energija, dok može biti koristonosna i konstruktivna, jednako može biti štetna i destruktivna. Dok može predstavljati budućnost, sreću i blagostanje svoje zajednice, jednako može biti i njezina propast. Hoće li biti jedno ili drugo, ovisit će o intenzivnosti njezine vjere i o njenoj čistoći.

1. MLADEŽ MORA BITI PROŽETA VJEROM U BOGA

a) Što nam svjetska javnost govori o opstojnosti Božjoj:

S jednim moramo biti na čistu: još nitko nije dokazao, da nema Boga, a još manje, da nam je Bog nepotreban. Naprotiv, svaka travčica, svaki cvijetak u polju, svaka nerazumna životinja to dokazuje...(imela, koja za svoje rasprostranjivanje potrebuje pticu drozd; termiti, koji za svoj opstanak potrebuju amebe u želucu; mravi, pčele...) Uostalom, držim da je najveća pogreška naše mladeži, što ovaj prevažan problem mjeri metrom sredine u kojoj se kreće. Samo filozofija pozvana je da nam dade odgovor na ovo prevažno pitanje. A što mi zapravo značimo na polju filozofije. Poznati učenjak Pasteur rekao je jednu značajnu istinu: "Malo znanje udaljuje od Boga, a veliko nužno privodi Bogu". U svijetlu te istine izvedite sami jedini logičan zaključak.. Uostalom evo vam nekoliko podataka iz kojih ćete zaključiti, što svjetska javnost misli o problemu opstojnosti Božje:

Njemački liječnik Buchner u uvodu priručnika za medicinski fakultet: "Stotinu godina stajali smo na temeljima čistog materijalizma - njekanja Boga i duše, a te su nas godine dovele upravo pred Boga".

U Engleskoj list "Nju Steitsmen" upućuje svojim suradnicima, odreda kulturnim, ali slobodoumnim ljudima, nekoliko općih pitanja o Bogu i vjeri. Od 7oo odgovora, što ih je list primio, da-de se zaključiti: 1)da su nezadovoljni sa životom bez vjere, 2)da više sumnjaju u naučne, nego u vjerske i vječne istine, 3)da su se nekoć mladići ponosili, kad su odpadali od vjere, a sada se ponose kad je nađu i počnu vjerovati.

U Americi "društvo mladih nezavisnih književnika", ljudi knjige i pera provode anketu. Njezin rezultat može se svesti na ovu misao: Od otrag pedesetak godina mislilo se, da se ide u susret nestanku religije, a danas mnogi velikani upozoruju, da će nestati i nas i kulture, ako ne dademo u svojim srcima mjesta religiji!

- U Njemačkoj je provedena anketa za mladež od 14-24 god. Postavljena su 84 pitanja. Odgovori su stizali od 1953-1955.g. Rezultati su tiskani u posebnoj knjizi od 228 stranica. Evo nekoliko značajnijih pitanja i odgovora: 1)Pridaješ li kakvu važnost vjeri u svojem životu? 84% odgovara: da! 2)Vjeruješ li u prekogrobni život? 68% odgovara:da! 3) Vjeruješ li u Boga? Samo ih 5% odgovara negativno...

b) Što nam znanost govori o opstojnosti Božjoj?

Već iz ovoga što smo do sada rekli odskače kako smo bijedni, kad istupamo pred javnost niječući opstojnost Božju. A kad to još tvrdimo u ime znanosti i nauke, e onda je to pomalo i drsko i podlo. Takovi hotimice izvrću činjenice i zavaravaju neuke. Čak ni u devetnaestom vijeku, koji se općenito smatra ateističkim, nije se mogla postaviti jedna takova tvrdnja. Istina je, u XIX. vijeku živjeli su Hekel i Darvin, i njih se redovito ističe i naglašava. Međutim mudro prešućuju imena velikog Psteur-a, Volte, Ampera, Faradya. Zar nije čovječanstvo od ovakovih primilo neuporedivo više negoli i od Hekela i od Darvina?! Uostalom od 150. najglasovitijih ličnosti XIX. st. na polju prirodnih znanosti 123, dakle 96% vjerovali su u Boga i tvrdili, da se njihov naučni rad nimalo ne kosi sa zasadama vjere. Ako još uzmemo u obzir, da od onih preostalih 4% njih 13. nigdje jasno ne iznosi svoje vjersko osvjedočenje, onda ostaje,da je veoma malen i neznatan broj pravih nevjernika (14. t.j. niti 1%). Ali mi ne živimo više u XIX. nego u XX. vijeku. Danas, nakon Plancka, oca moderne fizike, nakon Millikana, Edingtona, Bergsona, Carrela i tolikih drugih velikana (Einsteina) na polju znanosti, ne može se više i ne smije istupati pred javnost sa tvrdnjom, da znanost dokazuje da nema Boga. Danas tvrditi nešto takova znači: ili ne poznavati stanje suvremene znanosti, ili bezobzirno i naumice zavaravati neupućene i neuke!

- Godine 1947. umro je učenjak: liječnik i fizičar, Francuz P.Lacomte du Nauy. Bio je član Rockfellerovog instituta u New-Yorku i ravnatelj pariškog sveučilišta Sorbone (L'ecolle des hautes etudes) napisao je nekoliko značajnih knjiga o problemu znanosti i religije. U Parizu 1941: "L'avenir de l'esprit" - budućnost duha. U osam mjeseci doživljuje 22. izdanja. Godine 1947. "L'homme et sa destinee" - čovjek i njegova sudbina. U same dvije godine doživljuje dvije stotine izdanja. Za ovu knjigu fizičar Millikan tvrdi, da je toliko prodorna, da se sličnoj možemo nadati najviše jedan ili dva puta u stoljeću. U obim knjigama pisac dokazuje, kako moderna nauka neminovno dovodi k Bogu. U uvodu prve knjige kaže ovako: "Otišao sam u život kao bezvjerac. Trebalo je trideset godina rada u laboratoriju, da dođem do uvjerenja, da su mi hotimice lagali oni, koji su imali dužnost da me prosvijetle... Do toga sam došao putem proučavanja biologije i fizike, i uvjeren sam, da svaki znanstveni radnik mora doći do istog zaključka, osim ako je slijep i zlonamjeran..." Malo dalje: "Svrha ove knjige jest, da kritički ispita sav znanstveni materi-

jal što ga je čovjek nagomilao, i da otuda povuče logične zaključke... Mi ćemo vidjeti, da oni nužno vode k Bogu!" U pogovoru: "Čovječanstvo će naći svoj spas jedino u religiji. Nikada Crkva, u ovih 2000 godina svoga opstanka nije bila predmetom tako hitnog poziva, i nije naišla na plemenitiju priliku, da ispuni svoju obavezu tješiteljice i voditeljice čovječanstva.

- Francuska Akademija neumrlih (72. člana najučenijih na svijetu) postavlja svojim članovima pitanje: "Može li učenjak biti i dobar vjernik". Jedan jedini odgovara, da se znanost i vjera isključuju. Svi ostali, da im vjera ni najmanje ne smeta, da budu znanstveni radnici u pravom smislu.

2. Mladež mora biti čista

Rekli smo, da samo vjerom prožeta mladež predstavlja budućnost, sreću i blagostanje svoje zajednice. Ali baš ta vjera, baš u mladenačkim godinama dolazi u stvarnu pogibelj i to upravo radi grijeha nečistoće. Taj je grijeh u tim godinama veoma česta, da ne reknem opća pojava... Momenti duševne depresije i potištenosti teški su za vjeru, ali dok je srce čisto, dotle nema straha. Nečisto srce uzrok je gubitka vjere. I shvatljivo je da mora doći do sukoba između strogih načela vjere u pitanju čistoće - s jedne strane, i površnog shvaćanja života na polju seksusa - s druge strane. "Kud bi čovjek - misli takav - kad bi o svakoj svojoj nečistoj misli, pogledu, riječi i djelu morao polagati račun!" Činjenica je, da je prva navala seksualnog nagona kod čovjeka veoma jaka, tako, da kod mnogih i mnogih odmah u početku neuredne pojave postaju pravom navikom, i, skoro bih rekao duševnom potrebom. I mladić se ubrzo nađe pred dilemom: ili prekinuti s Bogom i vjerom koja mu to zabranjuje i ne dozvoljava, ili prekinuti s tim navikama. Ali jer za ovo posljednje nema dovoljno snage i jakosti (jer volja kroz djetinjstvo nije bila dovoljno izgrađivana), redovito dokida s Bogom i vjerom. Mladić postaje bezvjerac, jer nalazi za sebe korist da zanijeće Boga. Ne ustručavam se ustvrditi, da je u 99% slučajeva odpada od vjere u mladenačkim godinama upravo grijeh nečistoće. (Može se analizirati, kako upravo radi tih grijeha dođe do prvih nevaljanih ispovijedi, a onda tim lakše do odpada od vjere).

a) Smisao seksualnog nagona: Katoličkoj mladeži poznat je seksualni nagon, njegova svrha, i dopuštenost njegove uporabe. Bog je izravno stvorio samo prvog čovjeka. Druge dovodi u život posredstvom muža i žene. U tu svrhu opskrbio ih je i duševnim i tjelesnim svojstvima. Ali jer je to i teret (zar nisu djeca najveća briga roditelja), kojeg bi se ljudi u mnogo slučajeva i odrekli, postavio je Bog u čin o kojemu ovisi biti i ne biti novoga čovjeka, mnogo ugodnosti i duševnog zadovoljstva. Očito je, dakle, da je ta ugodnost dozvoljena samo u bračnom životu, i to pod uvjetom, da se direktno ništa ne poduzima protiv začeća. Dosljedno, predbračno vrijeme, po zamisli Božjoj, ima biti vrijeme priprave i dozrijevanja ovog velikog i uzvišenog

očinskog poziva. Prema riječima sv.O.Pape Pija XI. "Predbračno je vrijeme sjemenište velikog sakramenta ženidbe". Skrenuti, dakle, na ovoj liniji, znači skrenuti s linije života, znači dirnuti u korjen i stablo života, a to može samo negativno djelovati na njega i njegove plodove. Jedino čista mladež može predstavljati sretnu budućnost svoje zajednice. Mladež, koja kroz to sjemenišno doba daje maha svojim nagonima, ta malo po malo postaje grobarica i sebe i svoje zajednice. Uostalom promotrimo tu činjenicu malo iz bliza:

b) Grijeh nečistoće u svojim posljedicama: ZA DUŠU: Malo prije smo vidjeli, da grijeh nečistoće u najviše slučajeva prouzrokuje kidanje s Bogom. Međutim on podkopava i sve ostale duševne vrednote. Poznam mladiće, koji su od dana, kad je nastupila navika na grijeh nečistoće, počeli u školi vidno propadati, pače i takovih, koji su sa školom morali prekinuti. I ne samo da negativno djeluje na umovanje i pamćenje, nego i na ostale duhovne vrednote. Kod mladeži, koja se podaje grijehu nečistoće nema ni poleta, ni zanosa, ni idealizma - ona je bezvoljna. Ili, još bolje, njezina je volja usmjerena samo na zlo. U svemu i sve gleda pod prizmom tjelesnog užitka. Njezina je deviza: toliko je nešto vrijedno, koliko je kadro pružiti tjelesne naslade i zadovoljenja. A za tijelo?! Tko otvorenih očiju promatra prirodu oko sebe morao je zapaziti, da pojava do kojih se mladež spušta u grijehu nečistoće, nema niti kod neražumnih životinja. Mladež u tom grijehu ustaje protiv temeljnih zasada prirode i života, zato nikakvo čudo, da se sama priroda osvećuje. Tu se tako zorno ispunja ona poznata: "u čemu tko griješi, u onome treba da bude i kažnjen". Najjezovitije bolesti, zar nisu upravo venerične bolesti. Kad ne bi bilo iznašašća moderne medicine, ljudi bi se živi raspadali po ulicama. Ali čini se, da se priroda nije dala nadmudriti od ljudi. Do jučer se je mnogi taj izrugivao Crkvi i njezinoj natražnjosti, kad u pitanju venеričnih bolesti operira sa starozavjetnim citatom: "Oci naši zobahu kiselo grožđe, a nama danas trnu zubi". Međutim moderna medicina na temelju dugogodišnjeg ispitivanja dolazi do zaključka, da se posljedice raznih venеričnih bolesti znaju očraziti čak do u deveto koljeno. Za tvoju buduću obitelj, dakle je posebno važno, da se znadeš očuvati čist. Ako želiš da te potomci tvoji ne proklinju, nego blagoslivljaju, onda budi jak i nedaj se! Kad ti dođe da rekneš: "Ne mogu više izdržati" sjeti se svoje buduće zajednice i svoga potomstva, i moći ćeš! "Kad pogledam svoje dijete - piše jedan mladi otac - njegov plameni pogled, vedrinu i čilost, onda sam sretan i ponosan za svaki trenutak borbe za očuvanje čistoće. Sada znam i vidim, da se nisam borio samo za sebe!" Ja idem i dalje, i tvrdim da najveći dio nereda i karambola, što se tako često pojavljuju u modernim brakovima ima svoj korijen u mladenačkim grijesima nečistoće. Stara poslovica kaže: "Čist do ženidbe - vjeran do smrti!" A ne može ni biti drugačije, je bračni život je već takav, da prije ili kasnije nametne potrebu uzdržljivosti. A ako bračni drugovi nisu znali biti uzdržljivi prije ženidbe,

kad za te pojave nije postojala bliža prigoda, kako će znati biti uzdržljivi u ženidbi, gdje je prigoda neposredna i trajna?! A potreba se uzdržljivosti znade često nametnuti. U jednom slučaju radi brojne djece, u drugom radi hereditarne opterećenosti, u trećem radi bolesti jedne ili druge strane, radi taktičnosti, radi eventualne nevjere i slično (pa i radi stanbene krize). U takvim slučajevima: Ili ćeš biti uzdržljiv, i dragovoljno se odreći onoga, što ti je inače u braku dozvoljeno, ili ćeš pregaziti moralne obveze i prepustiti se bujici grijeha.

c) Grijeh nečistoće sa stanovišta vjere: Uostalom, ako smo mladež koja vjeruje, onda promotrimo te mladenačke ispade u prizmi grijeha, u odnosu prema Bogu. Već nam Sv.Pismo St.Zavjeta kaže, da se je Svemogući Bog razgnjevio na ljude, što su, poslije nego su se razmnožili, stali uzimati kćeri ljudske po miloj volji. I ne samo da se razgnjevio, nego i rekao: "Pokajao sam se što sam ga stvorio!" Izraz, koji Bog nije upotrebio niti za grijeh ubojstva, kad je Kain ubio brata Abela. A zar nam činjenica uništenja Sodome i Gomore, i to sumporom i vatrom, ništa ne govori! Još danas se na tom mjestu nalazi mrtvo more, u kojem nema života i iz kojeg izbija zadah truleži. Čini se da je Bog zauvijek htio uništiti život ondje, gdje se je na onako razvratan način dirako u korijen života! U Sv.Pismu N.Z. Krist izrijekom ispravlja zlouporabe, koje su se kroz St.Zavjet prokriumčarile u tom pitanju: "Čuli ste da je kazano: Ne čini preljub! A ja vam kažem, da svaki, koji gleda s požudom ženu, već je učinio s njome preljub u srcu svojemu" Mt. 5, 27. A sv.Pavao ovako doslovce kaže: "Očita su djela tjelesna: bludnost, nečistoća, razuzdanost... i svaki koji takova što čini, neće baštiniti kraljevstva nebeskog" (Gal. 5,19). I na drugom mjestu: "Ili neznate, da je tijelo vaše hram Duha Svetoga, koji je u vama... Proslavite dakle i nosite Boga u tijelu svojemu!" I.Kor.6,19. I opet: "A bludnost i svaka nečistoća ili lakomost neka se i ne spominje među vama" jer ako Bog nije poštedio ni Baltazara ni njegov narod radi oskvrnuća svetog hramskog posuđa, zar se možemo nadati, da će biti blaži kad se radi o oskvrnuću tijela, tog "hrama Duha Svetoga?!"

Nekoliko objekcija: I ne recite, da liječnici tvrde, da među mladeži nema takovih, koji bi živjeli čisto. Svjedočanstvo liječnika u tome nije mjerodavno, jer oni koji čisto žive, ti redovito ne trebaju liječnika, i, dosljedno, k liječniku ne dolaze.

I ne recite, da su te pojave kao nužno potrebit odušak nagomilanih fizioloških mladenačkih snaga! Priroda će se već sama pobrinuti putem noćnih polucija, da te "viškove" odstrani, ako su zaista viškovi. A u svakom slučaju na nama je, da razboritim fizičkim radom nastojimo te fizičke snage sublimirati i utrošiti.

I ne recite: nekoć je bilo moguće živjeti čisto, ali ne dana, kad ti sve u tome pomaže, kad te sve na to podsjeća: kino, kazališta, izleti - dakako mješoviti, moda, pa čak i sama glazba kao da budi ono najniže u čovjeku. Da je

danas mnogo teže biti čist, negoli je to bilo pred koji decenij, o tome nema sumnje. Ali da je ipak moguće, i to je istina. Sve se može, samo ako se hoće, jer HTJETI JE MOĆI!! K tome, ako i u kojem nastojanju možemo računati na Božju pomoć, to možemo u ovome. Treba se samo poslužiti sredstvima, koja nam stoje na raspolaganju: Izbjegavanje okolnosti, koje do toga dovode; treniranjem volje u malim stvarima, što češća sv.ispovijed i to kod redovitog ispovjednika, i češća kratka molitva, u obliku uzdaha. Od svih ovih četiriju točaka možda bi najpotrebnije bilo podvući potrebu treniranja volje, jer je mladost u najviše slučajeva roblje svoje strasti. Znati se odreći kojeg, pa makar i neznatnog dozvoljenog užitka znači se pripremiti za borbu protiv nedozvoljenih užitaka. Ispovijed je također od neprocjenjive vrijednosti, ne samo kao sakramenat, nego i kao psihološki jako sredstvo očuvanja od grijeha. Nerijetko sam imao prigode čuti: "Padre, danas sam bio u velikoj opasnosti, ali ste mi vi došli na pamet, i održao sam se". O kako to ugodno djeluje, kad znamo, da ima netko tko na nas misli, koji se veseli svakom našem uspjehu i pobjedi, a žalosti nad padom i neuspjehom! Pokušaj, i uvjerit ćeš se!

Zaključak:

Tihomir Toth priča nam jednu potresnu priču o nekom vrlo velikom orlu. U svojim mladim danima došao je u ruke nekom opakom mladiću, koji mu je ovio tanak lanac oko nogu i privezao ga uz pećinu. O kako je taj siromašni kralj ptica udarao krilima, kako je samo pokušavao da se oslobodi, ali uzalud! Konačno, od beznadne borbe, koja je trajala niz godina, umorio se. Posve je njime obvladala svijest, da se nalazi u ropstvu. Ali jednog se dana neprimjetno prekine jedna karika na lancu, tako, da to siromašni orao nije ni primjetio. Sjedio je zguren i mutnih očiju još nekoliko sedmica: pred njim je nebeski svod, srce puno želje za slobodom, u krilima mu snaga-a sve uzalud! Ta on i nezna, da mu je lijet omogućen! O da je samo jedan korak učinio, da je samo još jedanput pokušao, da je krilima još samo jednom zamahnuo!... Prijatelju, brate, možda se do ovoga časa i ti nalaziš pod dojmom nemoći, da se istrgneš od okova i ropstva tog strašnog tiranina-nečistoće. Ali preni se, i učini samo jedan korak! Sv.misije će ti to omogućiti, i ti ćeš osjetiti kako je divno u visinama, daleko od zemaljskog blata i nečistoće. Ali preni se, i učini samo jedan korak! Poput onog mladića iz Sv.Pisma, iz priče o rasipnom sinu, i ti reci smjelo i odlučno: "Ustat ću i poći k ocu svome i reći ću mu: Oče, sagriješio sam i protiv neba i protiv tebe!" Ne, nemoj se bojati tog trenutačnog poniženja, jer tamo te čeka očinsko srce, koje će radosno uskliknuti: "Brzo iznesite najljepšu haljinu, i obucite ga... i ugojeno tele zakoljite, da jedemo i da se veselimo, jer ovaj sin moj bio je mrtav i oživio je, bio je izgubljen i našao se je!

N A Š Ž I V O T

U VIDU POSVETNE MILOSTI I SEDAM SVETIH SAKRAMENATA

I. ČOVJEK U NARAVNOM REDU. "Čovjek! Kako to gordo zvuči!" kliknuo je samodopadno sovjetski pisac Maksim Gorki. Ushićen dostignućima ljudskog uma, bio je sklon - kao uostalom toliki drugi - da taj ljudski um i samoga čovjeka proglasi nekim božanstvom.

Stvarno: čovjek je nešto veliko i gotovo nedokučivo. Pogledajmo ga: remek-djelo među stvorenjima, kralja prirode... Dokle sve nije dospio njegov nemirni duh, njegov prodorni um, njegova čvrsta volja... Pogledajte što je čovjek sve stvorio: od prvih početaka njegovog napretka, do najnovijih projektila, robota, atomske energije, osvajanja svemira... Ne može li zaista čovjek biti gord na svoja dostignuća, na samoga sebe?

Ali u drugu ruku, kako je taj isti čovjek malen, bijedan i ograničen! Koliko toga ne zna i neće nikada saznati... Kako je nemoćan prema tolikim prirodnim silama, prema bolestima, napose pred smrću! Pun je tjeskobe i nemira, a neprestano čezne za veličinom i srećom...

Nisu li isprazni svi ti napori ljudskoga duha? Nisu li lude i nestvarne njegove neutažive želje? ("Ljudskom srcu uvijek nešto treba...") Uzmemo li čovjeka SAMO kao čovjeka, onda je posve sigurno, da on neće izići iz kruga svojih bijeda i svoje ograničenosti. Posve je sigurno, da ga ne mogu spasiti niti usrećiti djela njegovih ruku. Ali - kako reče veliki Pascal - "Čovjek beskrajno nadvisuje sam sebe". Gleda li se, dakle, čovjek po onome što JEST, mora priznati, da je "prah i da će se ponovno vratiti u prah". Ali ako se gleda po onome što MOŽE BITI, po onome za što je ODREĐEN - tada se stvarno mora zapanjiti nad svojom veličinom i neslućenim mogućnostima svoga razvoja.

II. ČOVJEK U VRHUNARAVNOM REDU. U čemu je ta veličina i te nove mogućnosti? U uzdizanju i preobražavanju naše ljudske naravi po onome, koji ju je i stvorio, po Bogu. Apostol Pavao, komu je bilo dano da upozna i otkrije tajne Božje planove u pogledu svijeta i ljudi, svečano izjavljuje: "Bog i Otac Gospodina našega Isusa Krista... izabrao nas je prije postanka svijeta, da budemo sveti i neokaljani pred njim u ljubavi... Po slobodnoj odluci svoje volje preodredio nas je za svoje sinove u Isusu Kristu"(Ef.1)

Čovjek nije samo tijelo i ne "živi od samoga kruha". Prava njegova veličina i najdubljismisao čitavog njegovog života je u tome, što je podignut na viši red božanskog života. I to ne samo neki pojedinci, možda jači, pametniji, nego svi bez razlike: učeni, neuki, bijeli, crnci... Samo je s naše strane potrebno jedno: dati se preobraziti.

Tjelesnim rođenjem mi počimamo svoj osobni život i postajemo članovi ljudske zajednice. Isto je tako potrebno rođenje za onaj viši život. "Ako se tko ne preporodi (po-

novno ne rodi) ne može vidjeti kraljevstva Božjega" (Iv. 3,3). To se zbiva na sv.Krštenju, koji se zato i zove sakramenat kršćanskog preporoda.

SAKRAMENAT KRŠTENJA donosi nam velike i divne stvari:

1. O č i š ć e n j e d u š e. Sam početak našega života pomućen je nečistoćom. Na svijet dolazimo opterećeni teškom baštinom naših praroditelja: istočnim grijehom. U takvom stanju mi smo mrski Bogu, isključeni od kraljevstva nebeskoga. Ali eto što čini sveta kupelj krštenja: "Nas, koji bijasmo mrtvi prestupcima i grijesima svojim... u požudama tijela svojega... bijasmo po naravi djeca srdžbe. Ali Bog, koji je bogat milosrđem, radi velike ljubavi svoje, kojom nas ljubi, nas koji bijasmo u grijesima oživi s Kristom. Milošću ste spaseni." (Ef. 2) Krštenje nas, dakle oživljuje od smrti grijeha i mi se nemamo više čega bojati, jer "nikakva nema osuđenja onima, koji su u Kristu Isusu" (Rim.8).

2. T a j n a m i l o s t i. Krštenje dušu ne samo čisti od grijeha, nego je i potpuno preobrazuje, pobožanstvenjuje, te uvodi u tijesnu zajednicu s božanskim osobama: Ocem, Sinom i Duhom Svetim. "Po Kristu nam je Bog darovao tako dragocjena dobra, da smo postali dionici božanske naravi" (II.Petr.1,4).

Bog je "Svijetlo" i "Ljubav" - kako nam to često ponavlja Sv.Pismo. Po milosti ulazi duša u ovaj najintimniji život Božji - čovjek postaje Bog. Nije preuzetno izreći ovu strahovitu istinu, koja nam govori o uzvišenom cilju, na koji smo pozvani. Ta sam je Isus rekao u Evanđelju: "Nije li pisamo u vašem zakonu: rekoh vam, da ste bogovi" (Iv. 1o,34). Nismo, doduše, jednaki Bogu u njegovoj neizmjernoj Biti i naravi, ali sudjelujemo na neki način u onome što sačinjava božansku narav.

Pobožanstvenjena duša promatra sve stvari u božanskom svijetlu. Kršćanin ne živi sav na zemlji. Vjera ga prenosi u nevidljivi svijet, njegov je pogled uprt s onu stranu groba. Duša pobožanstvenjena milošću osjeća se daleko veća od svega stvorenoga. "Najmanji atom milosti vrijedi više nego dobra čitavoga svemira" (Sv.Toma). Samo Bog može nasititi dušu željnu veličine.

O duše, koje ste stvorene za tolike krasote, zašto zaustavljate pogled na zemaljskim bijedama i ništetnim stvarima?

3. D j e c a B o ž j a. Kada je Bog očistio dušu i podigao je na viši božanski život, imao je s time osobite namjere: "Preodredio nas je po Isusu Kristu sebi na posinaštvo" (Ef.1,5).

Bog ima jedinoga naravnoga Sina - Isusa. Ali po osobitoj ljubavi i nas, koji smo tek bijedna stvorenja, uveo je u svoju zajednicu i posinio. "Vidite, kakvu nam je ljubav dao Otac, da se djeca Božja zovemo i jesmo" (I.Iv.3,1) Dakle - zaključuje sv. Pavao - više nisi rob nego sin. A

ako si sin i baštinik si po Bogu" (Gal. 4,4). Bog je, dakle, naš Otac, Isus je naš Brat, Marija je naša Majka! Cognosce, cristiane, dignitatem tuam - spoznaj, kršćanine, svoje dostojanstvo! (Sv.Leon papa). Disce superbiam sanctam - nauči biti sveto ohol! (Sv.Jeronim).

4. S t a n o v a n j e p r e s v. T r o j s t v a u d u š i. Milost koju smo prvi put primili na krštenju, nije nešto prolazno. Ona nas prati cijeloga života, ako je svojevoljno ne odbacimo."Tko mene ljubi i Otac će moj ljubiti njega i k njemu ćemo doći i kod njega ćemo se nastaniti" (Iv. 14,23). Duša, dakle, postaje Božje svetište. "Ne znate li, da ste hram Božji i Duh Božji da stanuje u vama? Ako tko oštetiti hram Božji ubit će ga Bog. Jer je hram Božji svet, a to ste vi." (I.Kor. 3,6).

Ali ako je presv.Trojstvo u duši, ono tu nije besposleno. "Moj Otac uvijek djeluje - izjavio je Isus. -I ja djelujem" (Iv. 5,17). Bog uvijek djeluje u svijetu, jer ga uzdržava. Ali još više djeluje u vrhunaravnom svijetu duša. U duši se kršćanskoj, koja je u milosti, zbiva neiskazano divni preobražaj. Ona poprima Božje misli i Božje osjećaje. Ona osjeća da posjeduje Boga, a to je predokus raja već ovdje na zemlji. Još Boga potpuno ne uživa, jer je u bijednim prilikama tijela. Ali jednom će se u potpunoj istini otkriti naše posinovljenje, koje smo na krštenju primili. Tada ćemo tek vidjeti "koliko smo bili ljubljeni".

SVETA POTVRDA - USAVRŠENJE U KRISTU.

Evo što nam donosi naše sveto krštenje! Ono je kao novo rođenje na viši život djece Božje. Ali Bog hoće ne samo da se rodimo na novi život, nego da i u njemu rastemo. To se zbiva po sakramentu kršćanskog usavršavanja - sv. potvrdi. Svaki kršćanin dužan je da i ovaj sakramenat primi.

U sakramentu sv.Potvrde izlijeva se na krštenu dušu punina Duha Svetoga. Tako postajemo zreli kršćani spremni za borbe života. Ali ni jedan kršćanin ne živi sam, niti ide k Bogu sam. Po krštenju ucijepljen je u zajednicu Crkve (Tijela Kristova) i njegov se život ima razvijati na socijalnom planu. A upravo po svetoj Potvrdi kršćanin postaje "vojnik Kristov", apostol i ako je potrebno i mučenik.

PRESVETA EUHARISTIJA - NAŠE PREOBRAŽENJE U KRISTA. Ono što je na krštenju započeto, na Potvrdi učvršćeno, to upotpunjuje i dovršava treći i najveći sakramenat: presv. Euharistija. Ona potpuno preobražava dušu u Krista po ljubavi. U ovom sakramentu nije samo milost Božja, nego sam djelitelj milosti, Bog, Isus Krist. Njegovo presv.Tijelo čisti, smiruje i posvećuje naše bijedno tijelo i stavlja u njega klicu besmrtnosti. "Tko jede moje Tijelo i pije moju Krv, ima život vječni i ja ću ga uskrsnuti na sudnji dan" (Iv. 6,54) Isto tako: naša se duša sjedinjuje s presvetom dušom Kristovom i njezinim krepostima. "Ostaje u meni i ja u njemu". Tako se izvršava potpuni preobražaj

duše u Kristu: "Ne živim više ja, nego Krist živi u meni" (Gal. 2, 2o).

SVETA ISPOVIJED - SAKRAMENAT POMIRENJA. A što, ako zanemarimo tolike milosti? Ili još gore: ako uništimo božanski život, koji je u nama? A to se može dogoditi i nažalost prečesto se to i događa, jer smo "jadni grešnici". Mi svijesno i svojevoljno kidamo vezu sa izvorom života i naše sreće. Nije li to već pakao u duši? Ne znači li to sam sebi izreći vječnu osudu? Ali Bog, koji je prebogat milosrđem, našao je i za to lijeka. "Djeco moja - piše sv. Ivan apostol - ovo vam pišem da ne griješite. Ali ako tko i sagriješi, imamo branitelja kod Oca, Isusa Krista. On je pomirenje za naše grijehe" (I. Iv. 2, 1).

Krist nas je, dakle svojom smrću pomirio s Bogom i zaslužio milost oproštenja grijeha. On nam oprašta po svojem zamjeniku, svećeniku u sakramentu svete ispovijedi. Ako uništimo milost svoga krštenja i doživimo duševni brodolom, imamo ipak "drugu dasku iza brodoloma" - veliki sakramenat Božjega milosrđa. Grešna duša može opet doći k Ocu i postati ponovno njegovo dijete. Dobro se ispovijediti znači ostaviti grijeh, obratiti se, započeti novi život. Dapače iza pada i vrlo skrušena ispovijedi, može ljubav Božja još snažnije porasti u duši, nego prije dok je živjela mlakim životom u lažnoj sigurnosti.

SOCIJALNI SAKRAMENTI - ŽENIDBA I SVETI RED. Milost svih sakramenata određena je da daje i podržava unutarnji život kršćana. Ali svaki pojedinac je ujedno i član zajednice. Krist je i o tome vodio računa i dao nam dva sakramenta, koji nadilaze horizonte jednog ljudskog života, te ispunjanju u Crkvi i u ljudskom društvu važne socijalne funkcije. To su ženidba i sveti Red.

Ženidba stvara čvrstu i posvećenu kršćansku obitelj. Prirodnu vezu, odnose i dužnosti dvaju supružnika Krist posvećuje i čini od nje "veliku tajnu" kršćanskoga života. Tako kršćanska ženidba postaje kolijevka novih pokoljenja djece Božje.

To, što je u tjelesnom pogledu sakramenat ženidbe, u duhovnom pogledu je sakramenat svetoga Reda. Preko ovoga sakramenta posvećuju se izabranici Božji, koji će davati i podržavati božanski život u dušama. Po svećenicima Krist je uvijek prisutan među nama i nastavlja Božansku misiju spasavanja duša.

BOLESNIČKO POMAZANJE - SAKRAMENAT KRŠĆANSKOG ODLASKA. I konačno posljednji zahvat Božje milosti u životu čovjeka: sakramenat našeg odlaska Kristu - posljednje pomazanje.

Isus je mislio na sve. Njegova milost prati čovjeka od rođenja, kada mu se daje milost spasenja u sv. krštenju. Ta ga milost i briga Božja prati kroz cijeli život po ostalim sakramentima. A kada dođe večer života, kada se treba spremiti za veliki put u vječnost, Krist je opet prisutan posljednjim sakramentom, da pomogne čovjeku umrijeti i ostaviti zemlju kao kršćanin.

Sveto pomazanje čisti u čovjeku posljednje ostatke grijeha i stavlja ga u stanje svetosti po kojem može neposredno gledati Boga i sjediniti se s njim. Ujedno daje umirućem vojniku Kristovu snagu za posljednje bojeve, koji ga čekaju. Zemaljski se život gasi, ali počima novi, beskonačni život. Zato ga Crkva ispraćuje riječima: "Pođi kršćanska dušo, očekuje te Krist tvoga krštenja, da te uvede u kuću Očevu i dade ti okusiti radost Gospodnju".

ZAKLJUČAK. Svaki čovjek ide za vlastitom afirmacijom, sanja o nekoj veličini. Tko u Bogu ne nađe veličine i najdublji smisao života, ne će ga uopće naći. Svako ljudsko srce čezne za mirom, srećom i ljubavlju. Ono je stvoreno za Boga, i ne će se smiriti, dok konačno ne otpočine u Njemu.

Lj.G.

===++===

I S P O V I J E D

Kroz tri godine obilazi Gospodin Isus svoju domovinu. Prolazi provincijom. Dolazi iz sela u gradove i u velegrad Jeruzalem. Svuda Ga primaju s oduševljenjem. Žele Ga vidjeti. Svojom pojavom privlačio je mase. Htjeli su čuti Njegovu božansku riječ. Govorio je kako još nitko dotada nije govorio. Isus je sa svojim izvanrednim djelima - čudesima - fascinirao narod. No najviše je Gospodin Isus osvojio ljude tim, što je kao Bog u svoje ime praštao grijehe. Zato su Ga toliko tražili. Zato su se u masama gomilali oko Njega, da se riješe grijeha. Nema većeg zla za čovjeka - nego što je teški - smrtni grijeh. On uznemiruje savjest danju i noću. Nema većeg neprijatelja od grižnje savjesti. Kuda čovjek ne bi išao, samo da se riješi grijeha! Pa ako zna: taj i taj mi može sve oprostiti - učinit će sve da se probije do njega. Isus je svojim božanskim pogledom prozreo sve savjesti, unio u njih sveti nemir, strah i stid pred grijehom, ali on je te iste savjesti izliječio dijeleći apsoluciju.

Kamo sreće, kada bi taj Isus osvanuo među našim naraštajem, koji je opterećen grijesima više negoli ikoji drugi. Taru nas brige, biju nas nevolje, ali sve bismo lakše podnosili, da nije grijeha u nama. Radi njega je nemir u nama i neprilike oko nas! Tko da nas riješi grijeha? Nitko od ljudi! Nikakav državnik, nikakav liječnik, sudac ili ma koji učenjak! Grijeha bi nas mogao riješiti samo Bog - koji je vrijeđan po našim grijesima - Isus - Spasitelj - Onaj, koji je praštao svojem naraštaju. Ali Isusa nema među nama!

Što je Isus bio svome narodu, to je htio biti svima. On će održati svoju riječ, a rekao je: "I evo ja sam s vama u sve dane do svršetka svijeta".-

Na uskrsnu večer evo Isusa među apostolima. Ušao je u dvoranu Posljednje Večere kroz zatvorena vrata. Ne dolazi, da ih ispituje i rastjera, ne dolazi da ih pozove na odgovornost, što su Ga ostavili, niti će ih raspustiti. Došao je da im podijeli kraljevski dar, uskrsni dar. - Veli im: "Mir vama. Primite Duha Svetoga, kojima oprostite grijehe oprostit će se, kojima zadržite, zadržat će se." Držeći svoje velikosvećeničke ruke nad njima dao im je tim riječima božansku vlast - praštanja grijeha. Velika vlast u rukama slabih, neškolovanih i nedostojnih muškaraca i sami su slabi, a smjet će drugima opraštati grijehe.

Apostoli su se odmah počeli služiti tom vlašću. Dijelili su apsoluciju i među Židovima i među poganima, gdjegod su vidjeli skrušenost i raskajanost srca.

No budući da su osjetili, da su i oni ljudi, kojima su dani odbrojeni, oni su se na vrijeme pobrinuli, da tu istu vlast predaju i drugima. Našli su si pomoćnike i nasljednike, nad kojima su držali ruke govoreći im: "Primite Duha Svetoga..."

Tako je ta božanska vlast praštanja grijeha ostala u Isusovoj Crkvi - predavala se od generacije do generacije. Ona i danas postoji u rukama Kristova Namjesnika - Sv.Oca Pape Ivana XXIII.- Tu istu vlast imadu naši kardinali, nadbiskupi i biskupi. Kod ređenja stavljaju svoje ruke na glavu mladomisnika i govore one Isusove riječi. I u tom času svaki mladomisnik prima božansku vlast praštati grijehe svakom, koji je raskajan i koji ih iskreno priznaje.

I tako Gospodin doista hoda i kroz naš bijedni i grješni naraštaj u osobi svakog svećenika, a mi smo svećenici grješni. I preko zadnjeg mladomisnika On je spreman da sve svima oprosti.

Nije ispovijed ustanovljena od ljudi. Tako ulica govori. Šta ću ići na ispovijed - popovi su je izmislili! Ispovijed je ustanovljena od Boga, koji je vrijeđan po našim grijesima. Ako jedan vladar hoće, da riješi svoje podložnuke svih poreza, ali pod uvjetom - da se svaki ima javiti na pr. u općini, tom i tom uredu, on to može. Lud bi bio, tko se ne bi tamo javio. Ako Bog hoće da nam sve oprosti, ali pod uvjetom, da se predstavimo tom i tom vidljivom stvorenju - čovjeku, koji vidi i čuje kao i mi, zna zašto to naređuje. Mi smo ljudi navezani na ono,što vidimo i čujemo. Svaki je stoga lud, ako ne ide pred ispovjednika, da mu otkrije savjest.

Ne ispovijedaju se samo vjernici - nego i sv.Otac Papa - i kardinali, biskupi i mi svećenici. I mi sa moramo ispovjedati jedan drugom. (Navedi primjere!)

Klekni, brate i ti, ispovjedi se iskreno i skrušeno. Nemoj se toga bojati i stidjeti!

I kad si se ispovjedio tom i tom ispovjedniku tiho, tajno, sve je gotovo i likvidirano, a on o svemu tome mora šutjeti. Nitko ne će doznati ništa, jer svećenika veže ispovjedna tajna.

Teška je mnogima ispovijed - da i odvratna, jer su slabo poučeni o njoj. Evo da ti olakšamo ispovijed i ispovijedanje.

Kad si se dužan ispovijedati kao kršćanin katolik? Jedan puta u godini, i to u najljepšem dijelu crkvene godine, u duhovno proljeće - u korizmeno-uskrsnom vremenu. Priroda se u proljeću budi na nov život i baca sa sebe plašt mrtvila. Sveta Mati Crkva želi, da se i mi, udovi Kristovi, u duhovnom proljeću obnovimo i da bacimo sa sebe plašt mrtvila i grijeha po dobroj i skrušenoj korizmeno - uskrsnoj ispovijedi. Tako ćemo s Kristom uskrsnuti na život milosti. U tom je naš Uskrs! To znači biti kršćanin!

Nemoj tu dužnost zanemariti. Ne odgađati! U zagrebačkoj nadbiskupiji je vrijeme za tu godišnju ispovijed od nedjelje sedamdesetnice do Petrova uključivo. - Koliki su neispovjeđeni! Pogotovo muškarci! Desetljećima ih nema na ispovijed. A i drugi staleži se zanemaruju u našem vremenu, i zato su teške prilike!

Kad si još dužan ispovijedati se? Ako želiš primiti koji sakramenat, za koji se traži, da si živ, t.j. u milosti posvetnoj i bez teškog grijeha. Želiš li na sv.Pričest, potvrdu, pa prije vjenčanja. Teški bolesnik se prije sv.pomasti ispovijeda. - Dakle i sakramenti živih traže, da si rasteretiš savjest od teškoga grijeha.

ŠTO SI DUŽAN ISPOVIJEDATI? Ne sve i sva. Samo jedno: teški - smrtni grijeh. Ništa drugo. Teški se zove, jer se radi o ozbiljnoj stvari i o nečem težem. Nije sve odmah težak grijeh. Zove se i smrtni, jer ti usmrćuje dušu i dobra djela, otimajući ti milost posvetnu. - Lake grijehe nismo dužni ispovijedati.

ŠTO SE TRAŽI ZA SMRTNI GRIJEH? Troje: teška materija (ozbiljna stvar), svijest (moraš znati, što radiš) i pristanak volje. Ako je sve troje ispunjeno, tek onda se radi o teškom grijehu. Ako je mala stvar po srijedi, ako si nisi potpuno svijestan ili nije potpuni pristanak volje, onda je laki grijeh. Što za njega vrijedi rečeno je gore.-

Ako se radi o teškom grijehu pazi na ovo da ti ispovijed bude valjana. Nije dosta da kažeš - teško sam sagriješio. To je odveć neodređeno. Govori određenije - protiv koje Božje ili crkvene zapovijedi je to bilo. To je već jasnije i bolje. No često ni to ne će biti dosta. Morat ćeš navesti v r s t u smrtnih grijeha, na pr. kada se radi o VI. zap.Božjoj - ne sagriješi bludno. Odveć neodređeno je ako samo kažeš - bludno sam sagriješio. Ima naime više vrsti bludnog grijeha (besramno hotice mislio, gledao na sebi ili na drugima, u filmu, na slikama, razgovarao besramno ili pjevao, želio, nagovarao druge na taj grijeh, učinio besramno sam sa sobom ili s drugima).

Kod teškog grijeha navesti i o k o l n o s t na pr. kod VI. zapovijedi Božje, da li si oženjen ili ne, jesi li sagriješio s udatom ili oženjenom osobom.

Valja spomenuti i b r o j kod teškoga grijeha. Ako ne znaš sigurno reći - reci otprilike koliko puta na dan, na tjedan, na mjesec, ili godinu.

Nada sve budi i s k r e n, kada se radi o teškom grijehu. Ništa zatajiti ni iz stida ni iz straha. Takova ispovijed bi bila nevaljala, svetogrdna. I Pričest iza toga bi bila takova, a to su strahoviti grijesi! Reci sve! Stid i strah ulijeva sotona, koji ne može vidjeti, kako si se odlučio ići na ispovijed. Pa ako već stojiš pred ispovjedaonicom, ponovno te napada i govori: "Reci mu to i to, ali ono ne, jer što će on o tebi misliti, što će on tebi kazati!" Prije grijeha ti otima strah i stid, a kad te je uvalio u blato grijeha, onda mijenja taktiku - dolazi i vraća ti jedno i drugo. Reci sve - tu je vlast!

Ako si kad u životu z a t a j i o koji veliki grijeh, znaj, dotična ispovijed bila je nevaljana. Ništa ti nije oprošteno. Sve su druge ispovijedi iza toga također nevaljane - svetogrdne!

Što s a d? Može li ti se pomoći? Može i mora! Tebi

je potrebna velika, općenita - ž i v o t n a i s p o v i j e d. Moraš reći glavne stvari od one ispovijedi - do sada. Glavne stvari! Zamoli svećenika, da ti pomogne, pa će za 3-4 minute biti sve gotovo. Iza toga si miran. Misije su dani velikog ispovijedanja. Dani dobrih i skrušenih ispovijedi! Imaš vremena! Imaš više - i nepoznatih ispovjednika. Misije su dani životnih ispovijedi, u kojima se kaže i ono, što dosada nismo nikada rekli niti smo imali snage, da to otkrijemo. Nazovi vraga vragom - izgoni ga jednoć iz srca!

Ako si u životu što z a b o r a v i o reći, ali si se sada sjetio slušajući misijske propovijedi i poticaje Duha Svetoga, i to ćeš reći na misijskoj ispovijedi. Ono, što iz zaboravi i ljudske slabosti još nisi nikad rekao, jer se nisi sjetio, nije tvoje prošle ispovijedi učinilo nevaljanima.

Ako misliš ovih dana ići na ispovijed - sjeti se, jesi li c r k v e n o v j e n č a n i da li sada živiš sa zakonitim bračnim drugom ili ne. Ako nisi crkveno vjenčan, nema za te ispovijedi dok si u tom stanju. Sam si stavljaš zapreku i sam si uskraćuješ sakramenat pokore i sv. Pričesti. Nije svećenik kriv - ni Crkva. Ako si pak u tom stanju išao na te sakramente, znaj da su to sve svetogrdne ispovijedi i pričesti. Imamo nažalost i takovih vjernika! Osobito kada je masa vjernika za ispovijed, vole se takove ženske umiješati - muškarci rijetko. Takove osobe daju tešku sablazan ostalim vjernicima!

Mogu i takovi doći u ispovijedaonicu, ali neka se legitimiraju. Neka odmah reknu: nisam crkveno vjenčana. Ispovijedati se ne mogu. Svećenik onda odmah zna s kim ima posla. Jer on ne čita nikom na licu je li crkveno vjenčan ili nije. Takovoj osobi će ispovjednik moći dati bar informacije. Ako su slobodni, potaknut će ih, da to urede što prije, odmah u misijama. Sam će im ići na ruku u tom pogledu. Ako se ne da urediti dotični brak, opet će svećenik reći pravu.

Ispovijed je važna stvar. Radi se o tvom duševnom miru i sretnoj vječnosti. Zato se p r i p r a v i! Dobro!

Kako? POMOLI SE NAJPRIJE DUHU SVETOMU, da ti prosvijetli ono malo pameti što imaš. Moli Ga, neka ti gane srce, pa da baz reda grijeh možeš nazvati grijehom. Zato je milost potrebna! Ti se sam ne možeš zacrveniti i raskajati radi grijeha. Ti se znaš samo smijati grijehu, još i u ispovijedaonici!

Sada si i s p i t a j s a v j e s t pod vodstvom Duha Svetoga. Predi deset zapovijedi Božjih - pet zapovijedi crkvenih i svoje staleške dužnosti. Kratko! Jednostavno! (To treba sada konkretno navesti!)

Zatim se p o k a j! Reci Bogu, da ti je žao, što si Njega najvećeg dobra i Oca uvrijedio! To pokajanje probudi! Zove se savršeno. Nemoj ga zaboraviti iza grijeha, uvečer i u smrtnoj opasnosti!

O d l u č i sada, da ćeš se popraviti koliko je do tebe. Stavi pouzdanje u Boga. Bez dobrog pokajanja i čvrste odluke - ne bi ispovijed bila valjana. Pazi na to!

Ako je bila po srijedi bližnja griješna prigoda - moraš biti spreman nju izbjegavati.

Sada u đ i u i s p o v i j e d a o n i c u pa se i s p o v i j e d i kako si spoznao. Svećenik je tu i liječnik i sudac, ali i dobri otac. Kad on vidi tvoju iskrenost i skrušenost i čvrstu odluku, osobito kod oženjenih da će iza ispovijedi zbilja prestati sa čuvanjem od djece, dat će odrješenje. Mora! Ne u ime svojih doktorata, nego u ime Raspetog Krista!

Ako svećenik ne vidi ozbiljnost, kamo li tvoju skrušenost i odluku, da se doista misliš popraviti iza ispovijedi (napose glede bračnog onanizma), mora ti reći, da ispovijedaonica nije za raspravljanje, pregovaranje, pogađanje i prigovaranje, nego za skrušene i raskajane. Idi brate - za te ispovijedi nema. Idi, moli se Duhu Svetom, da ti prosvijetli tvoju ljudsku pamet i da ti potrese kamen u grudima i kad grijeh budeš nazvao grijehom, onda dođi!

Svećenik bi teško sagriješio, kada bi u ispovijedi samo napravio križ preko svega. Nemoj uvaliti svećenika u to zlo. Želi on imati mirnu savjest, ali on želi da i ti, bar u misijama odeš smiren i sa sviješću: meni je sad sve oprošteno. Zato svećenik mora biti savjestan u ispovijedi, a ti moraš biti skrušen i voljan popraviti se.

U dobroj ispovijedi vraća se po odrješenju m i r u srce. Lice se vedri! Izlaziš nasmijan! To vrijedi za sve staleže. Osobito ako si se ispovijedio nakon više desetljeća ili ako si napravio s misionarom veliku životnu ispovijed.

Nije ispovijedaonica i ispovijed tortura. Tu je liječilište. Odavle počinje promjena u svijetu - duhovna promjena. Ne će se prilike izmijeniti, dok ne uđemo svi u tu kupelj. Ta klinika nam treba! Primariusi, specijalisti - dobri ispovjednici, dobre ispovijedi - tuj nam rudi sreća spas!

Muž je drugi iza dobre ispovijedi. Žena to opazi, ali i djeca. Ona je druga žena. Djeca su bolja. Mladež je drugačija. Učeni i neuki se promjene! Pojedinac se tu popravlja, po njemu obitelj i društvo, selo i grad - narod, crkva. Duhovni mrtvaci tu ustaju na život djece Božje. Tu se pribavlja legitimacija kršćanska-milost posvetna, bez koje danas ništa ne značimo.

Pravi kršćani su često na ispovijedi. Bore se za milost posvetnu! Vjera im je živa, jaka, otporna. Ne boje se, ne stide se. Snaga Božja struji kroz njih.

Neispovjeđene nosi bura vremena sa sobom. Mira nemaju i ne mogu ga davati drugima. Ako ih smrt zateče u tom stanju, duše su im zauvijek izgubljene.

Heretici - raskolnici nama katolicima zavidaju na tim duhovnim toplicama. Uđi u njih, liječi se! Misije su - iskoristi priliku! Tko se u misijama ne ispovijedi - teško će mu Bog dati da se na samrti izmiri s Njime!

Spasi dušu svoju!

XXX===XXX

NEVALJALA ISPOVIJED

Jednom se molila sv.Terezija Velika, kad najednom opazi, kako se pred njenim očima otvara dubok ponor, sav pun ognja i plamena, i kako u nj padaju premnoge duše, kao snijeg zimi. Svetica, prestrašena, podiže oči k nebu i usklikne:

- Moj Bože, Moj Bože! Ta što to vidim? Ko su ove duše, koje propadaju? Bit će sigurno duše jadnih pogana, Turaka, Židova...

- Ne, ne Terezijo! - odvrati Bog. - Znaj, one duše, koje vidiš, da ovog časa po mom dopuštenju padaju u pakao, sve su to kršćanske duše kao i ti.

- Bit će onda duše naroda, koji nije vjerovao, koji nije ništa držao do vjere, koji nije primao Sakramente.

- Ne, Terezijo! Ne. Znaj, da su to duše krštenih vjernika, kao što je i tvoja; da su vjerovali kao i ti i po vjeri živjeli...

- Ali se valjda nisu nikada ispovjedili, pa ni u času smrti.

- Ne, to su duše, koje su se ispovijedale i ispovjediše se također na času smrti...

- Dakle, o Bože moj, kako onda propadaju?

- Propadaju, jer se slabo ispovjediše!.. Idi, o Terezijo, pripovjedaj svima, što si vidjela; zaklinji biskupe i svećenike, da se nikada ne umore propovijedati, kako je važna ispovijed i protiv slabo obavljenih ispovijedi, pa da ne bi, koji dragi kršćani obraćali lijek u otrov, nego da se dobro služe ovim Sakramentom, koji je Sakrament oproštenja i milosrđa.

Sv.Alfons, sv.Filip Neri, sv.Leonard iz Porto Maurizia slažu se i tvrde, da su nažalost bezbrojne slabo obavljene ispovijedi. Oni, koji su proveli život u ispovijedaonici i kraj postelje umirućih, znali su reći čistu istinu. I mi - koji idemo od mjesta do mjesta i držimo duhovne vježbe i pučke misije - moramo isto potvrditi". (Chiavarino: Ispovjedajte se dobro, Zgb.1956., str.1-2.).

Mnogi se kršćani ispovijedaju kroz čitav život, pa i na smrtnom času, a ipak se ne spašavaju. Razlog je u lošim ispovijedima. Ako netko obavi samo jednu svetogrdnu ispovijed, a ne popravi je, onda su mu sve ispovijedi loše i svetogrdne.

Koje su ispovijedi nevaljale? Ima više razloga radi kojih sv.ispovijedi postaju svetogrdne.

1. Najčešći je razlog: zatajenje kojega grijeha, t.j. ako netko hotimice ne kaže teški grijeh. Radi stida, i to radi lažnog stida ljudi se ne usude reći svećeniku svoj grijeh. Najčešće su to grijesi nečistoće, ali događa se zatajanje i radi drugih grijeha. Đavao oduzima čovjeku stid prije nego sagriješi govoreći mu: "Što se bojiš? Učiniš i

gotovo, a kasnije ćeš lijepo ispovijediti, pa će ti biti oprošteno. Ne boj se!" A kasnije nakon grijeha, osobito prije sv.ispovijedi vraća čovjeku stid i još ga povećava: "Pa kako ćeš to svećeniku reći? Što će misliti o tebi? Nemoj se sramotiti!" I koliki kršćani nasjednu!

2. Drugi razlog loših ispovijedi jest u tome, što se ne ispovijeda točno b r o j grijeha i o k o l n o s t i. Često se vjernici ispovijedaju: psovao sam, a ne kaže koliko puta; nisam išao na misu, kao da je to svejedno, da li je izostavio jedanput ili trideset puta.Uvijek je potrebno kod teških grijeha reći broj, barem približno, koliko nam je moguće.Ako netko svijesno ne kaže broj,onda mu je ispovijed nevaljala. Isto bi se svetogrdno ispovjedio, kad bi netko zatajio koju važnu okolnost svoga grijeha, koja bi jako povećala zloću grijeha ili bitno mijenjala vrstu grijeha. Ako je netko ukrao u crkvi, onda nije dovoljno opružiti se za krađu, nego mora kazati, da je ukrao u crkvi, jer je to svetogrdna krađa. Kad bi roditelji ispovjedali,da su psovali teške psovke, a bilo je to pred vlastitom malenom djecom, onda bi to morali spomenuti, jer to nije samo psovka, nego je po srijedi i teška sablazan.

3. Treći razlog svetogrdnih ispovijedi jest u <u>pomanjkanju pokajanja.</u> Tkogod pristupi k sv.ispovijedi, a ne pokaje se, ne dobiva oproštenja. Bezuvjetno je potrebno prije sv.ispovijedi,da se pokajemo, barem nesavršeno.Ide li netko na sv.ispovijed iz običaja,ili iz obzira, samo da ga drugi vide, ili samo zato, što je to propisano, na pr. za vjenčanje,a ne iz žalosti što je Gospodina Boga uvrijedio ili barem zato, što je zaslužio pakao - pokazao bi, da nema pokajanja bez kojega nema oproštenja.

4. Konačno četvrti razlog loših ispovijedi, <u>ako nemamo prave odluke,</u> da ćemo se čuvati teškoga grijeha ili da ćemo izbjegavati bližu grešnu prigodu. Tko nema nakanu čuvati se grijeha, taj se zapravo i ne kaje, te prema tome ne može ni dobiti oproštenje. Ako netko znade, da uvijek upadne u grijeh u stanovitom društvu, onda on mora odlučiti i obećati, da ne će više zalaziti u to društvo. Ako supruzi, koji se čuvaju djece, ne će obećati, da će se popraviti u toj stvari, onda oni nemaju odluke, koja se traži za valjanu sv.ispovijed,te radi toga ne mogu dobiti oproštenje, a kad bi im ga i svećenik dao, ne bi vrijedilo.

To su glavne vrste nevaljalih ispovijedi. Ne samo, da se u takvim ispovijedima ne dobiva oproštenje, nego je i sama sv.ispovijed novi teški grijeh svetogrđa. Ali time zlo ne prestaje,nego se dalje gomila i povećava. Svetogrdna je i sv.Pričest. Znadete li, što kaže sv.Župnik Arški za takove vjernike, koji se svetogrdno ispovijedaju i pričešćuju? Oni daju svoje tijelo i svoje ruke, da se od njih naprave vješala, na koja će Krista ponovno razapeti i ubiti.

A što da kažemo o onima, koji nastave, da se i dalje ispovijedaju i pričešćuju, a da nisu popravili lošu ispovijed? Nastavljaju se ispovijedati i pričešćivati čitav ži-

vot, a sve su to svetogrđa. Duševno je stanje sve teže, kasnije je daleko teže iznijeti zatajenja nego na početku, te mnogi ne smognu snage, niti na smrtnom času, da poprave ta svetogrđa.

Sv.Alfons pripovijeda:Bio je neki gospodin, koji je prividno bio uzorna vladanja, ali se loše ispovijedao.Kad je teško obolio, posjetio ga je župnik, koji ga je poticao, da primi sakramente. No bolesnik je odbijao, da se ispovijedi.

- Pa zašto se, dragi gospodine, ne ćete ispovijedati?

- Ah, ja sam osuđen! odvrati bolesnik. Bog mi za kaznu mojih svetogrđa uskraćuje volju i snagu, da to popravim.

Izgovorivši to poče gristi jezik, očajnički lamatati i vikati: "Prokleti jezik, prokleta šutnja, prokleta svetogrđa!" Nisu ga mogli umiriti. Konačno je bijedno preminuo.

Braćo i sestre! Misije su vrijeme pokore i popravka, kada se treba zamisliti nad svojim životom. Prva i najvažnija je stvar dobra i skrušena ispovijed. Ako se dobro ispovjedite, onda su za vas misije postigle potpun uspjeh. Ispitajte dobro svoju savjest: da li ste se dosada uvijek dobro ispovijedali, da niste štogod možda zatajili, umanjili grijehe? Možda se niste kojiput pokajali ili imali pravu odluku i nakanu čuvati se grijeha?

Ako pronađete, da vam je koja sv.ispovijed bila nevaljana,odmah je popravite! Ne oklijevajte i ne odlažite, jer ne znate, da li ćete kasnije imati vremena i prilike! Vidjet ćete nakon dobre ispovijedi, kakav će se mir spustiti u vašu dušu. Mir savjesti, mir s Bogom! To su najvrijednije stvari na ovome svijetu.

Među mnogobrojnim čudnovatim događajima, koji se pripovijedaju o sv.Ivanu Bosku, čitamo također i ovaj. Gojenci i pitomci salezijanskog Oratorija u Torinu imali su duhovne vježbe. Dok su ih svi najvećom ozbiljnošću i pobožnošću koristili na dobro svojih duša, neki je mladić bio otporan na svaku dobru pobudu i najljubežljivije nastojanje Don Boska i drugih starješina. Uporno je ustrajao u nakani, da se tom prigodom ne ispovjedi. Oni dobri oci učiniše sve, da ga privedu na bolji put, ali uzalud. On je samo ponavljao: "Drugi put, ali sada ne!... O tom ću kasnije misliti... Sada ne mogu odlučiti"...

S tim je izgovorom došao do posljednjeg dana. Tada se Don Bosko posluži ovom taktikom: Uzme listić papira,napisa na nj ove riječi:"A da noćas umrem?!..." List je postavio onom bijedniku između plahte i jastuka. Došla je večer. Svi su pošli spavati. I naš se bezbrižni mladić svuče. Kaad, eto, lijegajući u postelju, opazi onaj listić, uzmega, pogleda, okrene i opazivši nešto napisano, napne oči i pročita:"A da noćas umrem?!... Don Bosko." Don Bosko! povika, a Don Bosko je svetac... zna budućnost... Tko zna, da se to ne dogodi! Pa da noćas umrem?!... Ali ja ne želim umrijeti, ne. Hoću živjeti, hoću živjeti, i..."

Međutim, da drugovi ne opaze, legne, pokrije se odvažno i nastojaše zaspati. Zaspati u onom stanju? S tim riječima, koje ga bodu kao oštar trn? Nemoguće! Okretao se, stiskao oči... sve uzalud. Čuo je sve življi glas onih riječi. Činilo mu se, da vidi otvoren pakao i Isusa, koji ga osuđuje, pa reče: "Jadan li sam! Pa, kad bih zaista morao umrijeti?!...." Srsi ga prođoše, i sav se znojio... "Ah, ne, povikao je, u pakao ne želim otići. Ispovjedit ću se.."

Preporučio se Mariji Pomoćnici i svome Anđelu Čuvaru, pa se zatim odlučno obuče, tiho izađe. Siđe niz stepenice, prođe hodnicima, uzađe do sobe Don Boska i pokuca.

Don Bosko - koji ga je čekao poput dobrog oca - otvori i reče: Tko je?...U ovaj sat?...Što želiš?...

-Oh, Don Bosko, htio bih se ispovjediti!

- Samo uđi. Da znaš, kako sam te svim srcem očekivao!

Kad ga je uveo u predsoblje, on se bacio na koljena, pa se skrušeno i iskreno ispovjedi. Ispovijed i Isusovo oproštenje napunili su ga velikom utjehom. Vratio se u postelju miran i sretan.

Sada se više nije bojao. Više ga nije plašila misao na smrt, i govorio je: "Kako sam zadovoljna. Kad bih morao i umrijeti, nije važno; osjećam se u milosti Božjoj, Isusov prijatelj". Mirno je zaspao i sanjao... Usnuo je otvoreno nebo i anđele u slavi, kako lagano okolo lete pjevajući najljepše pjesme i najugodnije hvalospjeve.

Tko hoće biti sretan i zadovoljan u životu, neka se skrušeno ispovijedi! Tko hoće biti sretan kroz čitavu vječnost, postići će to samo, ako se bude dobro ispovjedao.

xxx===xxx

BLIŽA GREŠNA PRIGODA

1. Zar ne bismo smatrali ludim onoga čovjeka, koji bi htio proći kroz vatru, a da se ne ožeže; tko bi htio ući u kaljužu, a da se ne zablati; tko bi se spustio u ponor, a da se ne sunovrati; skočiti iz aviona bez padobrana, a da si ne skrha vrat?

Isto tako ludo radi onaj koji se izlaže grešnoj prigodi, a misli, da ne će sagriješiti. Samo što je ovdje ludost još veća i pasnija, jer je veće i zlo, kojemu se izvrgava. Ondje je bio u pitanju tjelesni vremeniti život, a ovdje je u opasnosti vječni život.

2. Što je grešna prigoda? Život se ljudski odvoja u stanovitoj sredini, okolini. Vidimo, kako se razlikuje vladanje i običaji seljaka i radnika, drugačiji je način života jednoga liječnika nego život mehaničara. Ali ne samo to, nego u svakoj grupi, zajednici ljudi istoga staleža postoje velike razlike. U jednom su društvu fini i odgojeni ljudi, a u drugom "vinska braća"; jedni su ljudi moralnog vladanja, a drugi se uopće ne obaziru na bilo kakav moral; ima zajednica, gdje su požrtvovni i altruistički ljudi, a ima ih gdje su sami sebičnjaci i izrabljivači.

Teško je među zlima ostati dobar, a zađe li čovjek, koji nije baš posve ispravan u moralnom pogledu, među ljude čvrstog morala i izgrađenog karaktera, pomalo će im i on postati sličan. Mi smo ljudi prilično ovisni o okolini i podložni njezinim utjecajima. Rijetko će uspjeti ostati dobar čovjek, koji se stalno kreće u lošem društvu. Vidimo bezbrojne primjere u svakidašnjem životu, kako loše društvo utječe na ljude. Koliki su bili pošteni, dobri i trijezni, a kad su počeli zalaziti među pijance, ubrzo su im postali slični. Zar nije čest slučaj, da dobro odgojena djeca, čim se počnu družiti s pokvarenom djecom, odmah postaju gora, neposlušnija, i nastave li to drugovanje, posta će uličnjaci.

Grešna prigoda jest loše društvo, koje nas zavodi na zlo; - jest osoba, prijatelj, koji nas zavodi na bilo kakav grijeh; - jest mjesto, gdje smo u opasnosti da sagriješimo; - jest knjiga, iz koje vreba zamka za našu vjeru ili čistoću? grešna prigoda jesu nemoralni filmovi, nećudoredne slike, nemoralna moda, nečedni razgovori, zabranjeni plesovi i zabave, jednom riječi: grešna prigoda je svaka osoba, društvo, mjesto ili stvar, gdje je opasnost, da bismo mogli sagriješiti...

3. Nisu sve grešne prigode jednake, kao što nisu ni svi grijesi jednaki. Razlikujemo teške ili smrtne grijehe od malenih ili lakih grijeha. Isto tako ima i dvije vrste grešnih prigoda. Ponajprije postoji b l i ž a ili velika grešna prigoda, koja se sastoji u tome, da je opasnost pada u grijeh velika ili sasvim bliza, t.j. gotovo je sigurno, da će onaj, koji se bližoj grešnoj prigodi izlaže, pasti u teški grijeh. Svaki čovjek po svome prosuđivanju

ili iskustva znade, da ima takovih mjesta, društava, osoba ili stvari, kod kojih će, ako dođe u kontakt s njima, sigurno sagriješiti. Za jednoga je pijanca posve sigurno, da će se opiti, ako upadne u društvo pijanaca. Čovjeku ogrezlu u nečistim grijesima dovoljno je, da dođe u vezu s jednako pokvarenim osobama, pa da sigurno padne u nečiste grijehe. Međutim, i dobri, ako stalno zalaze u loše društvo iz lakoumnosti, naskoro će i sami postati zli.

D a l j a ili malena grešna prigoda sastoji se u manjoj opasnosti, da će netko pasti u teški grijeh ili u većoj opasnosti pada u laki grijeh. Takovih je opasnosti mnogo u životu, ali njima se je mnogo lakše oduprijeti. Uz malo dobre volje može ih čovjek otkloniti i odbaciti, dok kod bližih grešnih prigoda često ni najjača volja nije dovoljna, da im se odupremo.

4. Svakomu je jasno, da smo pod teški grijeh dužni izbjegavati bližu grešnu prigodu. Samo izvrgavanje opasnosti u bližoj grešnoj prigodi već je teški grijeh, jer tko se svijesno i bez pravoga razloga upušta u veliku opasnost, taj lako i u nju upada. Ako netko traži priliku za grijeh, znači, da hoće i sam grijeh, pa kad i ne bi bio u toj bližoj grešnoj prigodi sagriješio, ipak bi imao teški grijeh već zbog toga, što se svojevoljno i bez razloga upuštao u bližu grešnu prigodu.

Lakšu ili dalju grešnu prigodu dužni smo izvjegavati pod laki grijeh. Znači: tko joj se lakoumno ili bez razloga izlaže, učinio bi laki grijeh.

Ne smijemo misliti, da nije važno osvrtati se na dalje grešne prigode. Nitko nije počeo s velikim grijesima, nego s malim. Sigurno je, da će naskoro doći do teškog grijeha kod onoga, koji se uopće ne čuva lakoga grijeha. Isto je tako jasno, da će onaj, koji ljubi male opasnosti, ubrzo se izvrgavati i velikima, te se lako skotrljati u zlo.

Od malene iskre nastaju veliki požari, koji uništavaju čitava sela i gradove. Maleni bacili, kad se razmnože, slome i najzdravijega čovjeka. Tako i malene opasnosti i na prvi pogled nevine prigode uvuku pomalo čovjeka u bezdan pokvarenosti.

Stoga je bez sumnje od vanredne važnosti za pošten i moralan kršćanski život, da izbjegavamo grešne prigode. Ne može se spasiti onaj, koji vrluda, svakamo zalazi, ne čuva se, ne izbjegava opasnosti za svoju dušu.

5. Najčešće i najopasnije su grešne prigode za ljude nečisti grijesi. Vidimo, kako i dobri mladići i djevojke, kad zalaze u loše društvo ponajprije gube stid, zatim nestaje osjećaj za ljepotu i čistoću duše, naskoro postanu grubi pokvarenjaci. Njihova je fantazija pokvarena, razgovori su im prosti, vladanje drsko i surovo. Nečista ih strast vitla i progoni, te gore u njoj, dok je ne zadovolje, a svaki novi grijeh samo povećava vatru strasti. Pitam vas: kakvi će biti brakovi među takvim mladićima i djevojkama? Vidimo rezultate: po čitavu svijetu se šire rastave brakova, i to često

odmah nakon ženidbe. Tolike bračne nevjere, toliki razdori i svađe. Bezbrojne uništene obitelji, djeca bez toplog obiteljskog doma. Da, ta nesretna strast baca nebrojeno mnogo duša u pakao. Tkogod se ne čuva, ne izbjegava loše društvo, pokvarene knjige i filmove, nemoralnu modu i plesove, ubrzo će biti okužen tom kugom.

Nadalje je velika opasnost osobito za muškarce: pijanstvo. To se osobito vidi u vinorodnim krajevima. Sklonost k alkoholu je velika opasnost. Mnogi ljudi radi svoje društvenosti, postaju alkoholičari. Ta strast brzo postane tiranin, a pijanac njezin rob. Znamo svi, kako su strašne posljedice pijanstva: osiromašenje, razdori i bijeda u obitelji, žena i djeca postaju očajni, nesretni, pijanac je pomalo nesposoban za rad, uništava zdravlje, život, a na koncu i dušu.

Pored ove dvije najveće i najčešće grešne prigode ima ih na svakom koraku bezbroj. Savjest će nas uvijek i na vrijeme upozoriti, te će se svatko, tko ima dobru volju, moći odmah suprotstaviti.

6. Dosta se često u životu događa, da se čovjek i uz najbolju volju ne može ukloniti svim grešnim prigodama, pa i onim bližima. Netko mora raditi s takvim ljudima, drugi po svome zvanju dolazi u bliže grešne prigode, kao na pr. liječnik, dogodi se, dok idemo ulicom, da koješta vidimo i čujemo, u kući živiš među svakakvim ljudima. Kako ćemo tu postupati? Svaki razborit čovjek razumije, da je zabranjeno zalaziti u zarazne bolnice i dolaziti u kontakt s bolesnicima. Međutim liječnici i sestre dolaze među njih, da ih liječe i dvore, ali oni upotrebljavaju sva sredstva, koja im stoje na raspolaganju, da se zaštite od zaraze: odijelo, dezinfekciona sredstva, izbjegavaju blizinu, paze na čistoću i ostale higijenske propise. Isto to vrijedi i za zarazu grijeha, za bližu grešnu prigodu. Tko ne mora, da se njoj izvrgne, taj ne smije, a ako joj se izlaže, onda teško griješi. Tko mora, jer ga okolnosti ili veliki razlozi na to potiču, onda treba upotrijebiti sva sredstva, da se sačuva od grijeha. To je ponajprije molitva, zatim probuditi dobru nakanu, t.j. da to čini radi dobra i potrebe, a ne iz lakoumnosti. Nadalje je potrebno češće "čišćenje", sv.ispovijed i sv.pričest. Upotrijebimo li ta sredstva, onda to ne će biti za nas bliža grešna prigoda, nego će biti samo dalja, pa ćemo je s pomoću Božjom moći lako svladati.

7. Razborit čovjek izbjegava opasnost, doklegod mu je to moguće, a luda se bez razlike i lakoumno izlaže opasnosti. Ako se ne može izbjeći, te se po dužnosti ili radi bratske ljubavi moramo upustiti u kakove pogibelji i opasnosti, onda će čvrst karakter prihvatiti borbu i junački se suprotstaviti opasnosti, koja na njega vreba, a slabić će se prepustiti bujici, da ga nosi. A kad zapadnemo i u najveće opasnosti i prigode, gdje zlo strahovito prijeti, znajmo, Bog, svemogući Bog je uz nas, pa da je sve zlo, čitav pakao protiv nas, ne bojmo se, Bog je uz nas, a s njime smo i nepobjedivi.

===XXX===

BIJELA KUGA

Poznata je scena sa Genezarećanima. Jer su im svinje stradale, mole Isusa: -Isuse, budi tako dobar, nemoj nam zamjeriti, ali mi Te srdačno molimo, daj ostavi naš kraj. Nemamo mi ništa protiv Tebe, no ipak, mi smo naučeni sami živjeti sa našim zdravim blagom.

Tjeraju Isusa od sebe, jer su pretrpjeli neku materijalnu štetu. Boga tjeraju zbog svinja, svoj vječni spas zbog svinja, svoje duše upropašćuju zbog slanine i čvaraka....

.....

Kad sam u jednom našem selu propovijedao ovu propovijed, koju ću sada vama reći, onda su mi poručili neki - Neka nam taj više ne dolazi propovijedati. Bile su to žene, ne muškarci!

To me ne čudi, jer su eto i Isusa tjerali zbog svinjskog mesa, pa ako se i meni isto desi, hvala Bogu. Bolje volim uz Isusa biti prognan nego sa vragom sjediti na vagonu kobasica i krvavica.

.....

Govoriti ću ipak, jer ne postoje samo prva zapovijed Božja, koja glasi - Ja sam Gospodin Bog Tvoj, niti samo druga zapovijed Božja, nego postoji i peta i šesta zapovijed. Peta, koja glasi - Ne ubij! A šesta, koja glasi - Ne sagriješi bludno.

Govorit ću vam i zato, jer su mi rekli u jednom slavonskom selu - Samo neka ostane taj među nama, taj govori istinu!

Pa, počnimo ovako...

Najprije ću vam postaviti nekoliko pitanja, koja će vas sigurno zanimati. Ponajprije:-Koji je najvažniji stalež na svijetu? Koje je najvažnije zvanje na svijetu?

Da lakše na njega odgovorimo zanimat će nas najprije muškarci. Između muškaraca, što mislite, koje je zvanje najvažnije? Potražit ćemo najuzvišeniju osobu, najvećega predstavnika muškoga svijeta na zemlji, i, po tom, koje si je On zvanje izabrao, prosudit ćemo i odgovoriti na postavljena pitanja.

Pa koja je najuzvišenija osoba, koja je živjela na svijetu?- Nema sumnje, da je to Isus Krist. On je ne samo pravi Bog, nego također i najpotpuniji čovjek, najsavršeniji od svih sinova ljudskih.

A koje si zvanje izabrao Isus Krist? Trideset godina je živio kao radnik, hranio se radničkim kruhom, njegov poočim sv. Josip bio je također radnik. Po Isusu je radnički stalež uzdignut na visoki stupanj.

Ali je Isus kroz čitav svoj život vršio i jedno drugo poslanje. Bio je svećenik, posrednik između Boga i ljudi. Most,

koji spaja nebo sa zemljom. Između neba i zemlje, vječnosti i vremena, Boga i ljudi je nepremostivi jaz i bezdan, a Isus je most, koji se ta dva svijeta spajaju. I to je Njegovo životno zvanje. Zato se On rodio...

Prema tome i za svakoga čovjeka je najvažnije zvanje - svećenika.

A među ženama?

Mjesto da pogađamo, koje je zvanje među ženama najuzvišenije, potražimo najuzvišeniju ženu, koja je živjela na zemlji, i pogledajmo njezino zvanje, pa ćemo onda odmah saznati, koji je tip žene najveći.

Najveća među ženama, blagoslovljena među ženama je Blažena Djevica Marija. Zašto? Zar zbog svoje divne čistoće duše, ili poniznosti? I zato! Ali ne prije svega zato. Nego zbog čega?

Najveća je zato, jer je - majka, Bogomajka! Jer je rodila samoga Boga, jer ga je hranila svojim mlijekom, njihala u svojem majčinskom krilu, jer ju je sam Bog nazivao slatkim imenom Majka. Zbog svoga majčinstva je najveća od svih žena.

I vidite, kao što je ona zbog svoga majčinstva najveća među ženama, tako je i svaka žena velika, koja je majka. Zato je i najuzvišeniji stalež među ženama - majčinstvo. Zato je najsavršeniji tip žene - M a j k a.

.....

Okrenimo sada naše pitanje naopako. Ono sada ovako glasi: Koje je zvanje od svih najgore, najogavnije, najgadnije? Koje među muškima, a koje među ženskim svijetom?

Da odgovorimo na to pitanje, poslužit će nam jedna latinska poslovica - Corruptio optimi pessima. Ako se najbolje pokvari, postaje najgore.

Najgore zvanje, najgori tip među ljudima jest - pokvareni svećenik. Jer on nije više most između neba i zemlje, nego između zemlje i pakla, jer on nije više posrednik između Boga i ljudi, nego između ljudi i Sotone, jer on nije više putokaz u nebo, nego najsigurniji i najmasovniji vodič u pakao. Zato nema gorega čovjeka od pokvarenoga - svećenika.

A među ženama? Opet se poslužimo latinskom poslovicom - Ako se najbolje pokvari, postaje najgore. Najgora među ženama je ona, koja ne želi biti majka. Ona, koja je nemajka. Zašto?

Kao što svećenik, ako se pokvari, ne spašava duše, nego ih upropašćuje, tako i nemajka, mjesto da daje život, ono zašto je žena određena, ona ga uništava, mjesto da napučuje svoj narod, ona mu kopa grob, mjesto da napučuje nebo sa novim dušama, ona ostavlja ta mjesta prazna. Zato nema gore žene od - nemajke.

Evo, što se dešava od naroda, gdje majke nisu majke, nego nemajke!

Prije dvjesta godina Francuza je bilo još jednom koliko Nijemaca, za Napoleona, prije 160 godina, jednako, a danas ih je jedanputa manje. U zadnjih sto godina izgubili su tri rata od Nijemaca. Nisu odlučili oružje - čelik i bombe, nego njemačke majke, odnosno francuske nemajke.

Bogato srijemsko selo. Prije rata od 800 numeri 400 ih je bilo, koji nisu imali djece. Balavicama su nemajke ostavljale "talove" i po četiri na jednu. Svekrve su izbijale snahama zdrave zube iz ustiju, da im mogu staviti zlatne...

A gdje je danas naš domorodski elemenat u Srijemu? Ko je pokopao Srijem? Nemajke!

Prije rata se hvalio jedan liječnik, da je u tom gradu napravio 10.000 abortusa. Dolaze snahe i kvare tijelo, prodaju svoju dušu, ubijaju nevinu djecu, krvare svoje ruke krvlju nevine djece... Nemajke.

Pitao sam jednog čovjeka - 50 godina nije prekoračio praga crkve - Da li ste bili u ratu? Bio je, i u jednom i drugom, ali nikoga nije ubio, nijedan ljudski život nema na svojoj duši. A koliko ima nemajki, koje svake nedjelje se pojavljuju na svetom mjestu, nikada puške u rukama nisu držale a na svojoj duši imaju po petero, šestero, a i dvadesetero, ne samo života, nego i duša na svojoj savjesti... Nerođeno ubijeno, jer je nekršteno, nikada Boga ne vidi niti neba...

.....

Po državnoj statistici, bio je porast stanovništva od 1947. do 1955. po republikama ovakav: Makedonija 13, Crna Gora 11, BiH 10, Srbija 8, Slovenija 5, Hrvatska manje od 4! Ali zato smo u abortusima prvi! Što to znači?

Najgori smo i naša je sudbina zapečaćena. Što nisu uspjeli Turci, Madžari, što nisu uspjeli Turci, Madžari, što nisu uspjeli Nijemci, Talijani - to rade naše nemajke. Kopaju grob svome Hrvatskom narodu.

.....

Za vrijeme rata rekla je neka žena svećeniku: Kako može Bog dopustiti toliko klanje i ubijanje naroda. Bog je krvnik.

- Ha, ha, Bog da ubija narode. A koliki su to grijesi, koji vapiju prema nebu, što ih nemajke počinjaju. Rat je kazna, premalena i prebijedna kazna za strašne zločine koje počinjamo u obiteljima.

Nije Bog krvnik naroda, nego su nemajke krvnice, nije Bog uzrok ratova, nego su grijesi Sodome i Gomore, koje se dižu prema nebesima. Nije Bog uzrok ratova nego nevina djeca, koja su poubijana u utrobama nemajki, i koja su zaprijećena uopće pojaviti se pod njihovim srcima - jer nije samo grijehubiti nerođeno, nego i na zabranjen način čuvati se djece.

.....

Kako može Bog dopustiti da se tako ja mučim, pitala se neka žena, koja je ostala sama. A što je napravila? U jednom našem gradu dijete je upravo pobacila, vraća se kući. U drugom katu, na ogradi stepenica, sjedi njezin jedini sin, nije htjela imati nego njega, i dovikuje joj: - Gledaj mama, kako mi ide. Spustio se niz ogradu, pao na beton i na mjestu mrtav...

.....

Lizbet Burger.

Napisala je knjigu "U četiri oka". Primalja, babica. Pozvana jednoj umirućoj. Nije bilo liječnika... Pomogne bolesnici, koliko je znala.

Najednom se umiruća diže, iznakazi joj se lice i zaviče strašnim glasom: Prvo! Zatim padne nemoćno na jastuk... Iza nekog vremena isto tako: Drugo... Nabrojila ih je 13... Mi nismo znale, što ona to vidi u zadnjim časovima života, čega se boji, ali smo kasnije saznale, da ih je 13 uništila i sada, kada je umirala našla su se sva ta djeca oko nje...da je prate... do prijestolja Božjega... da plaču, vapiju, cvile za životom, što im ta nemajka nije dala, i za osvetom, što im je upropastila duše...

.....

Misionar obilazi sa ministrantima i blagosiva kuće... U jednoj kući sama žena...Uđoše u razgovor. - Gdje je muž? Na državnom poslu... - Sami ste, zar nemate djece? Zar vi nećete? - Ja bih htjela! - Pa zar muž ne će? - I on bi htio! Pa tko neće?

Žena briznе u plač! - Ja hoću, muž hoće, ali baka ne da. Rekla mi je: "Ako budeš nosećа samo jednom, van iz moje kuće sa svojim kopiletom".

A ista ta baba išla je u crkvu, imala molitvenik, držala krunicu, no bolje bi joj bilo, da skupa sa molitvenikom i krunicom skoči u rijeku Savu. Manji bi grijeh počinila i lakše bi prošla na pravednom sudu Božjem.

Takva će reći...

Bolje je nijedno imati, pa živjeti bez grijeha... Što? To da je život bez grijeha, kada tjera svoju djecu da žive u neprestanom bludništvu, jer živjeti, čuvajući se nedopušteno djece, znači bludno griješiti. To da je život bez grijeha, kada tjera svoju djecu da uništavaju nerođenu djecu, kada ih tjera na bračnu nevjeru?

Bolje je imati jednoga, pa ga valjano odgojiti! - Tko je najrazmaženije dijete u selu, tko najveći bećar i bećaruša, tko prvi ostavlja svoga muža i leti svojoj mami, ako dođe i do najmanjega nesporazumka u kući, tko je najljeniji na poslu, prvi za kavgu, čiji otac svršava u tuđim štagljima - ako ne zlatni naši jedinci i jedinice?

.....

Ne možemo othraniti! - Selo jedno na dalmatinskom otoku broji oko 500 duša, a iz toga sela imade preko 50 visoko školovanih ljudi. Iz kamena i žuljavih ruku više se rodilo dalmatinskih "šefova", nego iz najvećega obilja Podravine i Posavine. Ako Bog stvori usta, Bog će već i naći nešto što će se staviti u usta...

Najveći naš neprijatelj.

Išao svećenik u selo propovijedati. Priđe mu jedan domorodac, pa će mu: - Velečasni, propovijedajte o našem najvećem narodnom neprijatelju, koji nas najviše tišti, koji nas najviše gnjete, koji nas ubija, ne da nam disati...

Razmišljao sam, i rekao - da, hoću! Samo on je jedno mislio, a misionar drugo. Misionar je govorio o tome istom, što sam ja vama sada govorio. Završio je svoju propovijed ovim riječima:

Znate li, koji je danas najveći neprijatelj vjere i našega naroda? Svetu Crkvu nisu nikada uništili izvanjski neprijatelji, Hrvate nije uništio nijedan izvanjski narod... Badava su Židovi na Veliki petak onako pobjedonosno silazili sa Kalvarije, badava je Julijan Apostata, badava je Voltaire govorio da za 25 godina ne će biti Crkve, badava se i danas širom svijeta neki udaraju u prsa i govore o propasti vjere i Crkve - mi im se u brk smijemo, jer znamo, da je nisu i neće je nikada ni vrata paklena nadvladati... Badava su Turci klali, ubijali, robili, vodili u ropstvo, badava su tokom stoljeća pokušavali svi mogući i nemogući neprijatelji našega naroda iskorijeniti nas - nisu uspjeli, niti će ikoji izvanjski neprijatelj uspjeti. Sila nas može savinuti, slomiti nikada!

Znate, koji jedino mogu uništiti naš narod i vjeru? Obitelji u kojima majke nisu majke, nego nemajke!

===XXX===

PSOVKA

Svaki narod ima svoje karakteristike, po kojima se razlikuje od drugoga naroda. Pored dobrih svojstava, kojima se taj narod odlikuje, imat će i negativnih svojstava, koja su mu na sramotu. Kad bismo htjeli iznijeti oznake našega naroda, za neke ne bismo morali dugo razmišljati i tražiti ih. Same nam se po sebi nameću. Zar ne, da vi svi dobro znadete i sigurno ste se već toliko puta ražalostili, kad ste se sjetili one nesretne, užasne i ogavne psovke, koja se raširila u našem narodu u neviđenim razmjerima. Psuje staro i mlado, u gradu kao i na selu, jednostavni i neuki ljudi kao i školovani, muško, a sve više i žensko, siromašni kao i bogati.

Ovaj pakleni govor izlazi iz tolikih usta i nema više mjesta, gdje ga se ne bi čulo. U kućama i na ulicama, u trgovinama i tvornicama, u gostionama i uredima, svagdje se čuje pogrđivanje imena Božjega. Pravo je govorio jedan pobožan pisac. Čini se, da je svijet postao zbor bjesomučnika, koji ništa drugo ne zna, nego svoju otrovnu pljuvačku bacati protiv neba.

Iskreno priznajem, da ne bih htio govoriti o ovoj opačini, jer se smatram nesposobnim, da protumačim svu njezinu rugobu i zloću. Međutim velika je i odgovorna dužnost za misionara, da govori o toj strašnoj mani našega naroda.

Iznijet ćemo: 1. Veliku zloću ovoga grijeha; 2. isprazност izgovora za opravdanje psovanja; 3. sredstva za odučavanje od psovke. Dao Gospodin, da shvatite svu strahotu toga grijeha, te uznastojite svim silama iskorijeniti psovku iz svoga života, zatim: da se borite protiv nje u svojoj okolini!

I. Zloća psovke

Bogoslovi definiraju psovku ovako: Psovka je uvredljivi govor protiv Boga, Majke Božje, svetaca i svetih stvari.

Ona se, dakle sastoji u uvredljivoj riječi, u nečasnom nazivu, kojim se pogrđuje Boga, svece i svete stvari. To je jednostavna psovka, a ako je u psovci sadržana i neka vjerska zabluda, kojom se Bogu pripisuje nešto, što On nema, ili mu se oduzima svojstvo, koje On posjeduje, onda takva psovka sadržaje u sebi i herezu ili krivovjerje. Tako na pr. kad bi netko u psovci nazvao Gospodina Boga nepravednim, okrutnim, onda to ne bi bila samo psovka, nego i krivovjerje.

Kad se bespotrebno izgovara ime Božje i svetaca, ali bez pogrde, bez one proste riječi, onda je to uzaludno spominjanje Imena Božjega. To redovito nije teški grijeh. Jedino kad bi to bilo izgovoreno s velikom mržnjom, prezirom ili ironijom, onda bi moglo biti i teški grijeh.

Sv. Jeronim piše: "Ništa nije strašnije od psovke. Ona zadire svojim jezikom u nebo" (Comm. c. 18.) Psovati svetinje

je ne samo smrtni grijeh, nego je to jedan od najtežih grijeha uopće. Sigurno je, da uvreda ne ovisi samo o težini same uvrede, nego još više od veličine osobe, koju smo uvrijedili. Ako netko uvrijedi jedno dijete, nije to tako veliko zlo kao kad bi uvrijedio roditelje, a još veće zlo bi bilo, ako uvrijedi koju osobu visoke časti. Uvreda se mjeri prema veličini osobe, koja je uvrijeđena. Prema tome psovka je uvreda neizmjernom Božjemu veličanstvu, stoga je ona jedan od najvećih grijeha. Anđeli u neizrecivom počitanju i strahopoštovanju padaju pred licem Božjim u smjernim poklonima, a taj čovječji crv se usuđuje, da ga pogrđuje i vrijeđa. Namjesto da Ga slavi, on Ga psuje.

Dok ostali grijesi indirektno vrijeđaju Gospodina Boga, jer su to prekršaji zapovijedi Njegovih, dotle se psovkom vrijeđa direktno samoga Boga, Njegovu narav i presvete Osobe. Manja je uvreda, kad se krši zakon, nego kad se vrijeđa samoga zakonodavca.

Promotrimo li sam način, kako se psovkom vrijeđa Gospodina Boga, onda tek uočujemo svu strahotu i ružobu psovke. Spajati onu prostu, gadnu riječ s presvetim Imenom Božjim, s imenom Presvete Bogorodice i svetaca, tih prijatelja Božjih, to je tako odurno i ogavno, da bi svijesno i hotimično mogao učiniti samo đavao. I zato je psovka upravo najđavolskiji grijeh. Čovjeku se koža ježi i srce steže, kad pomisli, što znači i koji je smisao psovke.

Jednoga se dana slavni muzičar Giuseppe Verdi nalazio na generalnom pokusu neke svoje opere. Najednom je jedan od pjevača, kad nije uspio pogoditi vrlo visoku notu, izbacio strašnu psovku na Boga... i nazvao ga psom. Tada se maestro Verdi upaljena lica ustao sa svoga mjesta, dao onom drzniku znak, da izađe, pa mu je rekao: "Ajte, odavle, jer ste vi ovdje jedini pas!" (Onn. Rosaldi, Il parlar onesto).

Neka se psovači pitanju zašto oni psuju Gospodina Boga! Zar zato, što nas je stvorio, što nam je dao oči i uši, jezik i ruke, ili možda zato što nam je dao zrak, kojega udišemo i hranu, da održavamo život? Ili možda zbog toga, što nam je u beskonačnoj svojoj dobroti dao Sina, da nas otkupi od grijeha, da zadovolji mjesto nas za naše grijehe?

Braćo moja, ipak je to strašno: namjesto da Mu za sve to budemo beskrajno zahvalni i hvalimo Ga, mi ga psujemo! Možete li vi shvatiti, kako je to užasno!

Pas nikada ne grize svoga gospodara, čak ga brani. A kada pobjesni, tada bježi od kuće kao da mu nagon govori: ako ovdje ostaneš, sve ćeš ugristi, pa možda i ruku svoga gospodara. Jednom je neki dobro maskiran čovjek htio iskušati, da li će njegov pas biti sposoban, da ga prepozna. Ušao je noću u dvorište. Jadna ga životinja nije prepoznala, nego je skočila na njega i ugrizla ga za ruku. Tada je gospodar skinuo masku i dao je, da ga prepo-

zna. Jadni je pas bio toliko utučen, da se sakrio u jedan kut. Nije htio ništa jesti i nakon tri dana je uginuo. Ne bi li trebalo psovača odvesti u pasju školu? (Rinolfi, La morale).

Što da kažemo o onim bezbrojnim psovkama na Isusa Krista. Psovanje Imena Isusova, toga najsvetijega imena, Njegove Presvete Otkupiteljske krvi, a već se čuje i psovanje Presvetoga Srca Isusova. Te su psovke toliko rafinirane i perverzne u svojoj zloći, te se mora pripisati samom đavlu, da nadahnjuje psovače.

A zar da uopće spominjemo psovke, kojima kršćani blate presvetu Djevicu i svoju predobru Majku Mariju. Braćo moja, čovjeka duša boli, kad mora o tome govoriti. Nema žene na svijetu s kojom se gore postupa od Nje. Nijedan čovjek ne postupa sa svojom majkom, pa makar mu nije dobra, kao psovač s Majkom Božjom, koja mu već bolja ne može biti. Nitko ni s najgorom pokvarenicom, s onom prostitutkom, koja se povlači po najgnusnijem blatu pokvarenosti ne postupa, kao što psovači postupaju s Presvetom Djevicom i Majkom svojom Marijom.

Kad je to tako strašan grijeh, da li psovač ima za sebe neke okolnosti, koje bi umanjile njegov grijeh? Ne, nego naprotiv sve samo povećava njegovu krivnju. Svaki drugi grešnik ima neku barem prividnu korist ili užitak od svoga grijeha. Škrtac povećava svoj imutak. Razbojnik se okorištava svojom otimačinom. Osvetnik nalazi veselje u osveti. Bludnik nalazi nečiste užitke. Ali kakovo uživanje, kakovo zadovoljstvo ili kakovu dobit imade psovač u vrijeđanju Boga? Nikakvu! Psovka je čin luđaka.

Svaki drugi grešnik boji se, da se sazna njegov grijeh, jer osjeća, da to ne valja. Bježi u tamu i skrovitost, da drugi ne vide. Psovač čini obratno. On psuje javno, bez stida, svagdje i pred svakim. Doista je psovka đavolski grijeh.

Sigurno je, da će kulturan čovjek psovku osuditi. Odgojen i fin čovjek nikada ne će psovati.

A što Gospodin Bog misli o psovci?

U Starom Zavjetu je naložio, da čitav narod ima kamenovati onoga, koji bi se usudio izgovoriti psovku. (Lev. 24. 16.)

U vrijeme Mojsijevo tri su opaka čovjeka, Kore, Datan i Abiron izgovorila pogrdne riječi protiv Boga, i zemlja se otvorila pod njihovim nogama te ih je progutala. (Num. gl. 16.)

Asirski kralj Senaherib, dok je sa 185.000 ljudi opsjedao Jerusalem, opsovao je moć Gospodnju, i za jednu je noć njegova vojska bila uništena. (IV.Kr.gl.19.)

Historičar Euzebije je zapisao, kako je Maksimilijan, taj apostol psovke poludio i sam sebi zadao smrt.

Julijan Apostata, koji je psovao ime Kristovo, umire teško ranjen u očaju.

Nepokajani psovači teško umiru, a mnoge Gospodin već na ovome svijetu kažnjava.

Jedan se trgovac drvom nalazio sa svojim tovarom na trgu jednog francuskog gradića. Budući da mu je posao slabo išao, on se okrene prema crkvi, koja je gledala na trg, digne svoju pesnicu i škripeći zubima poviče: "Bože, ako postojiš, smrvi me!" Nakon ove užasne kletve otputovao je u svoje selo. Ondje se zaustavio upravo pred crkvom i istovario drva s kola. Bila je nedjelja. No, drva su se najednom prevalila i smrvila mu prsa. Prenijeli su ga u kuću. Tražio je svećenika, ali kad je ovaj stigao, on je već bio mrtav.

II. Ispraznost izgovora za opravdanje psovke

"Psovka je na koncu jedna riječ, i prema tome ne može biti nikakvo zlo". - Da, psovka je riječ, ali je i velika uvreda. Ona je riječ, ali je ta riječ izraz mišljenja, uvjerenja, želje, da se Gospodinu Bogu nanese teška uvreda, nepravda.

"Kad psujem, nemam nikakve namjere, da uvrijedim Boga". - Sigurno je, da veća zlo čini onaj, koji sa svjesnom nakanom psuje, nego onaj koji to čini nesvjesno. Međutim, svaki psovač zna strahotu zloće, koju u sebi sadržava psovka. Ako on svaki put i ne misli, što izgovara, ali on ima strašnu naviku, za koju je on odgovoran, pa je prema tome odgovoran i za sve što čini iz te navike.

"Ali kad se rasrdim, kada mi posao ne ide, kad me netko napada, tko ne bi tada psovao?" - Lijepe li isprike! Ja hoću na primjer sići s ovoga mjesta, spotaknem se i padnem. Da iskalim svoj bijes, počnem sve vas psovati i udarati šakama. Što biste kazali? Da sam lud. Što ste vi krivi, ako sam ja pao. A psovaču je i takvom slučaju kriv Gospodin Bog. Ako ga životinja srdi, opet je kriv Bog. Kad zbog svoje gluposti ili nemarnosti doživi kakovu nepriliku, opet je kriv Bog.

"Ali kad nas obuzme srdžba, tada nema nikakova grijeha". To znači, da je jedan grijeh uzrok, da smijemo činiti drugi. Ne, nego protivno: obično jedan grijeh dodaje zloći drugoga i povećava ga. Znači, ako smo srditi, onda smijemo sve učiniti. Nije li to luda logika.

"Ali mi psujemo, a da ni ne mislimo nego, tako iz navike..." - Navika ne može ispričati od grijeha. Kao što smo dužni boriti se protiv grijeha, svakoga pojedinoga, tako smo još više dužni suprotstaviti se zloj navici, iz koje izviru mnogi grijesi. Ako netko iz navike krade, zar onda to nije krađa ili je to još otežavajuća okolnost, jer to znači ogrezlost u zlu.

Sve ove i njima slične isprike ne mogu ispričati psovača. On je krivac svojih bogumrskih psovaka i on će i te kako teško odgovarati Gospodinu. Krist je rekao, da ćemo morati na sudu odgovarati za svaku nepotrebnu riječ, a kako će onda biti psovačima za tisuće i tisuće najtežih psovki.

III. Sredstva za odučavanje od psovke

Prvi je lijek izbjegavanje psovača. Opačina psovke je silno zarazna. Potrebno je daleko se držati od onih, koji su njome zaraženi. Vjerujte mi, mnogi psuju zato što se druže s psovačima.

Drugi je lijek: zadati si neku pokoru svaki puta kad padnete u grijeh. Obavite na pr. kakovu strelovitu molitvicu, ili probudite djelo pokajanja, ili još bolje: za svaku izgovorenu psovku dajte barem neku malenu milostinju siromahu. To nisu teški uvjeti, ali ako ustrajno nastavite, sigurno ćete uspjeti, da se od psovke izliječite.

Treći je lijek: svake večeri ispitati svoju savjest. Navečer prije počinka prođite u mislima čitav dan, da uzmognete ustanoviti, koliko ste puta opsovali. Strogo se kontrolirajte. Uvijek tada promislite, kako je to strašan grijeh, pa se iskreno pokajte, te ponovno odlučno zamolite Gospodina Boga, da vam pomogne.

Ako netko ima čvrstu volju i pobožno se moli za pomoć od Gospodina Boga, ubrzo će se od-učiti od te ružne mane. Jedna odluka i jedan dan nije dovoljno, da uspijete, ali ustrajnost će sigurno pobijediti.

Jednom je neki svećenik putovao s kočijašem, koji je svakoga časa udarajući konja strašno psovao. Svećenik ga je molio, da to ne čini, ali je on govorio: "Ne mogu! Ne mogu!" Navika je prevladavala. Nakon osam dana opet je išao s njim. Tada ga je molio, da mu obeća za taj dan, da ne će psovati, a ako izdrži, dat će mu kutiju finih cigareta. Kočijaš je oklijevajući pristao: "Pokušat ću." Svakoga časa je došao u prigodu, da opsuje, ali se svom silom svladavao i održao je obećanje. Svećenik mu tada pruži kutiju cigareta i reče: "Za jednu kutiju cigareta vi ste se uzdržali od psovke, a zar ne biste to isto mogli učiniti za ljubav Božju, pa da zaslužite raj? Zar Bog i raj vrijede manje od jedne kutije cigareta?"

Zaključak

Braćo i sestre! Razmislite danas, kako je strašna psovka. Pomislimo, kako svakoga dana milijarde psovki vapi Bogu za kaznom i osvetom. Tešjo onome, koji bude morao odgovarati za te strašne grijehe.

Odlučite danas čvrsto i obećajte svom dušom svojom, da ćete se čuvati toga đavolskoga grijeha! Osobito roditelji, jer oni nisu odgovorni samo za sebe, nego i za svoju djecu. Djeca roditelja psovača postaju i sama psovači. Za sve njihove psovke Gospodin Bog će tražiti račun od roditelja.

Nadalje, roditelji, bdijte nad svojom djecom! Ne dozvolite im, da psuju. Vi to možete učiniti, vi ste to dužni učiniti!

Žene, nastojte svim silama, da muževe odučite od psovke. Molite se za njih, lijepo ih molite, upozorite, da

ne psuju. Rdlako ćete uspjeti. Vjerujte, kad se odstrani psovka iz obitelji, bit će blagoslova Božjega i sloge u našim obiteljima.

Svi smo dužni poraditi na tom, da se suzbije psovka u našemu narodu. Gdjegod možemo, učinimo nešto u tom pogledu. Ponajprije primjerom, da sami nikada ne izustimo ni najmanju psovku. Zatim potičimo i druge, da se oduče te odvratne navike. Kadgod čujemo psovku, odmah recimo u sebi: "Blagoslovljen budi Bog! Bože, oprosti nu!"

Molimo se za obraćenje psovača, jer što bude više molitelja, bit će manje psovača. Amen.

Opaska: Izrađeno prema: Castegnaro B., Katekizam za odrasle, sv.V.

===XXX===

P O S L J E D N J I S U D

U sloju kremena, koji se nalazi ispod velike naslage gvozdene rudače jednog rudnika u Ontariju (Kanada), otkrili su fosilizirane alge, gljivice i neke druge nekada žive organizme. Dva profesora Wisconsinskog universiteta smatraju, da se prvi život pojavio na zemlji otprilike prije 3 milijarde i 5oo milijuna godina.

Ali i mogućnost propasti svijeta i prestanka svakog života zaokuplja fantaziju čovječanstva od najranijih početaka. Mnogi astronomi i biolozi postavili su mnogobrojne hipoteze, koje su veoma često jedna drugoj proturječne. Mogućnost, da dođe do propasti svijeta uopće, iz perspektive moderne nauke, veoma je mala, osim ako je jednoga dana ne izazovu sami ljudi. "Zaliha goriva", koju nam daje sunce, dovoljna je za najmanje lo milijardi godina. Poslije ovog vremenskog razdoblja, koje nam se čini upravo neshvatljivo dugo, možda će se sunce ohladiti i konačno ugasiti, kako se to već dogodilo nebrojenim zvijezdama. Tada bi se na cijeloj zemljinoj kugli stvorila debela naslaga leda, pod kojom bi zamro svaki život.

Tako to tvrde neki današnji učenjaci.

Međutim za nas nije toliko važno, kada je nastao prvi život, niti je to lako točno utvrditi, kako se to vidi iz strahovite razlike u brojevima godina, koje nam serviraju razni učenjaci. Za nas je važno, k a k o se to prvi put dogodilo. Do danas nikome nije uspjelo, da laboratorijski mrtvu materiju pretvori u živu. I ne nalazimo drugog izlaza, već da to oživljavanje prepustimo prvom POKRETAČU, kojeg nitko drugi nije pokrenuo - Bogu.

Isto tako za nas nisu važne prognoze o svršetku svijeta i života. Mi možemo saslušati učenjake, i možda su njihova predviđanja točna. Ali to je tako samo dotle, dok se pred njih ne postavi Božja svemogućnost, koja u svako vrijeme može direktnim zahvatom proizvesti ono, što je navješteno u Evanđelju o propasti svijeta. Bog može svakog momenta postaviti stop-znak na svemirsku autostradu i reći "dosta je" svakom živom biću.

Danas na istoku i zapadu nagomilavaju atomske bombe, te raspolažu snagom nuklearnog oružja, većom nego što bi bilo dovoljno, da se učini kraj životu na našoj planeti. Ljudi, dakle, mogu uništiti svaki život na zemlji. Pogotovo to može onaj, koji je tu snagu postavio u atom. I Bog može prepustiti slobodnom čovjeku, da bude drugotni uzrok svršetka svijeta, da u svojoj ludosti dokonča svaki život.

Svršetak će svakako doći čitavom svijetu kolektivno, kao što svakom čovjeku dolazi pojedinačno. To je Kristova riječ, a On je za nju rekao: "NEBO ĆE I ZEMLJA PROĆI, ALI NE ĆE PROĆI MOJE RIJEČI."

Doći će, dakle, jednom perioda, koja će biti zadnja;

perioda, gdje ili čovječanstvo ne će htjeti obraćenja, ili mu Bog za obraćenje ne će dati vremena. To će biti konačna katastrofa zemlje i materijalnog svijeta. Bog će tada riješiti problem i dilemu prvim putem. Bog će ognjem i uništenjem suditi nevjeri i odpadničkom naraštaju. Bog će staviti točku pod ljudsku povijest, pod sva ljudska djela i sve ljudske grijehe. On će raseliti zemlju, kako ju je jednom i naselio najprije životom, a onda ljudima, tamo na početku njezina postojanja, kada je s nje nestalo vatre i kaosa. Jedanput će se uz silan štropot spustiti zastor i na pozornici ljudskog zbivanja i navjestiti kraj čitavoj toj dugoj tisućljetnjoj čovječanskoj drami. Bog će se poračunati s ljudima i sa narodima i sa svim onim, što su oni stvorili.

Za takav konačan ishod svjedoči Evanđelje sa svom jasnoćom. Krist ga je navijestio apodiktički i dostojanstveno riječima i izrazima, koji se nikako ne mogu izvrnuti i povući u sumnju. Sve je On rekao što je potrebno, da slika te zadnje katastrofe bude jasna i zorna. Spomenuo je i otpadnički cinizam nevjere onih zadnjih dana, i grandiozne svemirske poremećaje, koji će ga uzrokovati, i svoj dolazak u neizmjernom veličanstvu, i sud, i anđele i nebo, i pakao.

Doći će jedanput duhovna kriza čovječanstva, koja ne će svršiti obraćenjem. Jedan će ljudski naraštaj ostati do kraja tvrdokoran, prkosan i nepopravljiv. Ali bezbožno će čovječanstvo tada kapitulirati pred Gospodinom Bogom samo satrveno i uništeno. Ono će se naći sapeto i satrveno u ognjenoj tamnici vječne, paklene nesreće bez pomilovanja, u zdvojnom škrgutu zubi.

Doći će jedanput takova kriza, ali nitko ne zna kada. Za onaj dan i čas zna samo Otac. Pred Bogom je tisuću godina kao jedan dan. Dotle će čovječanstvo griješiti i obraćati se. Krize će se izmjenjivati sa preporodima. Bog će ljudske usude okretati tako, da zemlju spasi od katastrofe i da je pomladi. Tako je on radio i do sada kroz ljudsku povijest, tako će raditi i odsada, dok mu se to bude sviđalo i dok ne kucne čas, da se vrijeme utopi u vječnost, po njegovim božanskim određenjima.

Je li blizu taj čas? Je li naša epoha ona zadnja, kojoj će biti uskraćeno oproštenje, koja će neobraćena umrijeti i propasti?

Nije se samo naša generacija našla pred tim teškim i sudbonosnim upitnikom. Nemoguće je na nj sigurno odgovoriti. Ljudske ruke ne mogu dignuti zastora s te velike Božje tajne. Ona je zatvorena u onoj knjizi života sa sedam pečata, što će je jedanput odpečatiti samo Jaganjac.

I naš je danas kulturni svijet po ljudskoj logici puno bliži katastrofi nego preporodu. U njem djeluju elementi duhovno i fizički destruktivni i njihova obitačna žetva naglo i radikalno sazrijeva. Materijalizam, ekstrmna revolucija na moralnom polju, otpad od Boga i religije u masama, kaos u socijalnim odnosima, mržnja između rasa, naroda

i staleža, prodiranje degeneriranog luksusa u sve slojeve, militarističko divljanje, poplava tehničke civilizacije bez duše, sve to kao da u velikom, nesuzdržljivom vihoru nosi svojet prema koncu i katastrofi.

Ali taj svršetak nije za nas toliko značajan, koliko je značajno ono, što iza njega dolazi. Taj svršetak ne znači nirvanu i ništavilo. Taj svršetak života u vremenu predstavlja i početak života u vječnosti, koji može biti dvostruk. I zato je važan onaj čas, kada će se iza katastrofe svijeta "POKAZATI ZNAK SINA ČOVJEČJEGA NA NEBU" i sva će plemena vidjeti kako "DOLAZI S VELIKOM MOĆI I SLAVOM".

Posjetit će nas tada Krist po drugi put i taj posjet ne će imati karakter posjeta jednog državnika prijateljskoj zemlji. Pojavit će se među nama kao triumfator, kao vrhovni sudac svojih Podložnika. Jednom se je Njemu sudilo, a sada će suditi On. Jednom je nad Njim izrečena osuda: Ad crucem ibis - ići ćeš na križ!, a sada će on izricati: Odlazite prokleti! Jednom je On došao, da trpi, jer je to Providnost htjela, a sada će mnogi trpjeti, jer su to sami htjeli.

Pojavit će se tada među nama kao sudac i provest će reviziju svih ljudskih sudova, koji su izrečeni od početka svijeta. Pojavit će se kao p r a v e d n i sudac i zadovoljit će povrijeđeno pravo, jer on kao vrhovna Inteligencija i utjelovljena Pravda ne može pogriješiti.

Sudska je atmosfera uvijek neugodna, pa makar mi bili u sudskoj dvorani kao obični promatrači. A ako je netko nekada sjedio na optuženičkoj klupi, onda ga ne treba u to mnogo uvjeravati, pa osjećao se on krivim ili pravim, jer se kadkada pojave i krivi svjedoci, koji dovode u bludnju i same suce. Međutim, kod ovoga posljednjeg suda "pravednici će sjati kao sunce", jer nema opasnosti krivog svjedočanstva: Sudac je ujedno i svjedok svega našega djelovanja.

Nedavno je u gradu Ceseni, u tamošnjoj stručnoj školi bila za vrijeme sata talijanskog jezika pozvana pred katedru šesnaestogodišnja djevojka Raffaella Crociati. Kad joj je nastavnica postavila pitanje, pala je na pod. Pozvan je hitno liječnik, koji je ustanovio smrt od jake emocije. Valjda se osjećala nepripravnom i strah je prouzročio smrt.

Bio je to strah pred pitanjima čovjeka, strah pred lošom ocjenom, koja se da mijenjati. A jednom će pitanja postavljati Bog i poslije njegove presude, koja je konačna, nema priziva, jer - apelacioni sud ne postoji.

Pojavit će se Krist na posljednjem sudu kao sunce što se javlja jutrom i učini vidljivim sve stvari, koje je malo prije krila tama noći. Jednim činom svoje volje razotkrit će duševno stanje svih ljudi. Što će se sve onda pokazati? Vidjet će se grijesi učinjeni tajno, nikada neispovijeđeni, dapače i zatajeni. Bit će otkrivene sve zle navike, tajne spletke, sakrivena izdajstva. Otkrit će se

lažni prijatelji i nesavjesni poslovi. Bit će dignuta maska licemjerstva i pretvaranja.

Jednom su farizeji doveli pred Krista ženu, koja je drhtala od straha, jer su htjeli da je kamenuju kao javnu grješnicu. "Ko je od vas bez grijeha, neka prvi baci kamen na nju!" - rekao im je Krist. Svi su spustili kamenje iz ruke i izgubili se jedan za drugim. Bojali su se, da ih ne bi otkrio ondje pred čitavim svijetom, koji se brzo uvjerio, da u sebi nose grešniju dušu od preljubnice, čiju su smrt tražili. Bili su svjesni toga, da su se pred svijetom pomnjivo krili, kako bi ih i dalje smatrali pravednima.

Čovjek je tako osjetljiv na svoju čast. Uvredljiva riječ dovela je često i do krvi, a često se i život žrtvovao, da bi se čast sačuvala.

Propovjednik Segneri govori, da mu je poznato, kako je neka djevojka radije izabrala smrt, nego da se dozna ono, što se dogodilo nakon neopreznog i nemoralnog života. Kad je osjetila, da će postati skoro majkom, zaklinjala je zavodnika, da je ubije. Ovaj je to i učinio, da sebe sakrije i nju ne osramoti.

Manja bi to bila sramota od one, kada pred cijelim svijetom budu otkrivene naše ogavne zloče i grijesi. "Narodi će vidjeti sramotu njegovu, a jaukanje njegovo napunit će zemlju." (Jeremija). Ali taj jauk ne će pomoći, jer je prošlo vrijeme, kad su se grijesi mogli popraviti. "On će se tada zaodjenuti stidom, i kao haljinom pokrit će se od glave do pete sramotom svojom." (Ezekijel).

Kada bi mi Bog u ovom momentu dao moć, da točno zagledam u nutrinu svakoga od vas i kad bi se tim znanjem poslužio i svim prisutnima otkrio svaku pojedinu dušu, zar ne, to bi bilo neizdrživo. Kako bi se ukočili pogledi i ublijedila lica, kad bi ovako počeo govoriti:

Pogledajte onog visokog gospodina, kako usrdno moli. Njegove sklopljene ruke izgledaju nevine i čiste, a još noćas su izvršile provalu, ali ne prvi put...

Pogledajte sada gospođu s krunicom u ruci pred oltarom Majke Božje. Ako bismo je sudili po vanjskom držanju, zaključili bi, da se radi o svetoj i pobožnoj duši. Međutim sva ogovaranja i klevetanja, što se šire među vama, imaju početak u njezinim ustima.

Pogledajte gospođu što kleči s molitvenikom u ruci na hladnome podu. Kao da je sazdana od časti i poštenja. Međutim, već dugo godina živi kao preljubnica s oženjenim čovjekom i unosi nemir u zakoniti brak i kruh odnosi iz usta djece, koja plaču za zalutalim ocem.

Pogledajte sada djevojku u uglu crkve. Tko će se usuditi posumnjati u njezinu nevinost. Ni uči se ne usudi dignuti prema oltaru. Kad biste mogli kao i ja zagledati u njezinu mladu dušu, vidjeli bi, da ju je opustošio tornado nemorala, da je kruh, kojeg jede - umješan od grijeha, jer za novac prodaje svoju čast.

Pogledajte mladića na pokrajnom oltaru, što upravo pobožno prima svetu pričest. Zar ćete posumnjati u milost Božju, koja je ispunila njegovu dušu. Međutim, već je dugo, kako preko zalogaja đavao ulazi u njega, jer u ispovijedaonici taji svoje prljave grijehe.

I kad bih ovako nastavio iznoseći grijehe pojedinaca, one najtajnije, one najdelikatnije, one tako skrupolozno skrivane, strah bi nas pretvorio u nijeme stupove. Strah, da tisuća prisutnih osoba ne dozna za naše stvarno stanje.

A sada zaključite sami, kako ćemo se osjećati na dan posljednjeg suda, kada će, ne samo pred izvjesnim brojem ljudi, već pred čitavim svijetom biti otkrivene naše najtajnije misli, neuredne želje u nemoralna djela. Svatko će doznati za mržnju i zavist, za osvete, ogovaranja i klevetu - naša će duša biti otvorena kao knjiga i svatko će moći iz nje čitati. I mimo naše volje obavit ćemo javnu ispovijed i to će biti zadovoljština za one tolike svetogrdne, u kojima smo prešućivali svoje grijehe, uljepšavali i umanjivali.

Jednom su farizeji pitali Krista, treba li dati porez caru. Prije nego im je dao onako mudar odgovor, tražio je od njih razjašnjenje: "Čija je ovo slika i natpis?" Ove riječi ne će biti izgovorene samo jedanput. Bit će izgovorene nad svakim ljudskim srcem, jer će ta konstatacija biti od presudne važnosti. O odgovoru će zavisiti strahoviti "odlazite" ili blagi "dođite".

"Čija je ovo slika i natpis?" upitao je Krist nakon što je bio kušan.

"Čija je ovo slika i natpis" - upitat će Krist nakon što nas je kušao.

Velika umjetnička djela često su stvarana kroz dugi niz godina i stvorili su ih oni, koji su imali inspiraciju kao i sposobnost, da izvedu ono, što im je inspirirano.- Bog je svakoga od nas stvorio kao gotovog umjetnika i naša je dužnost, da kroz ovo vremensko razdoblje našega života na platnu naše nutrine izradimo lik Kristov. Jedanput je taj lik bez naših zasluga bio utisnut u našu dušu. I u prvim satima našeg života Crkva nas je ozbiljno opomenula: "Primi bijelu haljinu i ponesi je neokaljanu pred sud Gospodina našega Isusa Krista, da imaš život vječni." - "Primi goruću svijeću i neporočan čuvaj svoje krštenje. Vrši Božje zapovijedi, da Gospodinu, kada dođe na svadbu, možeš poći usušret... da imaš život vječni." -Ali, dogodilo se jedanput, da smo crnim tušem osobnih grijeha taj lik Kristov sasvim prebrisali. Tim nam nije oduzeta naša umjetnička sposobnost, pa zato moramo započeti iznova i neumorno raditi, jer nam prije vremena može biti postavljeno pitanje: "Čija je ovo slika i natpis?" I ako na posljednjem sudu ne budemo mogli odgovoriti: "Tvoja, Gospodine", promašili smo život, jer nismo sačuvali ili barem restaurirali lik Kristov u duši, a to je bila naša životna zadaća.

U svima nama počiva nagon za održanjem života, grčevito se borimo protiv smrti, kojoj ne možemo izmaći. Htjeli bismo svoj život produžiti kroz čitavu vječnost. To produženje je i stvarnost: za dušu odmah nakon smrti tijela, a za tijelo nakon uskrsnuća na koncu svijeta. Ali pravi smisao života jest život u s r e t n o j vječnosti, a za to postoji uvjet: DOĆI PRIPRAVAN NA ONAJ KONAČNI ISPIT.

Budući da taj datum konačnog ispita nije izvješen na nijednoj oglasnoj ploči, razboritost nam nameće opreznost i neprestano pripravno stanje.

Ured belgijskih zračnih linija u New Yorku našao se u vrlo neugodnoj situaciji zbog vlastite kalendarske greške: Priličan je broj američkih putnika predbilježio za putovanje avionom na 31. septembra. Bili su zavedeni reklamnim kalendarom toga ureda, koji je tiskan na pet jezika. Ali u septembru nema trideset prvog dana.

Revidirajmo naš životni kalendar i kontrolirajmo, da možda nismo uslijed iluzija svoje konačno putovanje predbilježili za 31. septembar. Znajmo, da u našem životnom septembru 31. dan ne postoji, te da će poziv za polazak doći možda mnogo prije nego smo mislili. A o stanju, u kakvom se toga časa budemo našli, zavisit će i konačna presuda na svršetku svijeta. Amen.

S.R.

===++===

S V E T A E U H A R I S T I J A .

Čitamo u Sv.Pismu Starog Zavjeta, kako je prorok Ilija bio teško i okrutno progonjen od kralja Ahaza i kraljice Jezabele i bio u neprestanoj opasnosti, da će pasti u njegove ruke i poginuti. Zato je umoran od svega i iscrpen od žalosti i napora otišao u pustinju, tamo je sjeo pod jednu smreku i molio je: "Dosta je Gospodine, uzmi moj život!" Zatim legne i zaspi pod smrekom. Ali ga anđeo Božji probudi i reče mu: "Ustani i jedi!" Sv.Ilija se probudi i ugleda kraj sebe pečen kruh i vrč vode. Pojede to i napije se vode i opet zaspi. Anđeo ga još jednom probudi i reče: "Ustani i jedi, jer ti je put dalek!" I završava Sv.Pismo riječima: "Okrijepljen onim kruhom putovao je prorok četrdeset dana i četrdeset noći, dok nije stigao do gore Gospodnje Horeb.

Anđeoskim kruhom okrijepio je dragi Bog proroka Iliju, da ne iznemogne na dalekom putu, na koji se morao spremiti, da dođe do gore Gospodnje, a jednako i nas katolike, vjernike krijepi Kruhom života vječnoga na putu prema našem spasenju, a taj kruh jest sveta Euharistija, to jest sveta pričest."Kruh, koji ću vam ja dati, rekao je Božanski Spasitelj, tijelo je moje za život svijeta". Mi si dakle postavljamo pitanje:"Što je sveta pričest, danas za nas, u naše doba? I odgovaramo:

Sveta Pričest je tajna vjere,
Sveta pričest jest lijek vjere naše,
Sveta pričest jest spas, koji nam daje vjera naša.

Kad govorimo o svetoj pričesti u prvom redu moramo si dozvati u pamet ono, što nam katolički katekizam govori o tom svetom sakramentu:Što je presv.Oltarski Sakramenat? postavlja se tamo pitanje i odgovara se: Presv.Oltarski Sakramenat je pravo tijelo i prava Krv Božanskog Spasitelja Isusa Krista, našoj duši za hranu, pod prilikama kruha i vina. Eto zato kažemo, da je sv.pričest, u kojoj mi primamo sv.Hostiju za nas tajna, jer se sva svetost i sva veličina sv.pričesti krije našem oku pod prilike kruha i vina, koje se u sv.misi posvećuju i pretvaraju u Tijelo i Krv Kristovu snagom onih istih božanskih riječi, koje je nad kruhom i vinom na posljednjoj večeri izgovorio Isus, a danas ih kod sv.mise izgovara svećenik. Velika je to tajna naše sv.vjere zato, jer se sva realnost i sva zbilja Isusovih riječi, kad je izjavio:"Tko blaguje tijelo moje živjet će... živjet će uvijeke.... imat će život u sebi... ja ću ga uskrsiti na sudnji dan..." sva zbilja tih riječi sakriva nam se pod prilike one male hostije, što je podiže svećenik pred naše oči onda, kad govori: "Evo Jaganjac Božji, evo koji uzimlje grijehe svijeta." Snaga tih riječi krije se u onoj maloj hostiji... zar to nije tajna za naše ljudsko shvaćanje, zar nije tajna za naš ljudski razum, koji dobro može razumjeti snagu električne struje, kad gleda silni električni pogon, rasvjetljenje, a zbilju tih Isusovih riječi možemo osjetiti tek onda, kad

vjerujemo kao nepokolebivu istinu ovu veliku tajnu naše svete vjere. Isus Krist sin Božji, koji se za nas utjelovio i postao čovjekom, da nas otkupi i spasi hoće biti među nama sakriven pod prilikom kruha i vina, da ga pred sobom gledamo vjerom onako kako okom gledamo sunce na nebu, kako gledamo zvijezdano nebo tako da i nepokolebivo vjerujemo, jer samo tada nam je taj sveti sakramenat lijek naših duša. Ta, zar nije svaki lijek, što ga po receptu uzimljemo u svojoj bolesti za nas obične ljude, koji nismo upućeni u ustrojstvo pojedinih organa, kao što su liječnici, za nas tajna u kojoj mi gledamo barem u želji ako ne i u stvari svoje zdravlje? Božanski Spasitelj Isus Krist, kao liječnik naših duša pruža nam lijek, da ga željom i vjerom primamo i da ozdravljamo od svojih slaboća pa makar taj lijek bio pred našim očima po Kristovoj volji uvijen, rekli bismo umotan i sakriven pod prilike svete hostije. Mi ipak moramo biti nalik na onog Mojsija, koji je pokrivena lica stajao pred gorućim grmom u pustinji i slušao riječi Božje objave ne kolebajući nimalo u svojoj vjeri u onoga, koji mu je govorio, a to je bio dragi Bog. Mi se pred tom tajnom naše svete vjere nalazimo poput apostola na Gori Taboru, koji su popadali ničice pred preobraženim Isusom Kristom i nisu mogli pogledom od silnog sjaja gledati njegovo sveto lice, već su samo slušali riječi, dok je on razgovarao s Mojsijem i Ilijom. Tajna vjere: mysterium fidei Bog među nama tako ponižen, tako malen zato, da bude lijek našim dušama.

2. Pitamo se sada, zašto je dragi Bog u tolikoj mjeri približio se i ponizio pred ljudima, pa sakrio svoje Božanstvo i čovječanstvo pod prilike svete Hostije našoj duši za hranu? Jer je želio, živo želio, da bude lijek našoj ljudskoj naravi, da bude naša okrepa, naša jakost. Poznato nam je, kako je po istočnom grijehu ljudska narav naša postala pokvarena. Tako se je pokvarila ta naša narav grijehom, da su nam ostale samo dobre želje, koje nam uglavnom ne polazi za rukom realizirati. Već poganski pjesnik je došao do tog uvjerenja, kad je zapisao: Vidim što je dobro i odobravam, ali povodim se za onim, što ne valja. Tko toga ne osjeća? Zar čovjek pijanica, kad se otrijezni ne vidi, da ne valja pijanstvo, a ipak zapada u tu manu. Zar čovjek koji u bludnosti traži svoje veselje, kad bi sam u sebi htio iskreno razmisliti, ne bi vidio, da to ne valja, da je to nečasno i prostačko, a ipak povodi se za onim, što ne valja. Zar nije onaj psovač na ulici, kojega je sveti Dominik Savio tako spretno i ljubežljivo opomenuo, da ne valja psovkom vrijeđati sveto ime Božje, priznao pred tim djetetom: Imaš pravo dijete moje, to ne valja, ali što ćeš!... Kao da je htio reći: Ne mogu drugačije...! Tu predragi u Kristu, dolazi našoj ljudskoj naravi na pomoć Kristova sveta i savršena i bezgrešna narav, koju pod prilikama svete Hostije primamo u svetoj pričesti. Ta se sveta Kristova narav po Njegovoj neizrecivoj ljubavi sastaje i sjedinjuje s našom naravi zato da po tom sjedinjenju naša narav postane jako čvrsta u dobru, da postane sveta i Bogu draga. Zar mi to ne možemo lako shvatiti, samo

ako se sjetimo kako kovinoljevači miješaju razne kovine s različitim svojstvima u legure i tako dobivaju po želji onakve legure, kakve im za stanovite svrhe najbolje odgovaraju. Što bi bilo od naših zlatnih pera na nalivperima, kad se to zlato ne bi miješalo s tvrđim kovinama? Morali bismo pera prečesto mijenjati, jer su premekana od čistog zlata. Mi ne bismo nikada imali čelika, kad se željezo ne bi miješalo s drugim kemijskim elementima, koje željezu daju čvrstoću i elastičnost, a oduzimlju mu krhkost. Što bi bilo od naše krhke naravi, od nas samih, kad nas ne bi učvrstila sveta Kristova narav, koja se sjedinjuje i rekli bismo slijeva s našom u sv.pričesti? Oh, kako lako, bez ikakvog otpora padaju u grijehe, prestupaju Božje zapovijedi i propadaju u vječni pakao tolike duše, zar samo duše drugih, zar ne možda i mi sami? I što možemo načiniti, da si pomognemo u toj svojoj slabości, da ne padamo u grijehe, da nam se grijeh malo pomalo prestane sviđati i da uzljubimo ono, što Isus Krist ljubi kao naš Spasitelj? Pa makar naša duša postala crna poput crne kave, postat će bjelja po sjedinjenju s Kristovom svetom naravi s kojom ćemo se sjediniti u dobroj, pobožnoj svetoj pričesti nakon skrušene i raskajane svete ispovijedi. Sigurno smo svi mi već trošili lijekove. Kadikad pomaže nekome jedan kadikad drugi lijek. A ipak imamo pouzdanje i u liječnike i u lijekove. I upravo je tako. Lijek naše svete vjere, ako se uzimlje u slabości naše ljudske naravi, bezuslovno izvodi posljedice, od Božanskog Spasitelja najavljene: Tko blaguje tijelo moje... živjet će... živjet će po meni... to znači: ne će padati u smrtne grijehe, postepeno će toliko ojačati, da će živjeti sveto i neokaljano ne kao po slaboj ljudskoj naravi, nego "živjet će po Kristovoj svetoj i neokaljanoj naravi. Koliku dakle milost daje nam dragi Bog da svakom prilikom, koju imadćmo u svom životu za dobru svetu ispovijed i dobru svetu pričest? I kao što je za čovjeka nadničara gubitak svaki onaj dan, kad izostane od svoga posla, tako je i za nas u pogledu naše vječnosti svaka propuštena sveta pričest, nakon skrušene i raskajane svete ispovijedi veliki gubitak, jer rekli bismo, ona kapljica bijeloga mlijeka nije učinila bjeljima naše misli, naše riječi i naša djela po sjedinjenju s Isusom Kristom u sv. pričesti.

3. Sveta pričest jest za nas spasenje, koje nam vjera daje.

U svetim božićnim danima sjećamo se dolaska Božanskog Spasitelja, koji je prije 1959 godina vidljivo se pojavio na ovome svijetu i kao maleno dijete rodio se u Betlehemu. On, Božji Sin, druga osoba presv.Trojstva htio je Božjoj pravdi dati zadovoljštinu za ljudske grijehe i zato je odlučio postati čovjekom i biti sličan nama u svemu, osim u grijehu. Zadovoljio je mjesto nas Božjoj pravdi, za zlodjela nepokornosti ljudskoga stvora on je izdržao kaznu: trpljenje i smrt na križu. Tako je opet vraćena ljudima Božja milost, ljudi su ponovno posvećeni darom milosti Božje postali Bogu mili, postali smo djeca Božja i baština naša jest

kod dragoga Boga na nebu. Ali što nam može koristiti, ako smo recimo od strica iz Amerike baštinili ogromnu baštinu silne vrijednosti, dok mi tu baštinu bilo u novcu u banci ili na licu mjesta tamo ne preuzmemo. Kako mi možemo preuzeti tu silnu Božansku baštinu na nebu, koji nam je Isus Krist zaslužio pred prijestoljem Božje pravde? Nikako drugačije ne možemo doći do nje, nego onako kako smo prvi puta kao ljudi došli u njezin, rekli bismo pravni posjed. Kao što je Isus Krist donio spasenje ljudima kod svojeg dolaska u Betlehem, rodivši se i živeći na tom našem svijetu, jednako tako donosi on spasenje svakoj pojedinoj duši, to jest pripravlja preuzimanja nebeske baštine, od Boga nam obećane tako, da dođe po sv.pričesti u naše duše, da se s nama sjedinjuje, kao što se kod utjelovljenja sastao s ljudskom naravi, i da onda živeći u nama spasi nas svakoga pojedinca. To je on i sam ustvrdio kad je rekao: Tko blaguje tijelo moje imat će život vječni i ja ću ga uskrisiti na sudnji dan. Ako dakle u nama živi želja za spasenjem naše duše i ako nas ta želja potiče na plemenita djela za naše vječno spasenje, onda u prvom redu moramo paziti na ovo Božansko obećanje vječnog života. Moramo dopustiti da u sv.pričesti Isus Krist kao Spasitelj dođe k nama često, da u nama živi po posvećujućoj milosti i u tome nas ne smije smesti nikakva varka sotone. Kakva varka sotone? Ima ih naime, koji se pričešćuju, ali ne vidi se, da u njima živi Krist, kako je govorio sv.Pavao: Ne živim više ja, nego Krist živi u meni! Mi vidimo mnogo takvih katolika, koji se recimo pričešćuju, pa i ispovijedaju se, a ipak padaju u grijehe. Zar ćemo možda to samo o drugima zapaziti? A nismo li mi možda i sami takvi? Još istog dana kad se on po sv.pričesti na mistični način rađa u našoj duši, mi ga možda smrtnim grijehom, kad prestupamo Božje zapovijedi u velikoj stvari, ubijamo u svojoj duši onako, kako ga je bezbožni Herod htio pogubiti u Betlehemu ili kao što one majke, moderne katkada majke, nemajke ubijaju život pod srcem čim ga tamo naslućuju. Zar bi nas Božanski Spasitelj spasio svojom mukom i smrću na križu, da nije rastao i živio na ovom našem svijetu? Kako će moći On spasiti naše duše, ako ne bude ostao s nama, ako ne bude ostao u nama, da on sam postane naše spasenje, po svojoj riječi: Tko blaguje moje tijelo.... živjet će po meni... ja ću ga uskrisiti na sudnji dan. Zašto je Isus Krist mogao uskrsnuti iz groba, u kojem je ležao pod stražom rimskih vojnika i pod pečatima židovskog velikog vijeća? Zato jer je njegovo tijelo i onda, kad je bilo odijeljeno od duše Kristove, koja je sašla nad pakao, bilo sjedinjeno s Kristovim Božanstvom, koje je u presudnom času ustalo na djelovanje i izvelo od svih Kristovih čudesa najveće čudo: Njegovo vlastito uskrsnuće. Jedino onda ako se Krist sjedinjen s nama nađe u naš smrtni čas, bit će i nama Spasitelj, koji će nas uskrisiti na vječni život Božje djece i baštinika nebeskih. Dakle moramo veoma paziti, da ne bismo tijelo Kristovo u svetoj pričesti primili kao običnu hostiju, kao običnu svakodnevnu hranu, jer nas opominje Sv.Pismo: Tko blaguje

nedostojno, jede i pije sebi osudu, jer ne razlikuje tijela Gospodnjega... od obične hrane. Zato je toliko katolika slabih i bolesnih od raznih zlih navika i strasti i spavaju u svojoj vjeri mnogi i nije im taj sveti Sakramenat na spasenje njihovih duša, jer se u svetoj pričesti, ako i primaju sv.hostiju, ne sjedinjuju s Kristom, Bogom i Spasiteljem svojim i tako se izlažu pogibelji, da će posve lako propasti.

Kako nam lijepo govori božanski Spasitelj u razgovoru s Nikođemom: Bog je tako ljubio svijet, da je Sina svojega predao, da nijedan, koji vjeruje u njega, ne pogine, nego da ima život vječni, a na drugom mjestu, kao da nam se čak i blago zaprijetio: Ako ne budete jeli tijela Sina čovječjega i ne budete pili krvi njegove, ne ćete imati života u sebi. Nije on govorio o životu tijela, jer taj život imamo ako jedemo kruh i ako pijemo vodu ili koje drugo piće, nego je govorio o životu duše, koja živi i dolazi u nebo jedino po posvećujućoj milosti. Kako je dakle silna Božja ljubav prema ovom bijednom našem svijetu, kad je Sina svojega predao za nas, da ga primajući u svetoj pričesti sjedinimo sa svojom naravi, da tako po njemu posvećujemo sebe i da posvećeni po njemu nađemo u Bogu svoj mir i svoje spasenje! Što ćemo mi na sve to odgovoriti, što ćemo mi, koji slušamo svoju vjeru, mi, koji se ne brojimo među one vjernike, koji govore, da vjeruju, ali je njihova vjera mrtva, jer je djelima svojim opozivlju, što ćemo dakle reći na to i učiniti na to mi, koji slušamo riječ Božju upućenu nama na spasenje? To moramo promisliti sami i na toliku veliku Božju dobrotu i ljubav prema nama ljudima ne smijemo biti spori i hladni te ostaviti ovaj sveti sakramenat, presveti Oltarski Sakramenat i našeg Božanskog Spasitelja, da u svetoj pričesti neprestano samo čeka, nego sjedinimo se često i često s njime i željom i svom dušom svojom, da po njemu živimo i da se po njemu spasimo. Amen.

===XXX===

POSVETA MAJCI BOŽJOJ

U našim je crkvama središte i najsvetije mjesto tabernakul. U tabernakulu boravi euharistijski ISUS, koji je središte bogoštovlja crkvene godine, kao što je središte ljudske povijesti i svega stvorenoga. Sve svoje službene molitve upravlja Crkva prema Bogu po Isusu Kristu Gospodinu našem, koji je jedini naš pravi i vječni posrednik kod nebeskoga Oca. Isus neprestano za nas prikazuje Ocu svoje zasluge i za nas moli. Radi svoga dostojanstva On je uvijek uslišan. Svakko dobro, sve milosti dolaze nam od Boga po Isusu, koji je jedini naš posrednik i zagovornik kod Oca, kao što je i jedini naš Otkupitelj.

Iako je Isus mogao sam dijeliti ljudima milosti, što ih je svojom mukom zaslužio, On je ipak postavio drugi red. On je htio, da uz njegovo prijestolje imamo i drugih zagovornika, kojima moć i snaga zagovora dolazi otuda, koliko su po milosti, krepostima, zaslugama ujedinjeni s Kristom. Tako su nam kod Isusa moćni zagovornici svi anđeli i sveci Božji. Međutim, ako kod Isusa mnogo vrijedi zagovor jedne duše, koja je u milosti Božjoj, koliko će više vrijediti zagovor One, koja nadilazi sve anđele i svece u svetosti i krepostí, koja je "puna milosti", koja je "Majka Božje milosti"? Jest, bl.Djevica Marija naš je najbolji, najsigurniji i najmoćniji zagovornik kod Isusa, koji je početak i izvor svakoga dobra.

Marija je Majka Božja i Majka naša. Ona je dala ljudsku narav Onome, kome Vječni nebeski Otac daje božansku narav. Marija je u svome djevičanskom krilu začela, porodila i othranila Onoga, koji je sve stvorio, sve hrani i uzdržava. Po Mariji je Sin Božji postao naš Brat, a mi djeca Božja. Postavši Majka Spasitelja, Marija ujedno postaje i naša preslatka Majka. Po nauku sv.Pavla (Ef.5,3o;Rim.12, 5; Kol.1,18), svi mi kršćani sačinjavamo jedno otajstveno Tijelo. Krist je glava, a mi smo udovi toga otajstvenoga Tijela, porodila je na život milosti i sve nas, koji smo udovi toga Tijela. Ona je po tijelu Majka Krista, koji je glava, a po duhu je majka nas, koji smo udovi Kristova otajstvenoga Tijela (sv.Augustin). Tumačeći ovu duboku i slatku istinu, crkveni učitelji vele, da je Marija sve nas duhovno začela, kad je izgovorivši svoj "Fiat-Neka bude", pristala na Utjelovljenje Sina Božjega, a duhovno nas je porodila na život milosti, kad je na Kalvariji s Isusom prikazala žrtvu za naše spasenje. Svoga Prvorođenoga i jedinoga Sina po Tijelu - Isusa Krista - porodila je Marija u radosti božićne noći, a nas, drugorođenu duhovnu svoju djecu, porodila je u bolima na Kalvariji. Mi smo, dakle, djeca Marijinih boli. Sam je Isus s križa potvrdio, da je Marija naša Majka, kad je sve nas po Ivanu izručio Marijinoj majčinskoj brizi. Kao naša predobra Majka, Marija nas neizrecivo ljubi, za nas se brine i zagovara nas kod svoga Sina. Kako li smo sretni, što je Majka Božja i naša Majka. Kao Majka Božja, može nam pomoći; kao Majka naša, sigurno nam i hoće pomoći.

Kao Majka Božja, kao Majka Isusa, vječnoga Kralja neba i zemlje, kojemu je Otac predao svu vlast na nebu i na zemlji, kojega je Otac postavio baštinikom i Kraljem svega stvorenoga (Hebr. 1,2), Marija posjeduje Kraljevstvo svoga Sina. Ona sudjeluje u kraljevanju svoga Sina, ne samo čašću nego i vlašću, jer je nemoguće odijeliti moć - vlast Majke od moći i vlasti Sina. Bezgrešna Djevica Marija uznesena je na nebo dušom i tijelom i za svu vječnost okrunjena za Kraljicu neba i zemlje. Marijina vlast, kao i vlast njezina Sina, proteže se na sva stvorenja. Marijini su podanici svi kori anđeoski, svi sveci, duše u čistilištu, svi ljudi na zemlji, svi osuđenici u paklu. Toliko stvorenja služi Mariji, koliko ih služi Presv. Trojstvu (sv. Bernardin Sijenski). Nad Marijom je samo Presv. Trojstvo. Marija je dakle ne samo naša Majka, nego i presłatka Kraljica. Mi smo njezini, Njoj pripadamo kao djeca, kao podanici. Ali, kao što njezin Sin, tako i Marija hoće u prvom redu da vlada u našim dušama, srcima, prema Isusovim riječima: Kraljevstvo je Božje u vama! Kao Kraljica, kao Majka Isusova i Majka naša, Marija hoće da nas što uže poveže s Isusom. Ona nastoji oko toga, da njezin Sin Isus vlada svojim zakonom, svojom milošću, našom voljom, našim razumom, našim srcem, jer je Kraljevstvo Sina kraljevstvo Majke. U Kraljevstvu svoga Sina Marija vlada dobrotom, ljubavlju, milosrđem; tješeći žalosne, ozdravljajući bolesne, pomažući potrebne, obraćajući grešnike, tražeći od Boga i dijeleći ljudima milosti i dobročinstva svake vrste.

Kao Majka i Kraljica, Marija je naša najmoćnija zagovornica, kod svoga Sina Isusa. Marija je sudjelovala u djelu našega otkupljenja ljubavlju, boljù, patnjama, suzama. Ona sudjeluje i u dijeljenju milosti, koje nam je s Kristom zaslužila. Svaka milost, koja se daje svijetu, ide trostrukim putem: od Boga k Isusu, od Isusa k Djevici, od Djevice Marije k nama. U otajstvenom Tijelu Crkve, kojemu je Krist glava, Marija je vrat, koji veže nas udove s Isusom, glavom (sv. Bernardin Sijenski). Marija je - veli sv. Bernardo - kanal, vodovod, po kojem nam dolaze sve milosti od Krista, koji je izvor svakoga dobra. Njezin je zagovor kod Isusa vrlo moćan, jer pristupa k svome Sinu Isusu, tako reći, ne moleći nego zapovijedajući, ne kao službenica, nego kao Majka i Kraljica (sv. Petar Damiani). Prema tome, tko hoće milost od Boga, mora je tražiti po Mariji. Tko ne traži milost od Isusa preko Marije, ne će je uopće postići (Belarmin). O ženo, - kliče besmrtni Dante - tako si velika i moćna! Tko želi postići milost, a Tebi se ne uteče, sličan je onome, tko hoće letjeti, a nema krila (Raj, 33, 13-15). Istina, Marija nije svemogući Bog, ali je Ona Majka Božja, pa kod svog Sina sve može svojom molitvom. Ona je "moleća svemogućnost".

Stoga, svi mi moramo biti pobožni bl. Djevici Mariji, ako želimo postići bilo koje duhovno ili vremenito dobro od Isusa. Osobito moramo biti pobožni prema Majci Božjoj, ako hoćemo da u nebo dođemo. Sveci nas uvjeravaju, da je pobožnost prema Mariji znak preodređenja. Tko je pobožan

prema Mariji, taj će se sigurno spasiti. Tko na sebi ima znak ove Djevice, ime mu je u knjizi života (sv.Bonaventura). Pobožnost prema Mariji, to je oružje spasenja, koje Bog daje onima, za koje hoće da se spase (sv.Ivan Damaštanski). Tko je Mariji pobožan, taj je tako siguran za svoje spasenje, kao da je već u Raju (sv.Alfonzo L.). Glasoviti Suarez bio je pobožan prema Majci Božjoj. Stoga se na smrti veselio govoreći: Nisam slutio, da je tako slatko i ugodno umrijeti. Jest, tko je Mariji pobožan, on pod okriljem nebeske Majke sretno živi i blaženo umire. O pobožnosti prema Mariji ovisi naša vremenita i vječna sreća. Stoga nijedan od nas ne smije mirovati, dok ne steče pravu pobožnost prema presv.Djevici. U čemu se sastoji prava pobožnost prema našoj nebeskoj Majci i Kraljici?

II.

Mnogi kršćani misle, da su pobožni prema Majci Božjoj, ako Njoj u čast izmole koju molitvu, poste koji dan; ako na Njezin oltar postave koju kitu cvijeća, zlatni nakit ili sl. Istina je, sve su to dobra djela, ali Majka Božja ne može s time biti zadovoljna. Budući da je Marija naša nebeska Majka i Kraljica, naša osobita zagovornica i posrednica, Ona želi, da mi priznamo nad sobom slatku vlast Njezine majčinske dobrote i ljubavi. Naša nebeska Majka želi, da mi sa svim svojim bićem Njoj pripadamo, da sebe i sve svoje Njoj poklonimo. Posebno Ona želi, da Njoj poklonimo svoje srce sa svim, što naše srce ljubi, sa svim onim, za čim naše srce čezne. Sa svojim Sinom Isusom Marija nam veli: Sinko, daj mi svoje srce! I Marija će s nama tek onda biti zadovoljna, ako joj predamo svoje srce i sve ono, što naše srce ljubi; ako Njoj posvetimo svoju dušu i tijelo i sve svoje, da tako budemo potpuno Njezini, a po Njoj Isusovi. Naša predobra nebeska Majka i Kraljica želi, da se Njoj posvete svi kršćani, svi ljudi, cijeli svijet. Svoju želju izrazila je Majka Božja u trećem viđenju u Fatimi 13. srpnja 1917. Pokazavši djeci pakao, kamo odlaze mnogi grešnici; upozorivši, kako će Bog kazniti svijet ratom, gladom, progonstvima, veli Majka Božja: Ja ću zatražiti posvetu svijeta mojemu Bezgrešnom Srcu i naknadnu pričest u prve subote. Ako se poslušaju moji zahtjevi, bič će Božji biti ukoljen ili ublažen!

Crkva se odazvala željama bl.Djevice. Papa Pijo XII. posvetio je cijeli ljudski rod Srcu Marijinu 31.X.1942., kad se slavila 25-gpdišnjica fatimskih ukazanja. Time je Pijo XII. u neku ruku upotpunio posvetu Leona XIII., koji je god. 1900 cijeli svijet posvetio presv.Srcu Isusovu. To što je Papa učinio za cijeli svijet, za cijelu Crkvu, to treba da svaka župa, svaka obitelj, svaki pojedinac i sam od svoje volje, dragovoljno prizna, ponovi, potvrdi. Marija želi, da se svaki od nas i skupno i pojedinačno Njoj posveti.

Što znači posvetiti se Mariji? Posvetiti se Majci Božjoj znači:

- Mariji pokloniti svoje srce sa svom ljubavlju, sa svim osjećajima i željama, uz obećanje, da ćemo naše srce unaprijed čuvati čisto od grijeha; da ćemo unaprijed ljubiti samo Boga i nju, našu nebesku Majku i Gospodaricu.

- Mariji predati u vlasništvo svoju dušu i tijelo sa svim moćima duše i tijela, uz obećanje, da se tim moćima nikada ne ćemo služiti ni u kakve grešne svrhe, nego samo na slavu Božju i spasenje duše.

- Majku Božju učiniti vrhovnom Gospodaricom svih naših vremenitih dobara, ne kao da bismo imali sve rasprodati i novac na Marijin oltar položiti, nego u tome smislu, što ćemo se svojim vremenitim dobrima služiti prema sudu zdrava razuma; ništa ne ćemo trošiti u grešne svrhe, a prema mogućnosti nastojat ćemo pomoći siromasima.

- Mariji povjeriti sva svoja duhovna dobra: sve svoje molitve, oproste i zasluge, kreposti, dobra djela sadašnja, prošla i buduća; sve, što imamo ili ćemo imati u redu naravi, milosti i slave, da Majka Božja time raspoloži, kako je na veću slavu Božju, spas naše duše, obraćenje grešnika.

S ovom posvetom postajemo potpuno Marijino vlasništvo, odabrana Marijina djeca, koja nadasve Majku Božju ljube i Njoj vjerno služe. Dakako, nije dosta jednom se ovako Mariji posvetiti, pa onda izašavši iz crkve zaboraviti i na posvetu i na Majku Božju. Kad smo se jednom velikodušno Majci Božjoj posvetili, moramo onda uvijek živjeti u duhu posvete, u ovisnosti o Mariji. Majku Božju imamo nježno ljubiti, često se Nje sjećati, srdačno je i često zazivati, osobito u teškoćama i napastima. Pobožno se imamo Njoj moliti, osobito Anđeoski pozdrav i Ružarij (Krunicu). Zatim, što je najglavnije, prava pobožnost traži, da Majku Božju nasljedujemo. Marija je najsavršeniji uzor, prema kojemu Bog izgrađuje svoje odabranike. Promatrajmo često taj uzor, da ga što savršenije nasljedujemo. Osobito nasljedujmo Marijinu ljubav prema Bogu, poniznost, čistoću, ustrpljivost, podlaganje volji Božjoj u teškoćama. Sva naša djela ima oživljavati Marijin duh, jer je to duh Božji. Kad započinjemo koji posao, mislimo na Mariju, zazovimo je u pomoć, zatražimo Njezin blagoslov. Svoj posao prikažimo Njoj na slavu, jer je to slava Božja. Kad obavljamo svoje dnevne poslove, kad vršimo svoje staleške dužnosti, kad molimo, kad slušamo sv. Misu, primamo sv. Pričest, kad smo u teškoći... uvijek i svagdje pomišljajmo, kako bi se vladala bl. Djevica, da je na našem mjestu, i onda radimo, što nam glas savjesti zapovijeda. Eto, to je prava pobožnost prema Majci Božjoj; takvom ćemo pobožnošću najsavršenije ugoditi svojoj nebeskoj Majci i Kraljici; tako ćemo najsigurnije zaslužiti Marijin zagovor i zaštitu u životu i na smrti.

Nego, pomislit će možda netko, kad se ovako savršeno predamo Mariji, zar to ne znači za nas lišavanje slobode, zarobljavanje, osiromašenje.. Jest, ovakva potpuna posveta Mariji znači zarobljavanje, zasužnjenje. Ali postati Marijin sužanj, to nije ništa strašno ni teško, nego je to izvanredna slast i milina. Postati Marijin sužanj, to znači prestati biti sužanj pakla, sotone, grijeha, strasti, tjelesnih

požuda, ljudskog obzira, a dragovoljno se predati u naručaj najnježnije nebeske Majke, koja neopisivom srećom usrećuje svoje vjerne štovatelje.

Ništa mi ne ćemo izgubiti, kad se savršeno posvetimo Mariji, osim svoje nevolje, bijede. Naprotiv, mi ćemo time vrlo mnogo dobiti. Marija je najbolja Majka, koja se ne da natkriliti u ljubavi i velikodušnosti. Kad mi Nju ljubimo svim srcem, onda će i Ona nas ljubiti neizmjernom majčinskom ljubavlju kao najmiliju svoju djecu. Kad smo mi Njoj povjerili sebe i sve svoje, onda se i Ona nama predaje potpuno sa svim svojim zaslugama i dobrim djelima. Mi onda pred Bogom nismo siromašni, bijedni, nego vrlo bogati, jer nas Majka Božja čini dionicima svojih dobrih djela, zasluga, molitava. Mi onda sa svim pouzdanjem upravljamo prema nebu svoje molitve, jer znamo da naša nebeska Majka s nama moli. Tražeći različite milosti za se i za svoje mile, obraćamo se jednostavno s punim djetinjskim pouzdanjem svojoj premiloj Majci i Kraljici govoreći: Marijo, ja sam Tvoj, i svi su moji Tvoji!

Osobito mnogo dobivamo, kad presv. Djevici poklanjamo ono najdraže, što imamo, svoje srce i svu ljubav svoga srca, jer onda i naša predobra Majka nama daje svoje Srce. Krasne li zamjene! Mi Mariji poklanjamo svoje bijedno, grešno srce, a Marija nama daje svoje divno bezgrešno Srce s neopisivim žarom savršene djevičanske i majčinske ljubavi. Kolika sreća za nas: divno, bezgrešno, preslatko Marijino Srce - naša svojina! Ništa, dakle, ne gubimo, nego neizrecivo mnogo dobivamo, kao što dijete ništa ne gubi, nego vrlo mnogo dobiva, kad žarko ljubi svoju majku.

Stoga nimalo ne oklijevaj, nego hiti, trči u zagrljaj svoje nebeske Majke. U skrušenoj ispovijedi očisti svoje srce od grijeha, da bude dostojan poklon bezgrješnoj Kraljici. Obnovi svoj krsni zavjet. Odreci se zauvijek sotone i njegovih djela i odluči, da ćeš uvijek savjesno služiti Isusu i Mariji. Sebe i sve svoje velikodušno predaj, pokloni, posveti presvetoj Djevici, da po Mariji budeš potpuno Isusov. Nasljeduj primjer sv. Ivana Evanđelista, o kojemu Evanđelje govori, da je odmah na Kalvariji Majku Isusovu uzeo k sebi. I ti uzmi bl. Djevicu kao svoju Majku. Neka Ona bude sva tvoja sreća, sve tvoje bogatstvo, život tvoga života, duša tvoje duše, srce tvoga srca, tvoje jedino blago i u vremenu i u vječnosti. Posveti se bez oklijevanja bl. Djevici. U zamjenu za svoju posvetu, za svoj poklon, ne traži ništa, nego divnu ljubav Marijina bezgrešnoga Srca. Posvećujući se nebeskoj Majci i Kraljici, reci sa svim zanosom srca i duše:

Uzimljem Te za sve blago moje,
O Marijo, daj mi Srce svoje!

D o d a t a k

Posveta Majci Božjoj obraća župe

Bilo je to u prosincu 1836. - piše opat Desgenettes - oko svetkovine Bezgrešne. Već neko vrijeme bio sam župnik, i moja siromašna župa bila je u žalosnom stanju: oko 18.ooo stanovnika;nikada nikoga u crkvi; od trideset do trideset i pet žena na svečanoj Misi u nedjelje; nijedan se čovjek nije pričešćivao za Uskrs. Bio sam očajan. Napala me malodušnost; bojeći se, da moji grijesi nisu uzrok ovome žalosnom stanju stvari, odlučih dati ostavku.

Jednoga, dakle, dana u prosincu, u petak, bio sam žalosniji i potišteniji nego obično. Započeo sam Misu sam s mojim malim poslužnikom. Kad sam došao na Sanctus, zaskoči me izvanredno uzbuđenje, tako da sam bio prisiljen zaustaviti se. Htio sam nastaviti Misu, kad najednom čujem jaki i jasni glas, koji mi govori: Posveti svoju crkvu i svoju župu presv. i bezgrešnom Srcu Marijinu! Začuđen, brzo se okrenem: nije bilo nikoga. Dječačić se mirno igrao svojim prstima. Svršeno je, govorim sam u sebi. Eto sam poludio. Nema više sumnje? treba, da još danas idem Mons.Nadbiskupu predati ostavku. Malo umiren ovom odlukom, svršio sam Misu, a da nisam previše mislio na neobični glas, koji sam čuo. Pođoh, da obavim zahvalu; bio sam posve sam u klupama kora; dižem se; već sam digao jedno koljeno, kad isti glas, još jači i jasniji ponovi mi u tonu zapovijedi: Posveti svoju crkvu i svoju župu presvetom i bezgrešnom Srcu Marijinu! Sad sam bio pobijeđen. Nije bilo više nikakve varke. Dobro sam čuo. Stvar neobična! Nisam nikada imao ni najmanjega užitka za ovu pobožnost svetoga i bezgrešnog Srca Marijina. Uvijek mi se činila djetinjastom, smiješnom.

Padoh na koljena pun zahvalnosti i ganuća; i poslije duge molitve vratih se kući, odlučivši pisati, bez otezanja, pravila Bratovštine u čast presvetoga i bezgrešnog Srca Marijina, za obraćenje grešnika. Stavim se na posao, i ja - kojemu je rad uvijek bio težak - bio sam vrlo začuđen videći, da sam odjednom bez popravljanja napisao spomenuta pravila. Očito je neka nevidljiva moć vodila moju ruku. To su ona ista pravila, koja i danas opstoje i koja su odobrena od Sv.Stolice. Nisam znao, što bih rekao. Molio sam presv.Djevicu, neka mi dade jedan dokaz, da sve dolazi od Boga. Velim sebi: ako Mons.Nadbiskup odobri bratovštinu, to će biti znak volje Božje.

Istoga toga dana odem k Nadbiskupu, pribojavajući se, da će se Mons. de Quelen nasmijati meni i mojoj ideji. Nisam mu se usudio govoriti o tajanstvenom glasu, koji sam čuo dva puta. Zadovoljio sam se, da mu podastrem nacrt pravila. Na moje veliko čuđenje Nadbiskup, da nije nimalo razmišljao, reče mi: Dragi moj župniče, ne samo da odobravam ovu Bratovštinu, nego vam naređujem, da je ustanovite i hoću, da započnete u slijedeću nedjelju.

Bio je petak. Pođem, više iznenađen nego veseo. Dva dana kasnije, najavih s pulpita, preko svečane Mise, slu-

šateljima - ženama, - kojih je bilo 3o do 4o, da će iste večeri početi sastanci Bratovštine presvetoga i bezgrešnoga Srca Marijina za obraćenje grešnika. U dnu srca, na moju žalost, nisam imao mnogo nade. -- Silazeći, nađem kod podnožja pulpita jednog gospodina, kojega nisam vidio, kad sam uzlazio; približi se i upita me - stvar onda nečuvena - gdje bih ga i kada mogao ispovjediti.

Uvečer mi je srce tuklo. Ne ću nikoga naći u crkvi, govorio sam vraćajući se u nju; napravit ćemo slabu figuru s našom Bratovštinom. Kakvo li je bilo moje iznenađenje, kad sam ulazeći vidio, da je moja siromašna crkva skoro puna! A više od trećine bilo je ljudi, mladića, gospode. Nisam mogao vjerovati svojim očima. Čitao sam i tumačio pravila. Pjevale su se litanije Djevice. I gle, došavši do zaziva "Utočište grešnika, moli za nas!" izvanredno ganuće zavlada cijelim slušateljstvom. Iako nije bio dan nikakav znak, svi padoše na koljena i ponove tri puta složno i neobičnim žarom potresni zaziv: "Utočište grešnika, moli za nas!" Plakao sam kao dijete. Nadbratovština je bila ustanovljena.

To što se je dogodilo u sretnoj župi Gospe od Pobjede u Parizu, treba da se dogodi u cijelom svijetu. Kraljevstvo Marijino pripravlja put Kraljevstvu Isusovu.

(P.Gabriele M.Roschini,La Consacrazione a Maria. Milano 1943. p. 47-49).

MOLITVA - SV. KRUNICA

Svi znamo moliti. Mnogi bi znali navesti i katekizamsku definiciju molitve: "Molitva je uzdignuće pameti i srca Bogz". Pa ipak, siguran sam i u to, svi mi možemo upraviti Gospodinu molbu kao nekoć Apostoli: "Nauči nas moliti". Svaki vjernik razumije onu prividnu suprotnost u riječima oca bolesnoga dječaka iz Evanđelja: "Vjerujem, Gospodine, pomozi mojoj nevjeri", a jednako tako znamo, da nije nerazumno reći: "Znam moliti, ipak, Gospodine, nauči me moliti!" Postoji molitva i - molitva. Postoje različiti stupnjevi molitve i različite vrste molitve. Savršena je bila samo molitva Isusova i Marijina, stoga je naša dužnost, da neprestano promatramo njih kao uzore i da uvijek ponavljamo: "Gospodine, nauči nas moliti!"

Ova propovijed ima samo taj cilj: Da nas dovede do potpunijeg i dubljeg shvaćanja molitve. Jednostavne, katoličke, evanđeoske, Isusove molitve.

U petoj glavi Otkrivenja sv. Ivana Apostola opisano je jedno od njegovih velikih viđenja:... "četiri životinje i dvadeset četiri starješine padoše pred Janjetom. Svaki je imao citaru i zlatne čaše pune tamjana, koje su molitve svetih..."

Molitve Svetih dižu se pred Božje lice poput mirisna tamjana. A tko su ti sveti? Kakve su njihove molitve?

To nijesu samo oni kolosi Staroga Zavjeta, preko kojih je Bog davao svoju objavu: Abraham, Mojsije, Ilija, Iza-ija i njima slični... Niti su to samo oni divovi Novoga Zavjeta, što su snagom svoje vjere i uma raznijeli svijetlo Evanđelja u sve kutove naše planete, ukrotili barbare, gradili veličanstvenu zgradu kršćanske kulture...

Nisu samo oni Sveti. Oni su na čelu nebrojene vojske. "Broj njihov bijaše mirijade mirijada i tisuće tisuća". Pripadnici su svih naroda i plemena i jezika i puka. Dapače, i stanovnici duhovnoga svijeta: Vjerni Božji anđeli. Svi oni govore jednim jezikom - jezikom molitve. Svi imaju u rukama zlatne čaše, pune tamjana, a to su molitve...

S njima zajedno i mi ovdje prisutni. I naša su srca određena da budu zlatne čaše pune tamjana. Da se iz njih diže mirisni oblak ne samo dok smo u crkvi, nego i na poslu, i na ulici, i kad se odmaramo...

Kako li su lijepe takve duše, i kako ih je malo! "Transeuntes per fontem aridam, fontem faciant eam" - prorekao je o njima Psalmista. Oporu i neplodnu dolinu ovoga života obogaćuju izvorima, iz kojih teku potoci utjehe, mira, strpljivosti, duhovne radosti, jakost... Jer ozbiljno shvaćaju i u život provode Apostolovu opomenu: "Molite bez prestanka" - sami se neprestano napajaju na izvorima milosti, a na svoju okolinu izlijevaju bogatstvo Božje moći i ljubavi.

Možda je tako malo tih divnih duša, da Vam se čini, da je opravdan prigovor: Toliki su pobožni i mnogo se mole, a

opet su nepodnosivi... nepravedni, škrti, tašti, pohlepni...

Kažem, prije svega: Brate i sestro, možda vidiš trun u oku svoga brata, a u svome ne vidiš ni gredu... Zašto si takav?

Zatim: pogotovo griješiš, ako misliš, da su takvi j e r mole. Kao da ih molitva čini takvima... Na to kažem: sjeti se onoga, što smo rekli na početku: postoji molitva i - molitva. Možda je sve njihovo klečanje u crkvi i prebiranje krunice kod kuće zapravo - vrlo malo molitva. K tome: ako su takvi i takve kad se mole i boje Boga, kakvi li bi tek bili kad se ne bi molili...

I zatim: nemoj tražiti od ljudi da budu anđeli, i u tuđim slabostima ispriku za svoj nemar. To je vrlo komodno, ali je i vrlo pogibeljno. Naš križ nije samo tjelesno i duševno trpljenje - kao Kristov, - nego je načinjen i od moralne slabosti. Samo je Isusova volja ostala uvijek jednako čvrsta u svim patnjama. Volja Krista i njegove svete Majke. A svi mi drugi znamo, da je jedno reći u dobrim lasovima života: "Spreman sam na sve što Bog od mene traži", - a drugo je biti u istinu spreman, kad nađe križ. Često puta je tada srce mlohavo i bojažljivo, a dobre se odluke raspršuju u dim. (R. Guardini: Križni put). Čak je i Mojsije, čovjek Božji u najpotpunijem smislu, imao čas slabosti: Prorok je posumnjao...

Nemojte dakle suditi ni osuđivati. Radije gledajte na božansku vrijednost i moć molitve, nego na ljudsku slabost. I ako smo tako bijedni i kukavni, ipak možemo već sada s punim pravom pjevati sa Svetima u nebu: "Učinio si nas Bogu našemu kraljevima i svećenicima." Svećenicima u prvom redu zato, da prinosimo žrtvu molitava. Po uvjerenju Crkve, koje se pokazuje u učenju najstarijih Otaca kao i posljednjih Papa, to je sav kršćanski puk... Tamjan se molitava nalazi i u onim "čašama" - dušama naime vjernika - koje su jednako pune slabosti kao i dobre volje, kojima Crkva, dobra majka, moli nad samrtnim krevetom: "I ako je griješila, ipak nije zatajila Oca i Sina i Duha Svetoga..."

Kršćanin = Orans, čovjek sa rukama i licem dignutim k nebu. U nekoj su afričkoj zemlji točno definirali kršćane: "Oni koji se mo.e" Što bolje znano moliti, to smo bolji kršćani. Stoga moramo znati moliti ne samo u crkvi i ne samo neke molitvene formule. To ne znači, da nam nisu potrebne crkve, da ne moramo naučiti na pamet nekoje molitve, i da se ne moramo služiti knjigama u kojima su molitve štampane. Ali i crkve, i kapelice, i misali, i brevijari, sve vrste molitvenika moraju nas dovesti do onoga, što moderni psiholozi zovu "etat de priere", stanje molitve. To znači ostvariti Apostolovu opomenu: "Molite bez prestanka". Za takvu se molitvu moramo odgajati...

Nigdje ne možemo naći takvih pouka i primjera o molitvi, kao u Evanđelju. Psihologija pokušava prodrijeti u tajne molitve iz neke pogibeljne radoznalosti. Mnogi

pisci romana i drama iznose poučne i zaista dirljive primjere, iz kojih možemo vidjeti značenje molitve u ljudskom životu. Evanđelje nam pak pokazuje primjer nad primjerima i iznosi nauku nad naukama. To je primjer života samoga Sina Čovječjega, to je nauka samoga Sina Božjega. Ono što je On rekao o molitvi uvijek je suvremeno i najdublje, jer On savršeno pozna ljudsko biće. Nitko ne pozna tako savršeno zakone naših duša, stoga nas ntko kao On ne može učiti....

Isusov odgovor na molbu učenika: "Nauči nas moliti", glasi: "Kad se molite, ovako govorite: Oče naš, koji jesi na nebesima..."

Sve drugo što je govorio i učio o molitvi samo je tumačenje ovih riječi, a Njegov je život sav jedan poticaj, da s većom vjerom i pouzdanjem molimo Očenaš. Sve je u toj kratkoj molitvi: Prošnja i zahvala, poklon i zadovoljština.

Molitva - poklon. Molite i primit ćete; kucajte i otvorit će vam se..." (Mat. 7). Imade ljudi, koji osuđuju molitvu kao prošnju u ime nekakvog "višeg morala", kao da je to nešto nedostojno Boga i čovjeka... Kako slabo poznaju ljudsku narav i dobrotu i ljubav Božjega Srca... Isus nas sam potiče neka ustrajno prosimo: "Koji da ima prijatelja i otide mu u ponoći.." Sjetimo se i Njegove prispodobe o ustrajnoj udovici i nepravednom sucu...

Molimo dakle u svim potrebama duše i tijela..."Sinko moj, u bolesti ne oklijevaj! Moli se Gospodu, i On će te ozdraviti." (Sir. 35,17-18.)

Molitva - zahvala. Isus je često zahvaljivao Ocu... Kad je umnožio kruh, kad je dozvao Lazara iz groba, kad je pretvorio kruh u svoje tijelo...

I naša molitva mora biti poput Isusove: zahvalna. Bog je naš najveći dobročinitelj. "Što imaš, a da nijesi primio?"... Apostol opominje: "Na svemu zahvaljujte, jer je to volja Božja." Crkva nas zove: "Hvale uzdajmo G.Bogu našemu..." Učimo od Isusa. "Hvala Bogu" - ali od srca, kad primimo neku milost za tijelo... poslije Pričest... Zajedničko zahvaljivanje u obitelji, kao u nazaretskoj kućici...

Molitva - poklon. Isusovo klanjanje u hramu.. u noći poslije napornoga rada. Evanđelje nam ističe, da je "provodio noć u molitvi Božjoj". Ona ga je krijepila. To je bilo ono jelo, o kojem je rekao Apostolima, da im je nepoznato... Svesi su znali tako moliti. Sv.Franjo: Popijevka bratu Suncu... Ali i nepoznati ljudi, koje nikad ne ćemo vidjeti na oltarima. A.Carrel se je divio onom siromašnom stanovniku Arsa, koji je cijele sate provodio pred Presvetim. "Prijatelju, što vi govorite Isusu?"- pitao ga je njegov sveti župnik. Dobri se je čovjek začudio. "Što da Mu govorim? Gledan Ga, i On me gleda!"...

Blago onome, tko bi znao ovako moliti. Našao bi raj na zemlji....

Molitva - zadovoljština. Ova se sastoji ponajprije u poniznom priznavanju grijeha i pogrešaka. "Srca skrušena i ponižena, Bože, nemoj prezreti!" Isus nije mogao priznavati svoje grijehe... Njegov "confiteor", po izvrsnom tumačenju sv.Augustina, uvijek znači: Zahvaljujem, slavim... Ipak je stupio i On pred Oca opterećen našim grijesima: "Factus pro nobis peccatum!" To može zvučiti kao blasfemija. Ali je u Spasitelju dotle došla božanska dobrota i ljubav. Preuzeo je na sebe naše grijehe, "bio je ubrojen među zločince." I jer je On to učinio, mi smo postali dionici Božje ljubavi i milosti, preuzimajući na sebe naše grijehe, kao da ih je priznao svojima - i tako nam zaslužio milosrđe.

Nasljedujte Ga, čiste duše! Naučite se reći: Confiteor - u smislu hvale i optužbe. Priznajući svoje grijehe, vapijte Božjem milosrđu i za grijehe svijeta, koji je izgubio smisao grijeha. Takve su duše "gromobrani", o koje se razbijaju strijele Božje pravde." ...

Molitva je krijepila Isusa više nego san ili jelo. I za svece, prave Isusove prijatelje, molitva ima jednako značenje i vrijednost. "Kontemplacija je izvor akcije. Ona čisti djelovanje." (F.Mauriac). Taj mirisni tamjan namijenjen prvenstveno Bogu, djeluje na nas same i na našu okolinu. Proizvodi svoje učinke ne samo u nadnaravnom području i u redu milosti, nego također i na području vremenitoga i tjelesnoga. Možda će za mnoge biti prihvatljivije svjedočanstvo jednoga liječnika i učenjaka, nego li ono svetaca. To je svjedočanstvo dao molitvi slavni pisac knjige "Čovjek nepoznanica", A.Carrel. Brošuricu "La Prière" on je napisao isključivo sa stanovišta medicine. Tvrdi, da je čovjek, koji se ne zna moliti - sakat... Preporuča, da se na prometnim mjestima po modernim gradovima podignu kapelice, "otočići mira", kako ih zove, na kojima bi ljudi odmarali svoje živce u molitvi mnogo efikasnije nego po kavanama i gostionicama... Kad bi živčano prenapeti ljudi našega vremena više molili, bilo bi manje duševno bolesnih...

Molite dakle. Liječnik eto potvrđuje istinitost Spasiteljeve nauke o molitvi i Apostolove opomene: "Hoću, da se muževi mole na svakom mjestu, podižući svete ruke, bez gnjeva i predomišljanja. Isto tako i žene..." Ne budite stranci u crkvama. U crkvi je dosadno onome, koji ne zna moliti. A kakvih divnih crkava imamo i mi! Kakva su čudesa umjetnosti i vjere naše Dalmatinske katedrale! "Tko ih napravio, valjda bi mu dosti! Ni radio nije više što od sreće, i umro je slave ne ištući veće"! (Verlaine). Pa i u ovoj zagrebačkoj katedrali možemo doživjeti onaj mistični ugođaj, što razblažuje dušu. "Tako dugi, da ih svedj ko magla skriva. Tako mili, da im žižak zvijezdom biva, - Lukovi tu u tišini, - Po klupama snenim, u večernoj tmini - Broje uzdisaje, što se čisti kližu, - Vide suze zlatne, što ih srca rone - Pod očima Krista, što visi na križu, - Ko ptić velji ranjen kojem krilo klone." (G.Nouveau: Katedrale) Pokušajte moliti u crkvi svim srcem i dušom, ne obazirući se na nikoga i na ništa...

Svim bićem bačenim u Boga. Takva je molitva sastavni dio one pobožnosti, o kojoj govori Apostol, da je "korisna za sve, jer imade obećanje sadašnjega i budućega života." Pokušajte staviti na sebe znak križa ozbiljno i promišljeno, učinite svoj poklon svijesno, dostojno Božje veličine i vaše ozbiljnosti...

Takva će molitva proizvesti u vama naravne i nadnaravne učinke. Biti će vam na korist tijela i na spas duše...

Možda ne znate čime biste počeli... Molitvu treba uvijek hraniti, kao što se uvijek hrani vatru novim gorivom. Hrana molitve, najsolidnija i najtoplija, jesu istine vjere, sadržane u Svetom Pismu. To nijesu samo psalmi, nego i sve što je Bog objavio o Sebi i učinio za naše spasenje: Dogme, zapovijedi...

Ako vam nije moguće uzeti u ruke Sv.Pismo, imāde jedan jednostavniji način. Svatko se njime može okoristiti, kao zrakom i vodom.. To je krunica. Sveta krunica. Sveta po riječima i po svom sadržaju... Sadrži tajne vjere, sve ono čime Bog dolazi u pomoć našoj bijedi...

Protestantski pastor, povratnik iz jednog zloglasnog logora smrti za vrijeme rata govorio je na jednom mitingu u Nizozemskoj: "...Opazio sam, da katolik mirno umire, kad ima u rukama krunicu. Ja sam postao protestantski pastor, nabavljač pravih krunica na veliko... Vidio sam, kako ljudi idu u vječnost sa krunicom u ruci, puni odvažnosti i mira..."

I nama je jednako potrebna krunica, i ako nismo u logoru smrti... U ostalom, smrt je jednako pred nama, na nju se moramo spremati... U Lurdu i Fatimi Marija se je pokazala sa krunicom u rukama, i sve je pozvala neka Joj se pridruže...

Radosna otajstva...Koje li radosti, čiste i svete, s Marijom i dobrim se svetim Josipom klanjati Bogu, koji je postao dijete...

Žalosna otajstva... osobito u tjelesnim teškoćama, da ne klonemo i ne sagriješimo.. On, Krist, i za meńe se je krvlju znojio... Svojim trpljenjem "nadopunjujemo što fali patnjama Kristovim..."

Slavna otajstva... u moralnim teškoćama i napastima... kad mami grijeh... Želim doći u blizinu Presvete Djēvice, zaroniti u Njezine prečiste oči, "Gli occhi da Dio diletti e venerati, - Te oči, što ih je ljubio i častio Bog" (Dante). Grijeh bi me jedino mogao u tome spriječiti... Odlazi, dakle, sotono...

Po Mariji i njezinoj krunici naprijed, Isusu i Bogu!

Vjernik, koji znade tako moliti, može biti siguran za svoje spasenje. Posjeduje onu sigurnost, koju daje samo Božja prisutnost. U kući i na ulici, na poslu i na zabavi, on se "vlada dostojno svoga zvanja", jer ga prati Božja zaštita. Molitva vodi do poniznosti, strpljivo-

sti, trijeznosti, radinosti... A preko svega toga - vječnom životu...

Molite, ako se nalazite u tjelesnim i materijalnim teškoćama... Zahvaljujte, ako vam poslovi idu za rukom... Klanjajte se i dajte Bogu zadovoljštinu za braću grešnike, ako imate sreću, da ste sačuvali krsnu nevinost...

"I Bog mira i utjehe bit će uvijek i svagdje s vama..."

xxx===xxx

NAČRT PROPOVIJEDI O SMRTI
(za pučke misije)

UVOD: Memento homo quia pulvis es... Primjer: vožnja vlakom kroz ravnicu.

Život nije šala, treba ga shvatiti ozbiljno. Ne bježati mišlju od onoga, čemu nikako ne možemo izbjeći.

Smrt je sigurna: Prevaljujemo put sličan suncu. Ujutro grane mlado i rumeno, zatim se diže, sve jače sjaji i grije, penje se svojem zenitu, da se onda polako spusti na zapad, utone i nestane u drugom svijetu. Takva je sudbina ljudi. Rađamo se, idemo kroz život i odlazimo u vječnost kao rijeka u ocean. Zaplačemo pri rođenju, naplačemo se kroz život, sa suzom u očima svršavamo, da nas sa suzama otprate u grob. Na njemu stoji ime, prolaznici ga čitaju i kažu: To je on, to je ona! Ne, ne! Varamo se! To nisam ja, to je moje ime bez mene. Ja sam šaka praha. Jer: "Određeno je ljudima da umiru". Treba li nam tu istinu dokazivati?

Kada ću umrijeti? Možda u jedno sunčano proljetno jutro; dok se drveće odijeva u cvat, a ja upravo moram zaklopiti oči. Ili ću umrijeti jednog sparnog dana, da padnem kao zreli plod što pada sa stabla. To ne znam! Da će me jednog jesenskog dana, kad usahla grana pada s drveća, spustiti u dubinu groba? Ne znam! Ili jednog tmurnog zimskog poslijepodneva? I to ne znam. Samo znam, da ću umrijeti. (Primjer ili sličica: ljudski život kao svijeća zapaljena, traje tako dugo, dok ne dogori, ili netko ne ugasi.)

Imam vremena živjeti, smrt je daleko! Primjer: 24. XII. 1933. teška željez. nesreća kod Pariza. Vlak je vozio školsku djecu na božićne praznike. Među stvarima oko 200 mrtve djece nađena je školska svjedodžba jednog dječaka, na kojoj je pisalo: Ima dar brzog shvaćanja, bistar, marljiv, pred njim je velika budućnost". Taj dječak je ležao među mrtvima: "Pred njim je velika budućnost" - Oh, itekako velika budućnost! Primjena: Tko ima vremena, i tko može tvrditi da ga ima?

Gdje ću umrijeti? Tko zna za mjesto svoje smrti, tko može tvrditi, da će umrijeti na nekom određenom mjestu? Hoće li to biti kod kuće, u krevetu, na ulici, u bolnici, na putovanju, u prometnoj nesreći bilo na cesti, na moru, u zraku i t.d., na sve ovo možemo sa sigurnošću reći samo jedno: ne znam! (Primjer iz dnevnog života!)

Kako ću umrijeti? Na koncu konca nije važno, kada ću umrijeti. Sporedno je gdje ću umrijeti, ali u kakvom stanju ću umrijeti, to nije svejedno, to nije sporedno. Da li ću umrijeti ispovijeđen ili u grijehu, to nije sporedno. Smrt je početak vječnosti, a vječnost će biti takva, kakva je smrt. A smrt je ponajčešće onakva, kakav je život. Kakav život, takva smrt.

Primjena na sebe. Ne znam, kada ću umrijeti; ne znam gdje ću umrijeti; ne znam, kako ću umrijeti! Zato pitanje,

što bi bilo samnom, da me Gospodin Bog pozove ovog časa, za jedan sat, možda još danas? Kako bi stupio pred Boga, s kakvom savjesti, s kakvom dušom? Da li sam pripravan da odmah položim Bogu račun o svome životu, ili bih želio i tražio i molio makar malo vremena, da uredim stanje svoje duše: da zovem svećenika za pomirenje s Bogom, da se pomirim s bratom i bližnjim, da vratim posuđeno ili nepošteno otuđeno, da popravim tolike propuste obiteljskog života, odgoja djece, i t.d. Tko bi mogao mirno i vedra pogleda reći Gospodinu Bogu, kad bi ga iznenada pozvao: Evo, pozvao si me, ovdje je tvoje vjerno dijete. Kad bi tako bilo s nama, blago nama...A što onda, kad bismo pozvani, morali stajati oborena pogleda, zatečeni u grijehu i nevjernosti Bogu i njegovom zakonu? Što će tada biti s nama!?

Zato: Misao na smrt je korisna i spasonosna.
Svijet nas vara, u njemu smo se toliko puta razočarali, a najveće razočaranje je sama smrt, koja upravo nemilosrdno sve kida i rastavlja.
Primjer: sv. Margareta Kortonska: život i obraćenje.

O prokleti svijete, zašto me onda još varaš? Obećavao si mi radost, nepomućeno veselje, a evo, u tu čašu sipaš mi otrov. Obećavao si mi užitak, a svaku kap sreće moram tolikim suzama plaćati. Obećavao si mi život, mladost, a što si mi od života učinio? Zgrbljenu, nemoćnu, ispijenu starost, koju sada guraš u provaliju. Mamio si me sebi i nudio si mi lotosov cvijet, a iza leđa zarinuo si mi nož i zadao smrtni udarac. Ne, više se varati ne dam. Sada znam što sam i što me čeka. Prah sam i u prah ću se povratiti.

Primjer iz Hamleta: Hamlet dolazi na groblje, gleda kako grobar kopa jamu i pjeva, a zatim izbaci van jednu lubanju. Nato će Hamlet: "I ta lubanja nekoć je mogla pjevati. Kako je njome taj čovjek tresnuo o zemlju, kao da je čeljust Kainova, koji je počinio prvo umorstvo. Možda je to glava nekog lukavog političara, možda nekoga, koji je htio nadmudriti i samoga Boga, a sada eto, ta nekoć umišljena glava, jadno je pala u ruke tome "klipanu". A grobar je i dalje pjevao i izbacio drugu lubanju. "Evo još jedne", šapne u sebi Hamlet. "Možda je to lubanja nekog pravnika, gdje je sada njegovo mudrovanje? Zašto pušta, da ga taj klipan udara svojom prljavom lopatom i neće da napravi tužbu zbog zlostavljanja? Hm, možda se taj čovjek u svoje vrijeme bavio kupovanjem zemlje? Zar je taj mudrac zato zemlju kupovao, da mu se konačno umjesto mozga toliko zemlje nakupi u glavi?" Hamlet se prigne, podigne lubanju, pa istrese iz te nakaze žutu zemlju. Kako je to grozno! A sigurno je, da ćemo svi mi postati nakaze, gole, šuplje, žute lubanje, jer... "Statutum est hominibus semel mori!...

Ne ću se varati ovim svijetom i životom.

Neka mi Gospodin Bog dade, da dobro iskoristim ovaj život i njime zaslužim blaženu vječnost. Daj, molim Te, Oče nebeski, kad jednom umoran i satrven legnem u svoju

samrtnu postelju, i kad ni panet bude još zadnji put stavljala u sjećanje grijehe mojih očiju, daj, da pokraj mene tada stoji Tvoj svećenik, koji će mi ponazati oči i govoriti: "Ovim svetim pomazanjem i svojim preblagim milosrđem oprostio Ti Gospodin, što si sagriješio gledanjem". (Tako se može primijeniti obred posljednje pomasti i za sve ostalo). Da mi Tvoje preblago milosrđe oprosti sve, sve moje grijehe, pa da umrem skrušen i raskajan.

U V. knjizi Mojsijevoj opisana je smrt Mojsija, kako se popeo na goru Nebo i onđje umro. Opisano je: "I umrije Mojsije, sluga Gospodnji, umrije u zemlji Moabskoj, po zapovijedi Gospodnjoj". (Po volji opisati).

Gospodine Bože, daj i meni tako mirnu, blagu i sretnu smrt. Daj, da i ja, Gospodine Bože, kad pokucaš, usnem u Tvome miru, a svoju dušu, očišćenu u zadnjoj ispovijedi, sjedinjenu s Tijelom Kristovim u poslj. popudbini, ojačanu posljednjim pomazanjem, predam u Tvoje Očinske ruke, i kad mi se svijeća života bude gasila, da mi usne djetinje šapću:

"Sad svoga života kraj - stavljam Bogu u naručaj!---

===++===

N E B O

Jedan Englez upravo je kršćanima ove riječi: "Mi se danas ne usuđujemo ni spomenuti nebo. Bojimo se, da bi se netko mogao narugati nagradi, što čeka one, koji su dobri. Bojimo se i toga, da bi nam netko mogao predbaciti, da izbjegavamo dužnosti, da već sada, ovdje na zemlji, izgrađujemo sretan svijet. Ali jedno od dvojega stoji: Ili ima nagrada u nebu, ili je nema. Ako je nema, odgurnimo od sebe cijelo kršćanstvo, jer je nauka o prekogrobnom životu njegov sastavni dio. A ako ima nagrada, onda moramo toj istini pogledati u oči kao ni jednoj drugoj. - Bojimo se, osim toga, da ne bismo nebo stavili za cilj svojih napora, te tako, željni dobitka, prestali biti nesebični. To je zabluda. Nebo ne daje ništa, što može poželjeti niska duša, koja radi iz interesa. Čistim se srcima može bez straha reći, da će gledati Boga, jer to žele samo iskrena i poštena srca. Imade nagrada, koja ne kvare razloge radi kojih radimo... (C.S.Lewis).

Pogledajmo u oči toj istini. Onakvoj, kakvu nam pokazuje Objava... Dignimo oči gore: "Tražite ono, što je gore... (Kol. 3,1). Prignuti smo k zemlji, kao ona zgrčena žena iz Evanđelja (Iv.13.) Neka nas uspravi Krist!

Prognanik misli na domovinu, putnik na cilj, radnik na plaću, seljak na žetvu,... Kršćaninu je nebo domovina, cilj, plaća, žetva. Respice finem!

Nebo - domovina, nagrada... u drugom životu, poslije smrti za dušu, poslije Sudnjega dana i za tijelo... Nagrada obečana Abrahamu: Ego merces tua... (Post.15). Sv.Pavao kaže: "Što oko ne vidje, i uho neču, i u srce čovječje ne uđe, to pripravi Bog onima, koji Ga ljube." (1.Kor.2,9). Radi se o divnim stvarima, o potpunoj sreći oka, uha... cijelog našega bića... Sv.Augustin: "Gledajte, kako su divne ljepote, što ih je Bog prosuo po ovome svijetu. Kad je tako u ovom progonstvu, što će tek biti u domovini? Čujete li divnu glazbu i slatke melodije, što ovdje odjekuju? Ako je tako u tamnici, kako li će biti u kraljevskoj palači? Promatrajte kakve slasti i uživanja imaju ovdje ljudi. Kad je tako u dolini suza, kako li će tek biti na svadbenoj gozbi?" - Iznenadit ćemo se kao kraljica od Sabe, kad je vidjela sjaj, bogatstvo i mudrost kralja Salomona: "Non habebat ultra spiritum..."

Katekizam uči: "U nebu se uživa u gledanju Boga i svakoga dobra, bez ičega zloga." Mi ćemo se zaustaviti na definiciji sv.Augustina: "Deum sine fine videbimus, sine fastidio amabimus, sine fatigatione laudabimus, sine metu quocumque possidebimus." Tako je govorio svojoj majci Moniki.

I. Sine fine videbimus. Dakako, očima "uma našega". Kao što stvari nevidljive za prosto oko vidimo pomoću povećala ili dalekozora, tako ćemo i Boga gledati "svijetlom slave." "In lumine tuo videbimus lumen." Sv.Ivan se je htio pokloniti anđelu (Otkr. 22.) - a što je anđeo prema

Bogu? Đavao je vikao iz jednoga opsjednutog čovjeka: "Da mi je za čas vidjeti Boga, prestao bi moj pakao." - Gledati ćemo Boga "licem u lice." Mojsije je molio: "Pokaži mi svoje lice". Bio je u zanosu, a vidio je samo anđela, koji je predstavljao Boga u ljudskom liku. U nebu ćemo ga vidjeti "sicuti est." (1.Kor.3,2).

Sv.Grgur kaže: "Sve ćemo vidjeti u Onome, koji sve vidi". Svijet - materijalni i duhovni - Sveto čovječanstvo Kristovo, kao apostoli na Taboru... Mariju "obučenu u sunce".... Svece Staroga i Novoga Zavjeta..

II. Sine fastidio amabimus. Ovdje na zemlji ne ljubimo Boga, ili Ga ne ljubimo dovoljno, jer Ga ne vidimo. Kad Ga vidimo, ne ćemo moći, a da Ga ne ljubimo... Kakvo uživanje i radost... Zanosi svetaca na zemlji. Sv.Katarina Sienska, sv.Terezija, sv.Filip Neri: "Dosta, Gospodine, dosta, inače ću umrijeti!" Zauvijek, bez boli, plača, straha...

III. Sine fatigatione laudabimus. Tko će Ga hvaliti? Siromašni duhom, jer će dobiti nagradu: Kraljevstvo... Blagi... Koji plaču... Gladni i žedni pravde... Čisti... Miroljubivi... Oni, koji su bili progonjeni radi pravde... sve će dobiti obećanu nagradu. -- Alelluja, hosana in excelsis! Dostojan si, Gospodine i Bože naš, da primiš slavu i čast, i silu, jer si Ti stvorio sve... (Otkr. 4,11) Sjedinimo i mi svoje glasove s njihovima...

IV. Sine metu quocumque possidebimus. Već na zemlji posjedujemo Boga po milosti, osobito u Pričesti... U nebu će to biti drugačije, u slavi... Potpuno posjedovanje, kojemu je slika ona divna i sveta veza između muža i žene... "Dilectus meus mihi et ego illi." (Pj.n.pj.2.16)... "Similes ei erimus". Kako? Sv.Pavao tumači: "A svi mi, koji otkrivenim licem odrazujemo slavu Gospodnju, preobražavamo se u istu sliku iz slave u slavu, jer to djeluje Duh Gospodnji..." (2.Kor.3,18).

Tek u nebu će se ispuniti obećanje, kojim je Zmija zavela naše Praroditelje: "Postati ćete kao Bog." (Post. 3,5).

Dante slavi nebo: "O gioia, o ineffabile allegrezza! O vita intera d'amore e di pace! O senza brama sicura richezza!" (Raj, 27,7). Razumljiva je želja sv.Pavla: "Imam želju umrijeti i biti s Kristom" (Fil. 1.23). I: "Tko će me izbaviti od ovoga smrtnoga tijela?" (Rim. 7.24.) - Želja za nebom - kao Židova u progonstvu za domovinom: "Ako bih zaboravio tebe, Jeruzaleme, neka usahne desnica moja." (Ps. 136).

Misao na nebo daje nam snagu i pomoć:

a. Da podnesemo sve teškoće života, boli i sl. "Jer ako s Njim trpimo, da se s Njim i proslavimo." (Rim. 8.17) I "Krist je morao trpjeti i tako ući u svoju slavu" (L.24,26). "Stradanja sadašnjega vremena nisu ništa prema slavi, koja se ima otkriti na nama."(Rim.8.18) "Naša sadašnja i časovita laka nevolja donosi nam prekomjernu, izobilnu, vječnu, od svega pretežniju slavu." (II.Kor.4,17). Majka Makabejaca

hrabri sina: "Peto,nate, ut aspicias coelum." (II.Mak.7, 38). Sveci: Tako je lijepo što očekujem - da i trpljenje čak priželjkujem!

b. U borbi sa strastima. "Romam petentibus quid arduum videri potest?" "Kraljevstvo nebesko trpi silu..." (Mat.11.12.) "Ne će dobiti vijenca, tko se pravilno ne bori." (II.Tim. 2.5.).

c. Da si damo truda da ga stečemo. Sv.Filip Neri: "Nebo nije obećano mekušcima".

d. Da nasljedujemo Isusa, jer će u nebo doći samo oni, koji su "jednaki slici Sina Njegova."

Molimo stoga sa sv.Crkvom: "Ad gaudia paradisi perducat nos misericordia Christi". I one riječi iz pjesme "Stala plačuć": "Kada dođu smrtni časi, Kriste Bože, nek nas spasi, Majke Tvoje zagovor. Kad mi zemlja tijelo primi, Duđu onda uzmi Ti mi, U nebeski blažen dvor."

Bog obećaje nebo ne samo našoj duši, nego i tijelu. Vječna je sreća u nebu: Tota simul ac perfecta beatae vitae possesio. Cjelovitost i savršenstvo traži da bude usrećeno cijelo ljudsko biće, duša i tijelo. To se može dogoditi samo u radikalno promijenjenom svijetu i ljudskom tijelu. Tu nam promjenu garantira Božja riječ i Njegova svemogućnost. "Tada reče Onaj, koji sjedi na prijestolju: Evo činim sve novo. Tada vidjeh novo nebo i novu zemlju..." To je sadržaj mnogih stranica Otkrivenja. U promijenjenom svijetu mjesto je za promijenjenoga čovjeka. Sv. Pavao jasno govori, da je uskrsnuli Krist ne samo causa efficiens (uzrok) nego također i causa exemplaris (uzor) našega uskrsnuća. "Prvenac je Krist... potom oni koji su Kristovi do Njegova dolaska. Ovo raspadljivo treba da se obuče u neraspadljivost i ovo smrtno treba da se obuče u besmrtnost... Mi ćemo se promijeniti... Biti ćemo na oblacima odneseni u susret Kristu..."

Sve je dakle drugačije nego sada. "Sveti grad, novi Jeruzalem, ne treba ni sunca ni mjeseca, jer ga obasjava Janje..." Vlada potpuni sklad čovjeka sa Bogom, sa bližnjim, sa stvorenim svijetom, sa samim sobom... Potpuno i savršeno se je ostvarila molitva: Doći kraljevstvo Tvoje... Tijelo ima nova svojstva, duh je potpuni gospodar materije... kao Kristovo tijelo poslije uskrsnuća....

Nekome će se ovo činiti prelijepo, a da bi moglo biti istinito. Drugome će, naprotiv, izgledati premalo. "Gdje je jelo i piće, ljubav žene, djece, prijatelja?..." Tako ne govore samo oni, kojima je "bog trbuh, koji zemaljski misle" (sv.Pavao), ili kojima je "raj u Sodomi" (Ivan Karamazov). Na njih se ovdje ne osvrćemo. Znamo, da je "njihov svršetak propast"...

Ako li ipak i vjernika snalaze sumnje o vječnom životu, neka razmišlja o Spasiteljevoj nauci o nebu. Osobito o onim parabolama u kojima svoje kraljevstvo i vječni život uspoređuje sa gozbom. To nijesu samo slike, nego označuje i najveću moguću tjelesnu sreću.

Kome Bog obećaje nebo? Svakome koji Ga ljubi. A tko Ga ljubi? Tko vrši Njegove zapovijedi. Vršenje volje Božje je garancija da će se na nama ispuniti velika Božja obećanja... Očistite stoga dušu. "Ne će unići u njega (nebo) ništa što je nečisto i ni jedan koji čini što je gadno i laže..."(Otkr.).

Sve trpljenje ovoga svijeta nije ništa za dušu koja vjeruje čvrsto u nebo. O sv.Stjepanu kaže Crkva: Lapides torrentis dulces illi fuerunt... Sv.Lovro se šali na roštilju...

"Mariju si opravdao, Raj zločincu obećao, Pa i meni nadu dao" (Dies irae).

Prema:P.Bianchi:Euntes predicate,vol. sec.

===XXX===

NACRT PROPOVIJEDI O PAKLU

UVOD: Narodna poslovica kaže, da je Bog spor, ali i dostižan; da ne plaća svake subote; kad plati, onda to čini jednom i zauvijek. To je velika istina. Bogu ne može nitko umaći. On ne kažnjava grijeh odmah, čim je učinjen, ne kažnjava ljude odmah, još dok žive na ovom svijetu. Kad bi tako činio, tko onda još ostao živ!? Ne kažnjava grešnike odmah i zato, jer mu daje vrijeme i mogućnost, da obraćenjem, kajanjem i pokorom zadovolji za grijehe i postigne oproštenje. Konačnu nagradu ili kaznu za ovaj naš zemaljski i prolazni život Bog daje poslije smrti. Nakon smrti, kad svrši sud, onda nam preostaju samo dva puta: jedan u nebo, a drugi u pakao. Na drugom svijetu, u vječnosti, Božja kazna čeka sve one, koji se nisu pokajali za grijehe, koji se nisu obratili, koji nisu zadovoljili Božjoj pravdi. I nitko tome ne može izbjeći, jer pred Boga mora svatko doći, da primi plaću za život i djela onako, kako je zaslužio.

PAKAO: Postoji mjesto, od Boga stvoreno, dd Boga određeno, mjesto vječne kazne i trpljenja za grijehe. Postoji pakao, to je istina naše sv. vjere, mjesto vječnih muka, gdje svi, koji umiru u smrtnom grijehu, dobivaju zasluženu kaznu, jer koji su činili zlo, ići će u oganj vječni.

Ovo nije zastrašivanje. Ne govorimo, da plašimo paklom. Pakao je stvarnost drugog svijeta, i o njoj govorimo zato, da upozorimo na tu opasnost. Na električnim vodovima visoke napetosti stoji mrtvačka glava s dvije kosti i natpis: "Opasno po život". Da li je to postavljeno samo zato da plaši ili da razborito upozori: Budi oprezan i ne približuj se, jer ćeš stradati. Nitko takvim znakovima ne prigovara i ne buni se protiv njih. Naše riječi o ovoj velikoj istini samo su upozorenje, jer smo odgovorni za svaku dušu pred našim Spasiteljem. Govoreći o tome, vršimo svoju dužnost, da bismo duše doveli pravoj i vječnoj sreći.

Ne budimo kao ptica noj, za koju kažu, da u opasnosti gura glavu u pijesak i misli, da je lovac ne vidi zato, što ona njega ne vidi iz pijeska. Pakao neće nestati zato, što ne mislimo na njega, ili što bismo željeli da ga nema. Postoji, postoji njegova vatra, koja će gorjeti kroz vječnost.

TEMELJ: Vjerska istina o postojanju pakla temelji se na sv. Pismu - Objavi Božjoj i na našem ljudskom razumu. Riječi Isusove: U sv. Evanđelju spominje pakao preko 25 puta. Vječni oganj, oganj, koji se ne gasi, crv koji ne miruje, mjesto plača i škrkipanja zubima, mjesto vječne tame, mjesto muka, odakle se ne izlazi i gdje nema nade u olakšanje i utjehu... Riječi apostola: sv. Pavao... strašno je pasti u ruke Boga živoga; ni bludnici ni pijanice i t.d. ne će baštiniti kraljevstvo Božje. Sv. Ivan: Grešnicima je dio u jezeru, koje gori ognjem i sumporom, i dim njihovih muka dizat će se kroz vjekove, ne će imati mira i počinka dan i noć.

Razum. Mora biti kazna razmjerna uvredi. Takav je postupak kod ljudi, tako je i kod Boga. Za uvrede i prezir Bog mora biti daleko veća kazna. Pakao je čuvar Božjih zakona i zapo-

vijedi. Bez njega bi Božji zakoni bili slabiji od ljudskih, bio bi izbrisan pečat Prvog i Posljednjeg! Bog bi u očima ljudi izgledao kao neki dobroćudni "tatica", koji prijeti, mrmlja i prigovara, ali od svega toga nema ništa.

Moralni red. I nakon dugog niza godina i stoljeća, opet bi svi postali jednaki, izjednačeni, bez ikakve razlike između dobrih i zlih. Opet bi se našli zajedno: žrtva i mučitelj, razbojnik i opljačkani, ovca i vuk, čistoća i nevinost uz besramnost najgore vrste.

VJEČNOST PAKLA: Vječnost daje paklu najveću strahotu. Bez ikakve nade u prolaznost ili svršetak. Ilustracije: pijesak u Sahari, kapi u moru, zvijezde na nebu.- Ptica i planina: svakih tisuću godina odnese samo jedanput zemlju s planine. Ipak pako ostaje i tada jednako, kako je bilo u času, kad je duša došla u njega.

MUKE I TRPLJENJE: Kazna tijela: trpjet će osjetila. Prema Kempencu: kazna u onome, u čemu je tko sagriješio. Glasovi očajnika i prokletnika, jauk, urlikanje (uznemirene životinje u zverinjaku, noć u džungli), škripanje zubima, proklinjanje svega! Društvo: prokletnici i đavli. Oganj vječni, vatra: nikada ugasiti, a sve prožimati. Ilustracija: strahote iz rata: smrt u ognju, zapaljeni benzin, požar na brodovima tankerima, eksplozije plina u stanovima (Globus, Zagreb, 9.III.1957. br. 156: Smrt u plinu, mlada žena 7 dana između života i smrti, avionom prenijeta krv iz Beograda u Rijeku, ali sve uzalud, - Sudar vlakova na Savskoj cesti, Eksplozija u kuhinji DTR u Krajiškoj ulici, i t.d.). Bogataš i Lazar: I samo jedna kap vode, da ublaži!

Kazna duše: Gubitak Boga, zauvijek biti od Boga odijeljena, odbačena, prokleta. Primjer: Absalom nije mogao izdržati, pa šalje poruku ocu: Ili me ubij, ili me pusti pred sebe, jer ovo više ne mogu podnositi. Zauvijek: odlazi od mene dušo prokleta! Uzalud: krštenje, ispovijedi i pričesti, uzalud odkupljenje, uzalud muka i trpljenje Spasiteljevo. Sve to će još više pojačavati svijest prokletstva! Uzalud sve, i sada prokletstvo i nesreća zauvijek.

ZAKLJUČAK: Vjerska istina ostaje. Bog ostaje, makar se ljudi tome protivili, smijali, rugali.

Za vjernike: zahvalnost, što još uvijek imamo vremena, da se spasimo od te strahote.

Zahvalnost za milost u ovim misijama, što smo upoznali našu budućnost i dobili mogućnost, da sve popravimo i okajemo. Sada imamo sve uvjete za spasenje. Osuđeni toga nemaju, a tako silno žele.

Iskoristimo vrijeme, cijenimo milost i darove Božje.
Strpljivost u životu: Sv. Augustin: Gospodine, ovdje sve, samo me u vječnosti poštedi.
Sv. Ivan Zlatousti: "Koji ima uvijek pakao pred očima, taj ne će doći u pakao".
Još koja prigodna misao ili kratka molitva kao svršetak.

===XXX===

S R C E I S U S O V O

"Bog je ljubav". To je najkraća i najljepša definicija, kako nam je daje sv. Ivan ap. Iz te svoje ljubavi stvara nevidljivi svijet duhova, djela, da budu dionici Njegove ljubavi i da uživaju u Njegovoj ljubavi... Iz iste ljubavi stvara i sav ostali vidljivi svijet, a kao krunu svega na tom svijetu - čovjeka. Ukrašuje ga najljepšim naravnim, mimonaravnim i nadnaravnim darovima...Ali čovjek, djelo ljubavi Božje, pokvario je plan Božji. Veličinu i dobročinstvo ljubavi Božje nije znao cijeniti. On je tu ljubav prezreo. Izazvao za to na mjesto sreće u ljubavi Božjoj, mržnju i osvetu.

Ali Bog, koji je sama ljubav, ne osvećuje se nad čovjekom. "Tako je Bog ljubio svijet, da je dao svoga Jedinorođenoga, da ne pogine nijedan, koji vjeruje u Njega, nego da ima život vječni." (Iv. 3,16).

Nevidljivi, vječni Bog postaje čovjekom, da u ljudskom srcu pokaže svoju Božansku ljubav. I zaista, od kada se je Sin Božji pojavio među nama na zemlji, s našim tijelom i srcem, tko nije osjetio i vidio veličinu ljubavi Njegovog Božanskog Srca? Sav zemaljski život Božanskog Spasitelja nije bio drugo nego neprekidni niz najsjajnijih dobročinstava prema svim bijednicima. Kad bi samo mogla progovoriti Sveta Zemlja, njezini gradovi i sela, gore i doline, putevi i kamenje, kuda je On prohodio: koliko bi nam imali kazati o nedohitnoj ljubavi Srca Isusova prema nama!... Ide žedan, bos... liječi i uči. "Pertransiit benefaciendo" (Dj.Ap.lo, 38). I to svima bez izuzetka!

Punim pravom piše sv. Pavao u poslanici Efežanima (3, 18), da dakuče i upoznaju "koja je širina i dužina i visina i dubina Kristove ljubavi", da se tako onda napune svakim Božjim obiljem. Upoznajmo i mi, koja je:

1. ŠIRINA LJUBAVI BOŽANSKOG SRCA. Proteže se tako široko, da iz te ljubavi nije izuzeta nijedna vrsta ljudi i nijedan stalež. I to ne samo u Palestini, nego po cijeloj zemlji. "Idite i učite sve narode!.." po svim kontinentima.

Ljubio je: DJECU. "Pustite malene k meni!..." Blagoslivljao ih je...; MLADIĆE i DJEVOJKE. Između mladića izabire najviše svojih Apostola...; najljepšu Djevicu, Prečistu Djevicu Mariju izabire za Majku...; RODITELJE, OČEVE I MAJKE. Njihovu vezu blagoslivlje sv. sakramentom...; SIROMAHE. Zbog njih je i On postao siromah. "Pogledajte ptice nebeske... ljiljane u polju..."; BOGATAŠE. "Ne sabirajte blago, koje moljac grize i tat krade.."; GRJEŠNIKE. "Ovaj prima grješnike i s njima jede." On im pak priča o izgubljenoj ovci, drahmi, izgubljenom sinu...

2. DUŽINA LJUBAVI BOŽANSKOG SRCA. Svakog čovjeka prati ljubav Božanskog Srca kroz cijeli njegov život. Ne, kao kod ljudi neko vrijeme, pa je onda nestane. Darove svoje ljubavi izlijeva na svakog čovjeka

uvijek...; kadgod se čovjek želi napojiti tom ljubavlju, uvijek može, jer mu je to Srce uvijek otvoreno... Do konca svijeta, do zadnjeg čovjeka proteže se dužina ljubavi Božanskog Srca. "Ja sam s vama do konca svijeta." I to ne samo duhom, nego realno u Presv.Euharistiji! Eto, tu će Njegova ljubav kucati kroz sve vjekove!

3. VISINA LJUBAVI BOŽANSKOG SRCA. Nju ćemo brzo i lako razumjeti, ako pogledamo letimice samo dvije stvari - izostavivši sve drugo - gdje se je visina ljubavi Božanskog Srca uspela tako visoko, da je nemoguće da se itko nađe, tko je na prvi mah ne bi vidio i zapazio. Ta dva vrhunca jesu: Križ i Euharistija.

Zar se je ljubav Srca Isusova mogla izdići više nego kad se je izdigla na križ? I na križu dala otvoriti svoje Presv.Srce, da ne bude sumnje, da je dao i zadnju kap svoje krvi za nas? "Ljubio me je, i predao samoga sebe za mene." (Sv.Pavao).

Neki stari zakonodavac izdao je zakon, da se preljubniku iskopaju oba oka. Prvi koji je učinio grijeh preljuba bio je njegov sin. Čuvši za to otac, tužno je govorio: "O da mu nisam otac, ili da mu nisam barem sudac!" A što je učinio jadni otac? On je ovako sudio: "Otac i sin jedno su tijelo i jedna krv, dakle jedna osoba. Zato neka se izvadi jedno oko meni iz ljubavi prema sinu, a jedno oko sinu iz ljubavi prema pravdi."

A Presv.Euharistija? U sv.misi - obnova križa; u sv. Pričesti - hrana i snaga; u Tabernakulu - vječni prijatelj i Tješitelj. "Dođite k meni svi!"

4. DUBINA LJUBAVI BOŽANSKOG SRCA. Po visini ljubavi možemo lako zaključiti i na njegovu dubinu. Ne ljubi nas Božansko Srce površinski, izvana samo, toliko od oka, šale, nego iz dubine svoga Bož.Srca, do potpune dubine našega srca. Želi s nama da se stopi u jedno. Da sa sv.Pavlom možemo svi reći: "Živim ja, ali ne više ja, nego Krist u meni"... Ljubav Srca Isusova spušta se do najvećih dubina, ponora grijeha, do najvećih grješnika...Da nije bilo te i tako duboke ljubavi Božanskoga Srca, što bi bilo od tolikih velikih grješnika, koji su kasnije postali veliki obraćenici, a nekoji i sveci? Koliki su umrli zbog takve ljubavi makar i u zadnji čas pomireni s Bogom, koga su inače u životu napadali?..(Žena preljubnica, Desni razbojnik, Calles, Azanja).

Ova i ovolika ljubav tražila je i traži uzvraćaj ljubavi. "Quis amantem non redamet?" Na Kristovu ljubav odgovorili su prvi kršćanski mučenici svojom ljubavlju i krvlju. Ali kasnije ljubav je stala hladnjeti. "I jer će se bezakonja umnožiti, ohladnjet će ljubav u mnogima." (Mt.24, 12).

Došlo je pomalo takvo stanje, da se je Bož.Srce pokazalo bl.Margareti Alaquoque, te se ovako potužilo: "Gle Srca, koje je ljude toliko ljubilo, te nije ništa propustilo, nego se sve iscrplo i uništilo, samo da im pokaže svoju ljubav. A u zahvalu od većine ljudi prima samo nezahvalnost,

koju Mu u tom Sakramentu Ljubavi pokazuju svojim svetogrđem, hladnoćom, i prezirom. Pa što me još više boli, to je, što to čine i duše, koje su meni posvećene"... Traži od nje da se uvede blagdan Srca Isusova, i to kao naknadu za tolike uvrede, koje Mu se nanašaju. Ta naknada neka se izvrši sv. Pričešću i pokorom kao zadovoljštinu za tolike nedostojnosti, koje prima, dok je izložen na oltarima. - Slično i Pričestima u prve petke u mjesecu. - Želi da se štuje Njegovo Božansko Srce i slika tog istog Njegovog Srca.

Kaže bl. Margareta: "Ovo Bož. Srce je nebesko blago, koje nam je dano, kao ZADNJE IZNAŠAŠĆE NJEGOVE LJUBAVI." Preko ove pobožnosti On hoće da zadobije "neizmjerni broj vjernih sluga, savršenih prijatelja i potpuno odanih sinova".

Prorok Ezekiel imao je jednom čudnovato viđenje. Anđeo Božji pokazao mu je veliki i prekrasan hram, pun dragocjenosti i bogatstva. Ispod praga hramskih vratiju tekla je voda prema istoku. Što je dalje tekla, tim je veća i šira postajala, dok nije poplavila sve livade kao velika rijeka. I anđeo je rekao Proroku: "Sve što živi i miče se..., ozdravit će i živjet će, kuda dođe ova rijeka." (Ez. 47, 9). Takav hram - govori, promišljajući o tom viđenju, jedan pobožan i učen čovjek - jest Presv. Srce. Čudesna i ljekovita voda, koja pri njemu izvire, i koja teče u svijet te nosi život i blagoslov svuda gdje proteče, to je pobožnost prema Srcu Isusovu! - Odaberite ovu pobožnost kao centralnu i glavnu svoju pobožnost, pa ćete se brzo uvjeriti, da je istiniti onaj zaziv u litanijama, da je "Srce Isusovo bogato za sve, koji Ga zazivaju" u njihovom duhovnom životu. A i u tjelesnom, jer u tom Srcu naći će mir i smirenje.

Glavna svrha pobožnosti prema Presv. Srcu Isusovu sastoji se u ove dvije latinske riječi: REDAMARE, REPARARE. Zar to nije dužnost i pravo?

U tu svrhu postoji i Bratovština "Počasne Straže Srca Isusova", u koju rado stupaju prijatelji i štovatelji Srca Isusova. Geslo "Počasne Straže" je: "SLAVA, LJUBAV, NAKNADA!" Dnevno jedan sat, koji po volji izaberu, posvećuju dobrom nakanom Srcu Isusovom, da Mu time posebno kroz taj sat daju slavu, ljubav, naknadu, savjesno vršeći svoj posao. Da budu tako uza nj i oni, kao njegova "počasna straža"... U istu svrhu svakog prvog petka u mjesecu pristupaju naknadnoj sv. Pričesti...

Pijo XI. u "Milosrdni Otkupitelj" kaže: "Kao što su naši sadašnji grijesi bili uzrokom žalosti Srca Isusova u Getsemanskom vrtu, isto tako mogla ga je tješiti naša sadašnja sućut, koju je unaprijed vidio." Jest, Isusa možemo i sada razveseliti!

A ŠTO OBEĆAVA SRCE ISUSOVO SVOJIM ŠTOVATELJIMA? (Navedi onih "12 obećanja Srca Isusovog", pa će se iz toga sve najbolje vidjeti!) Posebno onda naglasi ŠTOVANJE SLIKE po kućama, i kao krunu PRVE PETKE u mjesecu. To neka ostvare svi! Tako će najbolje častiti Srce Isusovo.

Kud se je jako proširila ova pobožnost, tu se je i vjerski život obnovio. Posvećuju se pojedinci, obitelji, župe, neki čitavi narodi Božanskom Srcu. Papa Lav XIII. posvetio je pače cijeli ljudski rod. Kasnije je isto učinio i Pijo XI.

Pijo XII. u svojoj enciklici "Haurietis aquas" (1956.g.) ponavlja misao i želju svojih predšasnika, govoreći da je ta pobožnost stvorena baš za naše dane. I poziva vjernike cijeloga svijeta neka iskreno i neprestano štuju, zazivaju to Srce, neka iz Njega "crpe vodu, koja teče u vječni život".

Ima župa, gdje se na veliko štuje Božansko Srce, gdje je prvi petak u mjesecu kao blagdan, s velikim brojem sv. Pričesti. Ima župa, koje su se cijele posvetile Božanskom Srcu Isusovom.

Pođimo od danas i mi tim putem!

===XXX===

KRŠĆANSKE DUŽNOSTI U NEDJELJE I BLAGDANE

Kako je krasno blagdansko jutro! Iza napornih dana rada i briga, svane blagi dan počinka i radosti. Mir Božji počiva na poljima i njivama. Zatvorene su škole, uredi, tvornice. Ne čuje se zavijanje sirena, nema buke ni prometa. Sve je mirno, sve počiva, a napose radni ljudi premoreni od svakodnevnog posla...

Sa crkvenog tornja oglašuju se zvona: jedno, drugo, treće - sva skupa. Bruje skladno i miloglasno kao krasna crkvena glazba, odjekuju snažno kao zov iz daljine... S raznih strana sad pojedinci, sad skupine žure se prema kući zajedničkog Oca - crkvi. Svi su čisto i blagdanski odjeveni, nekako vedriji i raspoloženiji. Tu u crkvi svi su izjednačeni: bogati i siromasi, učeni i neuki, djeca i stariji ljudi. Svi su tu veliki, jer su djeca Božja. A opet: svi su tu prosjaci, jer su bijedni grješnici, koji sve od Boga očekuju.

Pred vjernicima pojavljuje se u svetoj odjeći svećenik - posrednik između Boga i ljudi. On širi ruke, kao da obuhvaća sve vjernike, te njih i njihove molitve prikazuje Svevišnjemu. S njim i po njemu prikazuju svi vjernici Žrtvu kršćanstva. Svi su glasovi združeni u molitvi i pjevanju, sva su srca uzdignuta k nebesima. To su najdragocjeniji časovi u ljudskom životu. I kada, duhovno nahranjeni i obnovljeni, čuju riječ: "Idite, misa je gotova", kada ih svećenik, zamjenik Božji, širokim križem blagoslovi i otpusti, tada se svi vraćaju kućama i običnom životu s novim duhom i novom snagom.

Kod kuće čeka bolji, blagdanski ručak. Svi su članovi obitelji sada na okupu, svi se zajednički krijepe i vesele. Poslije podne: bolji će vjernici još jednom posjetiti crkvu (večernjica), drugi će se opet odmarati, pozabaviti, posjetiti svoje poznate... A kada padne mrak i nestaje dana, već se stane pomišljati na brige i napore sutrašnjeg dana. Život teče dalje, ali pod dojmom blagdanskog počinka i blagoslova.

To je eto kršćanska nedjelja (blagdan). Takva bi barem trebala biti: blagi dan počinka, molitve i kršćanske ljubavi.

I. D a n p o č i n k a. Nedjelja je prije svega dan počinka, "dan Gospodnji". Šest dana ima čovjek da radi i brine se za svoje tjelesne potrebe, a sedmi dan treba da se odmori i više brige posveti svojem duševnom životu. Sv. Pismo nam u tome stavlja kao uzor samoga Boga, koji je šest dana stvarao "nebo i zemlju i svu vojsku njihovu, a sedmi dan je bio završio Bog svoje djelo, što ga stvori. On počinu sedmi dan od svega djela svojega. I blagoslovi Bog sedmi dan i proglasi ga svetim, jer taj dan počinu od svega djela svojega, što ga je bio stvorio i učinio." (I. Mojs. 2). Ne samo da Gospodin Bog svojim primjerom potiče, nego i izričito i strogo zapovijeda, da ljudi posvete sedmi dan: "Pazi na to, da svetkuješ dan Gospodnji! Šest dana radi i izvršuj sve poslove svoje! Ali sedmi dan je dan odmora u čast Gospodu Bogu Tvojemu. Tada ne smiješ raditi nikakva posla niti ti, ni sin tvoj ili kći tvoja, ni sluga tvoj ni sluškinja tvoja... Jer u šest dana stvori Gospod nebo i zemlju i more i sve, što je na njima, ali sedmi dan on počinu. Zato je Gospod blagoslovio i posvetio ovaj dan" (II. Mojs. 2o).

Kada otac ili gospodar nešto važno naloži sinu, odnosno sluzi (podložniku), toplo mu stavlja na srce i po više puta preporuči: pazi, nemoj zaboraviti, sjeti se..." I Gospodinu Bogu je toliko stalo, da se ova zapovijed drži i vrši, te nam posebno naglašuje i stavlja na srce: "Pazi na to (sjeti se!), da svetkuješ dan Gospodnji!" Tu je svoju volju Gospodin utisnuo u samu prirodu ljudsku. Ljudsko tijelo treba počinka, kao i životinje i sve što živi. Pa čak i neživi strojevi moraju nekada "počinuti", pregledati se, namazati i sl. Noćni san doduše odmara ljudsko tijelo i duh i obnavlja izgubljene sile, ali to još nije dosta. U stanovitim razmacima potreban je veći odmor. Od vajkada i kod svih naroda uveden je počinak svaki sedmi dan, premda nije kod svih naroda isti dan (kod Židova subota, kršćana nedjelja). "Počinak sedmoga dana seže do najstarijih vremena i obuhvaća sve narode" (Proudhom).

Ali nažalost, uvijek se nađe ljudi, koji ili radi nemarnosti, ili tjerani nekom pohlepom za većim dobitkom ne poštuju blagdanski počinak. U nekim krajevima takve su zloporabe na dnevnom redu. To je znak velike vjerske nemarnosti i materijalizacije života. Misli se samo na ovozemaljski život, a zanemaruju duhovna dobra, pa se često gubi

jedno i drugo. Duša se gubi, jer se krši Božja zapovijed i ostavlja molitva. Ali iskustvo pokazuje, da nedjeljni rad nije nikada nikoga ni materijalno pomogao. To je kao sa krađom: oteto-prokleto. Čovjek oduzima Gospodinu Bogu dan, koji je njemu posvećen, ali i ono što nedjeljom steče, rastepe se, a da ne zna kuda ni kako. Zato sveti arški župnik naziva nedjeljni rad najpouzdanijim putem k siromaštvu. (Navesti koji primjer)

Ipak ima slučajeva, kada je i nedjeljom dopušteno raditi. Pozitivne se Božje zapovijedi ne smiju shvatiti odviše kruto, samo po slovu zakona. Spasitelj je jednom rekao židovima, da je subota stvorena radi čovjeka, a ne čovjek radi subote. Htio je reći, da je blagdanski počinak zato da se čovjek odmori i sve više uzdiže k Bogu, a ne da bi sve, pa i sam čovjek morao stradati radi toga počinka (kako su to židovski rabini naučavali). Tako na pr. ima danas pogona, koji moraju raditi danonoćno i neprestano, ima služba, koje su nužne za javno dobro, a moraju se vršiti i blagdanom. Oni koji su u tome zaposleni, mogu slobodno raditi. Dakako, da je i njima dužnost, da prema svojim prilikama nađu mogućnosti za izvršenje svojih vjerskih dužnosti. Tako isto mogu povremeno prisiliti na rad u blagdane i drugi motivi, kao: ljubav prema bližnjemu (dvorba bolesnika...), pietet (pokopati mrtve, rad za crkvu...) ili ako je neka hitna potreba (požar, poplava...) Svi drugi teži poslovi, što ih čovjek sam odabire, mogu i moraju otpasti i dati mjesta nedjeljnom počinku.

II. NEDJELJNA MISA. Ali nedjeljni počinak nije isto što i nerad, lijenčarenje. Ako nam se zabranjuju teži materijalni poslovi, to je zato, da se slobodnije možemo posvetiti svojoj duši i djelima kršćanske ljubavi. Glavni duhovni posao nedjelje i blagdana jest sveta misa. To je za svakoga kršćanina stroga dužnost, o kojoj nam govori druga crkvena zapovijed i Kan. 1248 crkvenog zakonika.

Ako se u nedjelju nadamo boljem ručku u obiteljskoj zajednici, jednako i naša duša očekuje više duševne hrane. U kući zajedničkog nebeskog Oca sprema se doista "sveta gozba" za svu djecu Božju. Tu se moli, tu se sluša riječ Božja, tu se napose prikazuje u ime cijele zajednice Žrtva Novog Zavjeta. Koliko duhovnog blaga, koliko okrepe crpe vjernici na nedjeljnoj svetoj misi!

A ipak ima premnogo kršćana, koji nedjeljnu svetu misu tako lako zanemaruju! Njima su važniji svakakvi poslovi i poslići, nego ono što je središte cijele nedjelje. Možda se besposleno kreću po kući ili oko kuće, možda traže društvo da razbiju dosadu, ali na misu ne idu. Misle da je dovoljno, ako prisustvuju sv. misi nekoliko puta godišnje, na najveće blagdane. Spasitelj kaže: "Gdje je blago tvoje, tu je i srce tvoje." Ovakovima, nažalost sveta misa nije nikakvo blago. Traže ga tamo, gdje ga sigurno neće naći. Zar se tu može govoriti o nekom vjerskom životu? Netko je lijepo rekao: Kršćanin je onaj, koji ide na misu". To je mjerilo istinskog vjerskog života. Tu uči i dobiva snage za vršenje svih ostalih kršćanskih dužnosti.

I nije dovoljno da se prisustvuje sv.misi bilo kako. Da se samo udovolji strogoj dužnosti,bit će možda dosta, ako je netko prisutan,makar nevoljko,s malo pažnje i pobožnosti.Ali to je još daleko od onoga što bi sveta misa za kršćanina imala biti.Kada bi bolje shvaćali koliko se blago u sv.misi krije, kako bi svi rado hrlili u crkvu i s kolikom bi pobožnošću prisustvovali ovom svetom činu! I ne samo pasivno prisustvovali,nego također u misi živo sudjelovali svojim pokretima, molitvom, pjevanjem... Nedjeljna bi im misa bila zaista događaj, a njezine bi se blagodati osjećale u životu i radu tokom naredne sedmice.

III. DRUŠTVENI I ZABAVNI ŽIVOT KRŠĆANINA. Osim za odmor i molitvu, mogu nedjelje i blagdani poslužiti i za svaku dobru i doličnu duševnu djelatnost. Tako na primjer za razna djela ljubavi (posjet bolesnika,pouka djece,dobro štivo) kao i za poštenu razonodu, šetnje, zabavu... "Uostalom, braćo, štogod je istinito, štogod je uglednо, štogod je pravedno, štogod je čisto, što je god milo... to mislite, to činite i Bog mira bit će s vama" (Filip. 4,8). Odmor i zabava su čovjeku potrebni i bit će dobri i korisni, ako nisu u suprotnosti s kršćanskim životom.

Ali i u ovome je ritam savremenog života izopačio kršćanske blagdane. Izleti, planinarenje, sportske priredbe onemogućuju mnogima izvršavanje vjerskih dužnosti. Nedjeljni odmor mnogima je prigoda za veće grijehe: pijanstvo, svađe, flirt, raskalašenost... I tako se "dan Gospodnji" za mnoge pretvara u dan grijeha i duhovne propasti. Nedjeljni počinak je nasljedovanje Božjeg počinka, nedjeljna misa je obnavljanje svih Kristovih tajna i njihova primjena kršćanskim dušama. Svetkovanje nedjelje i blagdana znak je istinskog kršćanskog života i siguran put k vječnoj svetkovini na nebesima.

===XXX===

POSTUPAK ISPOVJEDNIKA U SLUČAJU BRAČNOG ONANIZMA

1) Prethodna načela

Prvo: Bio bi neispravan i štetan postupak ispovjednika, kada bi svu svoju intervenciju kao učitelja, oca i liječnika ograničio na područje DE SEXTO, jer o tim grijesima treba voditi brigu "aeque ac de aliorum peccatorum mortalium gravitate" (Sv.Pen.16.III.1886; sv.Oficij 16.V.1943).

Drugo: Ako ispovjedniku prijeti duhovna propast ili penitentu sablazan "commune doctorum monitum sit semper menti defixum, hac in re melius esse deficere quam cum ruinae periculo excedere" (Sv.Oficij ibid.)

Zaključak:Neka dakle ispovjednik ne zalazi na to područje,pa niti na područje bračnog onanizma,osim ako opstoji razborita, temeljita sumnja,odnosno još više "positiva

atque firma suspicio" (Sv.Oficij ibid.), jer lakomisleni postupak ispovjednika "scandalo saepe obnoxius esse poterit, sacramentumque odiosum redere" (Fanfani IV, str.909).

2) Ako penitent priznaje krivnju?

a/ Ispovjednik bi nedozvoljeno i nevaljano odriješio te bi počinio svetogrđe pred Bogom, ako bi odriješio penitenta, koji priznaje krivnju onanizma, ali niti se kaje niti odlučuje, da će se u buduće toga zla čuvati.

b/ Naprotiv "cum sufficientibus signis constet eundem dolere de praeternito et habere propositum non amplius onanistice agendi" ispovjednik ga mora odriješiti (Sv.Pen.lo. III.1886). Dovoljno je da ispovjednik bude siguran u to onom moralnom-pastoralnom sigurnošću.

c/ Ako ispovjednik pozitivno sumnja u dovoljnu dispoziciju penitenta, ali smatra da bi zanijekanje ili odgađanje odrješenja urodilo nepopravljivim posljedicama, na pr. da će penitent definitivno raskrstiti sa sakramentima, može ga odriješiti sub conditione "si es capax", da ga ne liši plodova sakramenta. "Dubie dispositi dicuntur contra quorum dispositionem ex positivis indiciis (v.g. ex repentius relapsu) gravis suspicio oritur, quin ex altera parte propter rationes multo graviores (v.g. extraordinaria signa contritionis) probabile et prudens iudicium de sufficienti dispositione formari possit" (Merkelbach. III, num. 617).

Opaska: Treba se dakle čuvati rigorizma i laksizma. Laksist manjak volje smatra slabošću, a rigorist slabost smatra manjkavom voljom. Iako ispovjednik predviđa da će penitent ponovno pasti u grijeh neka samo zato ne uskraćuje odrješenje, jer treba gledati na "intentionem actualem poenitentis". Neka ispovjednik bez nervoze, bez žurbe, bez velikih pretensija nastoji blago, taktički uhvatiti penitenta poput vješta ribara, zato neka ga na pr. obveže na nekoliko dana, na jednu sedmicu. Ako se penitent pusti "voditi" već je znak, da nije otvrdnut i ispovjednik ga može odriješiti. Teško se odjednom otresti navike, odložiti teret recidivnosti, napose pak ako još pri tome i žena traži debitum. Njoj dakle neka ispovjednik reče neka barem rjeđe taj debitum traži.

3/ Ako ispovjednik samo naslućuje?

Dogodi se naime da ispovjednik ne razabire jasno da penitent osjeća krivnju, ali naslućuje da je po srijedi onanistička praksa. U tom slučaju nije dovoljno da ispovjednik postavi generičan već treba da postavi specifičan upit, na pr.: "Da li ste smatrali da svojim postupkom kršite Božju volju?"

Možda se penitent brani time, da je liječnik rekao ženi, da se čuva začeća. U tom slučaju ispovjednik mora jasno, bez "izmotavanja" staviti pred oči penitenta da "svaka upotreba ženidbe, ako se vrši tako, da joj se ljudskom nakanom oduzima njezina prirodna snaga rađanja života, krši zakon Božji i naravni, a oni koji tako što čine, kaljaju se ljagom teškog grijeha" ("Casti connubii"). Ako bi naime ispovjed-

nik svojom hotimičnom i zlobnom šutnjom potvrdio penitentu njegov zao postupak "sciat se supremo iudici Deo de muneris proditione severam redditurum esse rationem"(ibid.).

4. Ako ispovjednik temeljito sumnja?

Ovdje se ispituje onaj česti slučaj, da se penitent ne ispovjeda, ali da ispovjednik razborito, temeljito sumnja, da opstoji onanistička praksa.

Koji su znakovi da opstoji onanistička praksa kod penitenta? U nekim je mjestima kod mladih supruga redovita pojava, pa je raširenost te pojave dosta dovoljan temelj resumpciji. Ima međutim mjesta, u kojima se ovim grijehom rijetko griješi. Činjenica da je penitent oženjen, odnosno udata, još nije dovoljan temelj, da ispovjednik postavi upite. Ako se penitent ispovjeda da ima pet ili više djece, ili općenito, ako se penitent često ispovjeda, presumpcija je da ne griješi u tome, pa ispovjednik dovoljno razborito postupa, ako ne postavlja upite. Tko ima na pr. petero djece ili se često ispovjeda voljan je vršiti svoju dužnost, odnosno to se zakonito predpostavlja, kako opaža jedan moralist ("Perfice munus" 196o, pag.35).

a/ Ako dakle ispovjednik temeljito sumnja da postoji onanizam, odnosno ako nema opravdana razloga da ne postavi upite, dužan je postaviti ih. Onaj ispovjednik, koji bi "načelno" šutio postupao bi pogrešno, laksistički i u praksi pogibeljno (Sv.Kongreg.In.21.V.1851).

b/ A kako postavljati upite? Da ne uvrijede penitenta; da ne pruže prigodu suspicija; da ne postanu početak profanacije Sakramenta (sv. Oficij 16.V.1943). Pastoralna razboritost naređuje, da ispovjednik ne bude aprioran, katedratičan, silovit, ironičan već da bude pun razumijevanja prema penitentu koji živi u intimnosti, u trajnoj pogibli pada, koji je možda pod okovima navike, koji ne živi bujnim milosnim životom i t.d. ("INITIATION" IV, pag.757-761). Konkretnu formulaciju upita nameću prilike, ali uvijek ti upiti moraju biti kratki, razumljivi, čisti, samo koliko je potreba i sl.

5/ Ako je penitent in bona fide?

Bez sumnje danas nije lako da penitent bude "in bona fide", jer bračni drugovi lako doznadu, da Crkva osuđuje onanizam. Ipak se ne može a priori zanijekati, da i m a slučajeva, kada je moguće, barem prolazno neznanje zloće onanizma, osobito kod žene, recimo ako je bolesna.

a/ Lako je odgovoriti što ima činiti ispovjednik, ako otkrije "bonam fidem", a predviđa da će opomena koristiti. Ispovjednik je tada dužan penitenta očinski poučiti, opomenuti, disponirati, odriješiti. Kada bi ispovjednik šutio izložio bi penitenta gorem zlu, na pr. sticanju navike.

b/ Međutim, ako ispovjednik predviđa, da njegova opomena ne će koristiti, ipak je dužan opomenuti, ali sada napose s mnogo i mnogo takta, razumijevanja i razboritosti. Mora mu predočiti svu zloću i zle posljedice onanizma. Te zle posljedice nijesu samo individualnog već i socialnog karak-

tera. Redovito govoreći penitenti se moraju probuditi iz "bona fide" makar se predviđalo, da će napustiti i sakramente (Sv.Pen.16.III.1886).

c/ U vrlo rijetkim slučajevima ispovjednik može ostaviti penitenta "in bona fide" barem za neko vrijeme. Vermeersch odgovara: "Ako nema pogibli sablazni te ako sa strane ispovjednika nema pozitivna odobravanja, smatramo da se iznimno može ne smetati bračne drugove koji se doista nalaze in bona fide, ako bi drukčije njihova situacija s ljudskog stanovišta bila nerješiva" (vidi u "Perfice" 1960, str.40). Ovaj iznimni slučaj, razjašnjuje Merkelbach, može biti osobito kod žene "dum est in gravi morbo aut totam rem relinquit marito" (IV,num.958).

6/ Ako je samo jedan bračni drug kriv?

Sigurno je,da je formalna kooperacija nedozvoljena. Formalna se kooperacija obistinjuje,ako stranka "patiens" odobrava,potiče, izaziva ili uživa u zlodjelu kao takvom. Jedan od primjera indirektne kooperacije nalazi se u slučaju da žene neprestanim tužbama na teškoće rađanja i odgajanja brojne djece prisiljava muža,da se služi onanizmom.

A/ Ako je muž kriv? Muževljeva je krivnja osobito u tome,da prekida "incoeptam copulam effundendo semen extra vas",dakle služeći se prirodnim onanizmom. U tom slučaju žena može reddere et petere debitum uz ove uvjete: prvo, da postoje teški razlozi, odnosno da joj prijete vrlo teške posljedice (verbera, mors et alia gravissima mala); drugo, da žena iskreno osudi taj postupak te da se ne naslađuje u njemu koliko je i dok je zao, jer je on s početka dobar; treće, da žena mužu, i ne jedan put, očituje svoje negodovanje; četvrto, da nastoji charitative muža ispraviti, ako ima nade u uspjeh, jer je ljubav ne obvezuje cum gravi incommodo (sv. Pen.1.II.1823). Žena dakle "permissive se habeat". Očito je,da žena može "petere debitum" jer se služi svojim pravom, time drugomu ne nanosi nepravdu, jer "tota actus inordinatio ex viri malitia procedit" (ibid.).

Ako se muž služi tehničkim, mehaničkim sredstvom,t.j. obavlja bračni čin condomistice, žena je dužna ad positivam resistentiam, a nijesu dovoljne ni "graves" ni "gravissimae" ili "praegravissimae rationes", da opravdaju njezin pasivni stav. Pozitivno će pak žena "resistere", ako ne samo upotrebi,što je rečeno gore u slučaju prirodnog onanizma, već "se agitando vel manibus utendo". Redovito je muž jači, zato ženi ostaje jedino, da popusti "praevalenti vi, ad instar mulieris opressae" (Sv.Pen.3. VI.1916). Ako je žena dakle tako postupala neka je ispovjednik odriješi.

Istu krivnju snosi muž i isto će stanovište prema ženi zauzeti ispovjednik, ako muž postavlja ili silom traži da liječnik postavi "spongiam vel aliud simile instrumentum in vaginam ad impediendum quod semen emissum perveniat usque ad uterum mulieris vel etiam quod post copulam

peractam ablutiones aut alia similia in eius vagina fiant ad impediendam conceptionem" (Fanfani,IV,num.7o1).

Konačno,ako muž traži da se bračni čin obavi sodomistice,žena mu ne može kooperirati "nulla plane de causa, ne mortis quidem vitandae" kako kaže Sv.Pen. 3.IV.1916. A fortiori dakle i još više je dužna postupati kako je rečeno u slučaju umjetnog onanizma, odnosno condomizma. Ne radi se prema tome za ženu o nikakvom pripuštanju već jedino ako je muž fizički prisili ili ako je muž već počeo "odmazdom" vrlo teških razmjera tako,da je žena u fizičkoj i moralnoj nemogućnosti otpora.

Opaska: Općenito neka ispovjednik ne pita kako bračni drugovi obavljaju onanizam, jer se pretpostavlja da ga obavljaju pet interruptionem actus. Ako opstoje objektivni, pozitivni znakovi da je po srijedi condomizam ili sodomizam neka postavi oprezan upit na pr.ovako: Da li Vaš muž upotrebljava koje prekaucije proti začeća?!

B/ Ako je žena kriva? Razumije se,da muž ne smije formalno kooperirati ženi u zlu, kako je rečeno da ni žena mužu.

a/ Žena može biti kriva za onanizam muža indirektno time, što se neprestano tuži na teškoće rađanja, pa indirektno prisiljava muža, da ovaj postupa onanistički. Žena u tom slučaju snosi glavnu odgovornost, teško griješi, a ispovjednik je ne može odriješiti, ako ne ispunja uvjete: kajanje i čvrstu odluku, da se ne će više tako vladati.

b/ Žena može snositi krivnju zato, što "ante seminationem viri ipsa se retrahat". Teoretski govoreći muž ima pravo "debitum petere et redere" kako je rečeno u slučaju krivnje sa strane muža u prilog žene. Konkretno pak govoreći rjeđi su slučajevi da je žena "gazda" ili jača od muža, zato neka se muž posluži svojim auktoritetom, da ženu urazumi, jer on, ako hoće, može spriječiti onanizam žene, te žene "solent sat faciliter consentire ad totalem vel partialem continentiam" (Fanfani, IV,num.7o2).

Na isti način prosuđujemo stanovište muža, odnosno postupak ispovjednika prema mužu,ako se žena "post actum" služi "lotione vaginali" da "semen pereat vel expellatur". Ovaj način prosuđujemo kao u slučaju kada se muž "post actum retrahit", jer obzirom na bračna prava i dužnosti oba bračna druga imaju "aequum ius et officium" (kan.1111). Muž dakle može i u ovom slučaju "debitum petere et debitum reddere", a ispovjednik neka ga, uz uvjete postavljene gore za ženu, odriješi.

c/ Ako se žena služi pseudo-vagina ili pessario occlusivo ili bilo kojim sredstvom da se ulaz "in uterum" zatvori čin se od početka smatra vitiatus, dakle nikada dozvoljen. Muž ne smije niti debitum petere niti debitum dare, a u slučaju fizičke nadmoći žene, neka se drži kako je rečeno o ženi u slučaju muževljeva condomizma ili sodomizma(isp. "Perfice munus" loc. cit. pag. 46/.

7/ Koja su sredstva proti onanizma?

Ta su sredstva ne samo zato, da se onanizam suzbije, već ona služe ispovjedniku, da penitenta raspoloži, potakne da opozove prošlost, da se pokaje te čvrsto odluči da će se u budućnosti popraviti. Sredstva dijelimo na idejna, liječnička i moralne naravi, kako se raspravlja u posebnim raspravama i po priručnicima.

8/ A periodično uzdržavanje?

I ovo je jedno od zadnjih utočišta za ispovjednika. Stanovište je jasno, naime: "Coniuges praedicto modo utentes inquietandos non esse, posseve confessarium sententiam, de qua agitur, illis coniugibus, caute tamen insinuare, quos alia ratione a detestabili onanismi crimine abducere frustra tentaverit" (Sv.Pen. 16.VI.188o).

Prije svega treba se držati opomene Pija XII, da naime ne spada na svećenika da poučava bračne drugove niti da publicira knjige ili članke o biološkom i tehničkom aspektu te teorije (primaljama 29.X.1951.).

Iz gornjih riječi sv.Penitenciarije vidi se, da je svećenik dužan najprije upotrebljavati druga sredstva djelovanja na pamet i na srce penitenta, a kao zadnje sredstvo neka ih uputi liječniku, da im on rastumači tu teoriju ageneze te da budu spremni uzeti na sebe porod, ako teorija te periodične uzdržljivosti u praksi, t.j. u njihovu slučaju, dođe na manje.

Zaključak:

Priznajemo da se u onanizmu nalazi "križ ispovjednika". Pojedincu ipak nije slobodno iznositi "svoja" mišljenja niti provoditi neke "svoje" teorije, jer je u pitanju jedino mjerodavno Učiteljstvo Crkve i mišljenje uvaženih teologa. Najtragičnije se to pitanje pojavljuje ondje, gdje više ispovjednika - više rješenja. Nema sumnje da razmimoilaženje ispovjednika u načelnom stavu postaje krivcem velikih sablazni. Kada bi ispovjednici bili barem načelno složni, a to m o r a j u biti "multo quidem minora crimina committerentur, et longe plures animae perditionem vitarent" rekao je sv.Alfons.

===XXX===

LJUBAV KRŠĆANSKA I OPRAŠTANJE

Misije se približavaju svome kraju. Pred našim očima čitav je tjedan misijski križ, koji nam dovikuje: Spasi svoju dušu! Spasi je od vječnog pakla, spasi je od smrtnog grijeha, koji u nj vodi, spasi je od teških grešnih navika. A danas napose više svima: spasi dušu od mržnje i neprijateljstva!

Zašto osobito od toga? Zato, jer je to zapovijed Božja: oprostite, da Vam se oprosti. Zato, jer je to osobita želja Kristova... A zašto Krist toliko ustraje na tom opraštanju? Zato, jer mržnja guši milost Božju u duši i ubija svrhunaravni život u tebi. Zato, jer mržnja tjera i milost i Boga iz tebe. A to Bog ne može dopustiti tebi, koji si njegovo dijete i određen za vječni život. Bog traži, da se odrekneš mržnje i osvete i zato, jer mržnja i osveta ruše mir u društvu i time sreću ljudi. "Moja je osveta", govori Gospodin. Ako se mržnji pusti maha, nema kraja osveti i zlu.

Sv.Pismo u 2 Kralj 13,1-39 navodi primjer, kuda vodi mržnja i osveta. Amon, Davidov sin, oskvrnuo je i ponizio sestru Absakomovu, Tamaru. Ovaj se osvetio i ubio Amnona, ali zato je navukao na sebe osvetu kraljevu, koji je bio dužan čuvati zakon. Absalom morao je pobjeći i bio je tri godine u tuđini. Da napravi kraj tome zlu, Davidov vojskovođa Joab najmio je mudru ženu iz Tekue te joj kazao: "Napravi se kao da tuguješ, obuci se u žalno odijelo... i budi kao žena, koja već dugo tuguje za mrtvim. Zatim idi kralju i govori mu ovako i ovako." Žena posluša i stupi pred kralja. "Kralju, pomozi!" Kralj ju upita: "Što ti je?" A ona: "Oh, udovica sam, muž mi je umro. Službenica tvoja imala sam dva sina. Posvadili su se na polju. Jer nije bilo nikoga, da ih pomiri, jedan je drugoga udario i ubio. I gle, digla se čitava rodbina protiv službenice tvoje i kažu: "Predaj nam onoga, koji je ubio svoga brata, da ga ubijemo (prema zakonu osvete) "za život njegova brata, kojega je ubio, i tako uništimo baštinika." Tako žele ugasiti žar, koji mi je preostao, tako da mome mužu ne bi ostavili ni imena ni potomstva na zemlji. - Kralj David uvidio je, da treba stvar ublažiti i reče ženi: "Idi kući! Odredit ću za tebe!" Ali se žena nije htjela udaljiti, dok joj se nije zakleo. A kad se kralj zakleo, uhvatila ga za riječ i rekla: "Zašto namjeravaš ono isto učiniti protiv naroda Božjega?" I David je uvidio da treba osvećivanju napraviti kraj te je oprostio svome sinu Absalomu njegovo zlodjelo.

Nije mržnja i osveta rađala zlo na zlo samo u ona stara vremena, nego se to događa i danas pa i među kršćanskim pukom. Koliko ima među nama svađa i raspri, koliko zamjera, kad ljudi kršćani ne govore jedan s drugim, mrze se i prolaze jedan kraj drugoga kao da nemamo svi jednoga oca nad sobom, Oca nebeskoga.

Pisac Fr.Ks.Meško opisuje kobne posljedice mržnje, koja neće da popusti i da se pomiri, na jednom zanimljivom

događaju. Na međi između dva susjeda izrastao hrast. Kad je odebljao, jedan od susjeda posjekao ga, dokazujući sebi da je njegov, jer ima više grana na njegovu stranu. Dotrči drugi susjed, posvade se, dođe do tučnjave, stvar dođe pred sud. Parnica za parnicom, komisije, advokati, troškovi, ali nijedan neće da popusti ili da se pomiri. Konačno sud prisudi hrast jednome od njih. Ovaj je bio siromašniji. Njegov susjed prizove se na viši sud. Opet komisije i rasprave, prodaju se njive, troškovi rastu. Viši sud prisudio je hrast drugome susjedu. Prvi je očajao i objesio se. Smrt prvog susjeda legla je na dušu drugog susjeda, savjest ga izgrizala i jednog dana našli su ga mrtva na sjenu. Udarila ga kap. Bog sam izrekao je sud u toj stvari. Obojica su izgubili. A da su se pomirili i podjelili pola po pola, sretno bi živjeli kao pravi kršćani. Gledajte, kako malenkosti ruše našu sreću i osveta hara.

Sada, u misijama je vrijeme, da se tome stane na kraj. Kada, ako ne sada? Ako ne oprostimo jedan drugome, ni Bog ne će nama oprostiti. Jer Bog je pravedan sudac, koji dobro nagrađuje, a zlo kažnjava. Pred tim vječnim sucem stoji danas za vas sam NGI Krist, da posreduje. On vam govori: Oprostite jedan drugome, da i Vaš nebeski Otac oprosti Vama.

Znam, da ima ovaj čas među vama takvih, koji u svom srcu govore: ne mogu mu oprostiti.- A zašto ne? - Kažete: Nisam ja kriv, on je kriv. On je počeo, on je vrijeđao, on je učinio nepravdu.

Ako upiramo tvoga susjeda, on će kazati baš tako kao što i ti govoriš: On je kriv, on je vrijeđao i.t.d. Ti vidiš svoje, ne vidiš njegova. On vidi svoje, ne osjeća tvoje. Vi stojite svaki na jednom brdu, a između vas je ponor. Ma da je istina, da ti nisi vrijeđao ni činio nepravde ni dao povoda, da ustane tvoj susjed protiv tebe, morao bi oprostiti, jer to traži Bog, o kome si ti potpunoma ovisan ovdje na zemlji, a još više ovisi o njemu tvoj spas. Ako nema njegova milosrđa, ti si gotov. Trebaš dakle oprostiti.

Ti kažeš: Ja sam mu u srcu oprostio, ali s njime ne ću da govorim. Ja njega ostavljam na miru, a neka i on mene. Bog dakle neka bude zadovoljan time, da se vi susrećete na putu u crkvu i kod sv. pričesti, a da ne prozborite među sobom ni riječi? Djeca istoga Oca nebeskoga? Kako bi vi gledali na takvu zajednicu ljubavi, što treba da bude sv. katolička Crkva po zamisli i volji Božjoj? Bog neka bude zadovoljan time, da vi, izabrana djeca Božja, kršćani, premda se mukom suzdržavate, da jedan drugome ne činite zla, ipak jedan drugome ne pomažete? Ili da govorite: "Radije ću umrijeti u bijedi, nego da on meni pomogne, da primim njegovu pomoć." Nikako, braćo! Bog time nije zadovoljan i ne može biti zadovoljan. On traži, da u tebi nadvlada plemenitiji osjećaj zajednice, plemenitiji osjećaj velikodušnosti, koji prelazi preko sitnica, on traži, da jedan drugome od srca, to jest potpunoma oprostite.

Kažete: "Pa valjda se ne ću ja pred njim ponizivati? On je počeo. Ili: on je mladi, ili čak: on je siromašniji

od mene. - Kakova sljepoća, koja ne vidi, da je opraštanje veličina; koja ne vidi, da je opraštanje golema zasluga, koju Bog nagrađuje. Držati mržnju, nisko je, opraštati znaju u prvom redu velike duše, plemenite duše. Pa ako ti je teško, pogledaj na križ. Evo na križu GNI Kr. oprostio je svojim neprijateljima, čak i molio je za njih, koji su još puni ,ržnje stajali pod križem: "Oče, oprosti im, jer ne znadu, što rade..." On je na križu oprostio svima pa očekuje, da i ti oprostiš.

Primjer: Ivanu Gualbertu netko je u svađi ubio brata. Odluči, da će ga osvetiti. Čekao je zgodu. Nekog dana, bio je baš veliki petak, išao je uskom ulicom, kad tamo susretne ubojicu svoga brata. Evo prilike. Izvuče mač da ga udari. Ubojica je bio bez oružja, nije se mogao braniti. Kleknuo je pred Ivanom, podigao ruke i rekao: "Zaklinjem te ljubavlju Isusa Krista, koji je na ovaj dan umro na križu, da me poštediš i oprostiš mi!" Ivan se trznuo. Bio je pogođen u srce. Brzo stavi mač natrag u korice, kao da se boji sama sebe, te brže pobjegne u bližnju samostansku crkvu, padne na koljena pred veliko raspelo i vikne: Gospodine, evo, ja sam oprostio, ali samo zbog tebe! I proplakao je. Za uzvrat Gospodin mu je dao tako veliko nutarnje rasvjetljenje, takovu milosti, te je onaj čas bio početak njegova uspona, koji je napravio iz njega velika muža u povijesti, pa i sveca. A da nije onaj čas svladao sebe i oprostio, bio bi obični nesretnik, kao što ih je bilo mnogo u ono doba, pa se im danas ni za ime ne zna.

Teško je oprostiti, ali je to plemenito i velika zasluga pred Bogom. Morali bismo oprostiti već davno, jer smo kršćani, jer smo djeca Božja. Možda smo oprostili u srcu, ali se nismo izmirili. Ostali smo na pola puta. Ali noćas, kad smo ovdje sabrani pred misijskim križem, kad sve to gledamo i razmišljamo, kad smo prepuni ljubavi i zahvalnosti prema Spasitelju, koji nam je u sv. ispovijedi sve oprostio ili je spreman sve oprostiti, kad je naša duša puna Božjeg milosrđa, noćas moramo oprostiti od sveg srca i izmiriti se među sobom i u srcu i izvana. Moramo, jer Bog to od nas očekuje.

Stavit ću vam pitanja, jedno za drugim, a vi odgovarajte na njih riječju: hoćemo, ako zaista volite Boga, svoj vječni spas i međusobni sretni kršćanski život:

Pitam vas dakle sve, koji ste noćas ovdje prisutni: hoćete li oprostiti uvrede jedan drugome?..... Odg.: Opraštamo.

Pitam vas roditelj, e da li ćete oprostiti svojoj djeci, ako su vas uvredili neposlušnošću, nemarnošću, lošim vladanjem? Odg.: Hoćemo!

Pitam vas sve, koji ste prisutni i koji ste svi djeca svojih roditelja, bili oni još na ovome svijetu bili već u vječnosti: da li ćete oprostiti svojim roditeljima sve, što su nad vama skrivili zanemarivanjem odgoja, nepravdama, zapostavljanjima, uvredama? -- Odg.: Hoćemo!

Pitam vas, žene, da li opraštate svojim muževima, ovdje pred Bogom, njihove pogreške, srdžbu, pijanost, nepromišlje-

ne riječi, možebitne nepravedne zahtjeve ili druge uvrede?

Pitam vas muževe, da li vi ovdje, pred Bogom i Bl.Dj. Marijom, opraštate od srca svojim ženama njihove pogreške, neustrpljivost, neuslužnost, zanemarivanje kućnih dužnosti, uvrede i druge pogreške?

Pitam sve vas prisutne, dali opraštate iz ljubavi prema Bogu i Bl.Gospi svojim susjedima i drugim ljudima, koji su vam učinili nepravdu ili vam nanijeli uvrede? Odgovor: Opraštamo!

Pitam vas, da li i nama svećenicima opraštate zbog dragoga Boga, ako smo vas kada uvrijedili, zanemarili svoju dužnost, bili prema vama prestrogi ili preblagi? Odgovor: Opraštamo!

Evo braćo, mi smo jedan drugomu oprostili i opraštat ćemo kao kršćani i u buduće. Sunce ne će zalaziti nad našom srdžbom i mržnjom. Zato se usuđujemo prema Isusovim riječima danas i mi stupiti pred našeg Oca nebeskog, i moliti Ga da nama oprosti.

Oče naš, koji jesi na nebesima! Gle, mi smo za ljubav prema Tebi i tvome Jedinorođenome Sinu i Bl.Gospi jedan drugome oprostili od sveg srca. Molimo sada i tebe, otpusti nam naše grijehe i poništi sve kazne, što smo ih za njih zavrijedili. Amen.

(Zatim, ako je zgodno, g.župnik izađe pred puk i moli oproštenje kratkim govorom).

(NB. Vrlo lijep primjer o tome, kako je nama teško oprostiti i kako to Bog i njegova milost ipak od nas traži, nalazi se u Blagovesti br.4. 1959.str.52-54, preuzet iz Journal de la Grotte, 1958, br.22).

Slučaj se dogodio na Gospin blagdan 25.3.1958.u jubilarnoj lurdskoj godini. Neki Garnier došao se zahvaliti Gospi nakon 15 god.zatvora, na kog je bio osuđen zbog lažnog svjedočanstva svog najboljeg prijatelja. Taj je za vrijeme rata rekao nešto neistinito, a na sudu nije se usudio kazati istinu. Garnieru međutim umrla žena, sin pao u Alžiru. Kraj njega se pred lurdskom spiljom moli neka djevojčica, koja je pobudila njegovu pozornost. Pomolio se i za njezinu nakanu. Kad kod krunice začu riječi: odpusti nam... kao što i mi otpuštamo, ovo ga bacilo u zrak. To ipak nije moguće. Digne se, luta naokolo. Konačno se vrati. Kroz njegovu dušu struje misli: Ti želiš, da ti se oprosti. Da li ti opraštaš? Zar ti nisi nikad vrijeđao, učinio zla, učinio nepravde? Da li si ti bez grijeha? Pogledaj svog božanskog Učitelja! On je bio nepravedno osuđen, bičevan, trnjem okrunjen, raspet, a ipak je svima, koji su mu učinili zlo, oprostio. Nasljeduj svog Učitelja, naći ćeš mir i životnu radost." Konačno je pristao, oprostio. Ali kad nutarnji glas zatraži, da posjeti onog, koji mu je nanio toliko zlo te se izmiri s njim, to ga opet digne u zrak. Luta. Skršen je od unutarnje borbe. Nađe ga svećenik. "Ne oporajte se milosti, učinite, na što vas milost nuka. Samo tako ćete

naći mir duši i oproštenje kod Boga. Garnier se ispovijedi, obeća, da će i ovo vanjsko izmirenje izvršiti. Kad se smiren i radostan oprašta od lurdske spilje, naiđe na odu djevojku. Ova mu nudi vode iz vrela, ispripovjeda, kako je molila za ova, koji ima rak na grlu, ali ga još više muči savjest, da je kriv teškog zatvora svog prijatelja. Dramatično uzbuđenje. Ustanovi se, da je to kći onoga, koji je kriv Garnierovog zatvora. Njezina a i njegova molba uslišana, zajedno idu, da nesretnom ocu donesu mir).

===XXX===

O BOŽJEM MILOSRĐU

Ima ljudi, koji se ustručavaju ići na ispovijed govoreći: "Previše sam sagriješio i odviše su teški moji grijesi, a da mi ih može Bog oprostiti. Tako je govorio nekada i Kain nakon ubistva svoga brata:... Nema sumnje, da je svaki grijeh dug pred Bogom. To nas uči sam naš božanski Spasitelj, pa čak i u samom očenašu. Odatle strah: Ne usudim se tražiti od Boga oproštenje.

Pitaju se ljudi: "Kako i zašto da mi Bog oprosti? Što sam ja za njega učinio? Ništa. Grijeh i grijeh, ništa dobra, samo grijeh kroz toliko godina. Tko će otplatiti tolike dugove i čime da ih otplatim? Meni ne preostaje drugo nego lutati ovom zemljom kao Kain, dok smrt ne završi tu nesretnu igru života.

Neki opet govore: "Ne mogu tražiti od Boga oproštenje, jer znam da se ne ću moći popraviti. Opet ću pasti u stare grijehe, jer nemam snage, da živim bez grijeha u tolikim prigodama... Da li mogu tražiti od Boga oproštenje, kad nemam ozbiljnog izgleda za popravak? Dakle ne ću na misijsku ispovijed. Nema smisla.

Zaista, ovo su stvarne poteškoće u savjesti ljudi, osobito muškog svijeta, koji voli više razmišljati nego vjerovati.

Ali ovakovo mišljenje ipak je daleko od istine Božje, jer Bog nije samo pravedan, koji zlo kažnjava, nego i milosrdan, koji gleda na skrušenost srca te oprašta. Bog nam to govori u svojoj objavi, osobito po svom jedinorođenom Sinu, našem Spasitelju. Objava, koja sadržava nepatvorenu Božju riječ, govori nam, da može svatko zadobiti oproštenje grijeha, samo ako ima dobru volju, jer nad pravdom Božjom vlada Božje milosrđe, koje je beskrajno. Ne samo da možeš na ispovijed, nego te dragi Bog i zove i čeka, čeka velikom ljubavlju i čežnjom. O tome nam svjedoči sam naš GI Kr. gotovo na svakoj stranici sv. evanđelja. Govori nam svojom riječju, govori nam svojim djelom. Evo njegovih riječi i njegovih čina.

1. GNI Krist govori nam, da je došao na ovaj svijet, da traži grješnike. Nakon oproštenja Zakeju govori: "Sin čovječji došao je, da traži ono, što je izgubljeno" (Lk. 1o,1o). Kako je to utješna riječ za svakoga, koji osjeća, da se nalazi u grijesima! Evo, baš zato je došao na svijet. A kad je izabrao apostola Mateja između grješnika, kaže: "Ne trebaju liječnika zdravi, nego bolesni. Nisam došao zvati pravednika nego grješnike" (Mr 2,17). Kaže, da je poslan k izgubljenim ovcama Izraelove kuće (Mt 15,24). Kolika li utjeha za nas grješnike!

Još jače istakao je naš Gospodin Božje misli o milosrđu u svojim divnim prispodobama o milosrđu Božjem. Tu nam otkriva dubinu svoga milosrdnog Srca i ljubav Očevu, koji je tako ljubio svijet, da je predao svoga jedinorođenoga Sina, da nitko, ko u njega vjeruje, ne propadne, nego da postigne život vječni (Iv. 3,16).

Priča o Izgubljenoj ovci Lk 15,1-7
Priča o izgubljenoj drahmi Lk 15,8-1o.
Priča o Izgubljenom sinu Lk 15, 11-32.

Zar ne, da iskustvo pokazuje, kako grijeh čovjeka udaljuje od Boga i vodi do nezadovoljstva i žalosti? Grijeh svršava sa gariштem svih lijepih snova. Izgubljena ovca nađe se među trnjem, nad vječnim ponorom smrti, pred pandžama grabežljivog vuka, gladna, nemoćna, nesretna. Izgubljeni sin jadikuje, kako je prazan i gladan ljubavi i sreće: "Koliko najamnika oca moga imaju kruha i suviše, a ja ovdje umirem od gladi!" (Lk 15,17).

Grijeh je strašno zlo, koje ruši djelo Božje. Ali opet Bog dopušta grijeh, jer neće da dira našu slobodu, koja je osnova naših zasluga i vječne nagrade. Bog neće da ima u svojoj kući robove, koji prisilno čine dobro, već sinove, koji iz ljubavi i osvjedočenja slobodno čine dobro. Zato radije dopušta zlo, nego da skrši slobodu.

Ali opet Bog voli i svoje griješno stvorenje, zato dolazi Dobri Pastir iz neba, da traži izgubljenu ovcu. Sin Božji dolazi iz blaženog neba u siromaštvo jaslica, u oskudicu Nazareta, u muku i smrt na Kalvariji, da spašava izgubljene ovce, duše, koje je grijeh udaljio od Stvoritelja. Njegova milost traži izgubljenog sina, kad počima razmišljati o svojoj bijedi zbog neposlušnosti Ocu. Milost Božja pomaže mu, kad stvara odluku: "Ustat ću i poći ću k Ocu svome i reći ću mu: "Oče, sagriješio sam protiv neba i protiv tebe. Više nisam vrijedan nazvati se sinom tvojim, primi me kao jednoga od svojih najamnika" (Lk 15,18). Sin čovječji došao je po nalogu Očevu, da traži ono, što je izgubljeno.

A sada gledajte Božje milosrđe! Gledajte, kako Bog oprašta!

Dobri Pastir prema samim riječima Isusovim, ne tuče izgubljene ovce, kad ju je pronašao, nego je uzima u svoj naručaj. Ne spočitava joj nevjernost, neposlušnost; ne kaže: pravo ti je, zašto si odlutala, nego je miluje i grlo na svom srcu. Gledajte, kako je velik Bog u opraštanju! Koji od ljudi radi ovako?...O, kako se nakon svega, što je bilo, opet nađena ovca ugodno osjeća na Srcu Isusovu!

Bog je milosrdan. On ne želi smrt grješnika, nego da živi i da se obrati. Bog strpljivo čeka. I otac izgubljenog sina čeka. Kad će se sin vratiti, jer zna, da mu daleko od Boga nije dobro. A kad ga opazi, da se vraća, istrči mu ususret, da ga zagrli. Ne kudi ga, ne spočitava mu nevjernost, jedva da sluša njegovu ispovijed, već ga grli i dovikuje slugama: "Spremajte gozbu, da se veselimo!" Slušajte oca: "Evo, moj sin se vratio. Moje dijete. Moj sin, koji je bio izgubljen, vratio se.!" Mi smo svi Božji, zato nas Bog očekuje, čeka na naše obraćenje, na našu ispovijed. Da li osjećamo veličinu Božje ljubavi, koja oprašta? Bog je milosrdan.

Ali ni to nije još dosta. Dobri Pastir saziva prijatelje, da se s njim vesele. Žena, koja je našla drahmu, saziva susjede. Otac izgubljenog sina sprema gozbu. Bog hoće, da se veseli čitava Crkva, kad se netko obrati. A upravo neshvatljivo je, što kaže Isus, da će biti među anđelima u nebu veće veselje nad jednim grešnikom, koji se zaista obrati, nego nad 99 pravednika, koji ne trebaju pokore.

Evo, stojiš pred ispovijedaonicom i oklijevaš. Zar ćeš i dalje pomišljati? Zar ćeš uskratiti svome Bogu tu veliku radost, da te može zagrliti? Zar ćeš i dalje uskraćivati svome srcu mir oproštenja, radost Božjeg djetinjstva i opojnost Božje ljubavi?

Nema tako velikog grijeha, da ga Bog ne bi oprostio, ako se iskreno kajemo i ispovjedimo. Da o tome nitko ne bi sumnjao, Isus je rekao priču o nepravednom sluzi. Taj je bio dužan svome gospodaru 10.000.-talenata. To znači u našem novcu mnogo milijardi dinara (1 talenat=6 milijuna dinara, 360.000 kg. zlata). A ipak kaže gospodar, koji je u tom slučaju, prema Isusovoj misli Bog, tome sluzi: "Sav dug sam ti oprostio, jer si me molio" (Mt. 18,32). Bog je bogat, on nam može i hoće oprostiti, ako ga molimo i ispunimo njegove uvjete.

A što onda, ako činimo uvijek iste pogrješke, upadamo u iste grijehe? -Pitao je sv. Petar Isusa: "Gospodine, ako moj brat sagriješi protiv mene, koliko puta da mu opróstim? Da li sedam puta?" Ali mu Isus odgovara: Ne kažem ti, sedam puta, nego sedamdeset sedam puta, što znači uvijek, jer tako radi Bog. Isus hoće, da i u ovoj stvari budemo savršeni, kao što je savršen Otac naš nebeski koji uvijek oprašta. (Mt. 5,48). Bog traži od nas dobru volju. Ako ovu imamo, daje nam oproštenje i u ispovijedi jakost milosti za borbu s grijehom. Isus nije nikom zabranio moliti Očenaša; a u svakom Očenašu molimo za oproštenje, za amnestiju. Ako smijemo moliti oproštenje, smijemo i na ispovijed, da nam se oprosti grijeh. Nema dakle razloga oklijevanju onima, koji iskreno misle, makar osjećali svoju slabost.

2. Tako je Isus naučavao. A da li je tako i radio? Jest, on je i djelom pokazao, kako naše pouzdanje u njega ne smije imati nikakvih granica. Navesti ćemo četiri slučaja iz života Isusova, dvije žene i dva muškarca.

a. Prvi je slučaj žena, koju su uhvatili u preljubu, dakle na samom činu teškog grijeha, te je doveli k Isusu, da on presudi, šta da se njome učini... (Iv. 8,1-11). Isus, koji je jedini bio bez grijeha, mogao ju je osuditi i ba-

citi kamen.Ali on kaže:"Ženo...nije te nijesan osudio?.. Ni ja te neću osuditi.Idi i ne griješi više!" Isus dakle oprašta. A ne kaže:Oprostit ću ti,ako mi obećaš,da više ne ćeš griješiti. Ne. Tako i nama oprašta bezuvjetno,ali očekuje,da ćemo biti zahvalni.

b. Drugi primjer je djevojka,Marija Magdalena.(Lk 7,36-5o)...Isus ne nalaže velike pokore,nego traži vjeru i očekuje ljubav."Kome se mnogo oprašta,mnogo ljubi". Ljubav i zahvalnost tjerala je Mariju Magdalenu na pokornički život i dobra djela. To očekuje Gospodin i od nas.

c. Treći primjer je desni razbojnik.Što je on u životu dobra učinio,da je dobrio oproštenje?Evo,bio je razbojnik.Ubijao je ljude,pljačkao.Ostao je razbojnik sve do smrti na križu.A ipak mu sam Gospodin kaže:"Još danas ćeš biti sa mnom u raju". Zašto?Samo zato što je priznao svoje grijehe:"Nas dvojica trpimo,što smo zaslužili za svoja djela". I zato,što je molio:"Gospodine,sjeti me se,kad dođeš u svoje kraljevstvo". On vjeruje,da će Krist,koji sada umire,ići u svoje kraljevstvo. Vjeruje,da je Isus Bog.Primio je oproštenje,jer je branio Kristovu nevinost, t.j. istinu:"Ovaj nije ništa zla učinio." Ima dakle vjeru, priznaje svoj grijeh,moli za milosrđe.A gledajte sada veličinu Božjeg milosrđa! Ne kaže Isus:"Dobro,molio si,opraštam ti, ali ćeš za svoj zločinački rad trpjeti do sudnjega dana u čistilištu; ne kaže ni to: trpjet ćeš hiljadu godina,sto godina, ili barem jednu godinu! Ne. Isus kaže: "Još danas ćeš biti sa mnom u raju!" Još danas. A čime je zavrijedio ovu golemu milost? Ničim. Ni mi je ne možemo zaslužiti. Ali je Božje milosrđe tako golemo,te obećaje raj za samu duboku vjeru,pouzdanje i kajanje. Tko može nakon svega toga još opravdano zdvajati?

d. Četvrti primjer jest prvak apostola sv.Petar. Tko je primio više milosti od njega?A ipak je Isusa zatajio. Pred kim?Pred Pilatom,pred Herodom,pred velikim vijećem u smrtnoj opasnosti? Ne,pred običnom sluškinjom.Pred nemoćnim slugama. Petar se zaklinje,da Isusa uopće nije ni vidio i da ga ne poznaje.Nakon tolike ljubavi,koju je uživao, nakon obećanja,da će biti prvak apostola,stijena Crkve.Zaista velik grijeh,veliko izdajstvo. A šta radi Isus nakon uskrsnuća? Da li tjera Petra iz zbora apostola? Da li ga degradira:"Dobro, neka bude, bit ćeš još vjernik,ali nikako učenik, nikako apostol. Vrati ključeve kraljevstva nebeskog, dat ću ih Ivanu, koji je stajao pod križem!" Ništa od toga. Isus oprašta,oprašta sve,vraća sve,što je grijeh uništio. Izgleda,da su na sam uskrsni dan,kad se Isus ukazao Petru,oni brzo svršili. Možda bez ijedne riječi. Suze su bile dosta,da Isus Petra zagrli. Ostat će apostol,ostat će prvak i stijena. Evo to je Bog, kad oprašta. Tko da još zdvaja u njegovo milosrđe?

"Ako budu vaši grijesi crveni kao grimiz,postat će bijeli kao snijeg...Jer Bog ne želi smrti grešnika,nego da živi i obrati se.

Ono,što je Isus činio za vrijeme svog zemaljskog života,to on nastavlja u svojoj Crkvi kroz svu povijest sve do

dana današnjega.Kolikima je vratio mir i radost i ljudsko dostojanstvo i položaj u kraljevstvu Božjem! Toliko primjera svjedoči:Augustin,Charles de Faucoult i t.d. A ti? Ti stojiš i zdvajaš,hoće li tebi oprostiti!

Svećenici Kristovi uvijek su si bili svijesni,da moraju navještati milosrđe Božje i dijeliti oproštenje.Svaki grijeh,koji je natopljen u krvi Spasiteljevoj,bit će njezina slava na sudnji dan.Bog pobjeđuje istinom,pravdom i milosrđem.Istinom:da upoznaš kako je grijeh zlo i nesreća;pravdom:da priznaš svoj grijeh:"tebi sam jedinome sagriješio i pred tobom sam zlo učinio."(Ps.5o);milosrđem:da se poniziš pred Bogom i moliš za oproštenje.

Jedan od svećenika,koji je volio propovijedati o Božjem milosrđu,bio je don ORIONE (+1932). Neke večeri propovijedao je u crkvi nedaleko od Tortone.Svoju propovijed završio je riječima:"Kad bi netko učinio tako strašan grijeh, da bi ulio otrova u kavu svojoj vlastitoj majci,a pokajao bi se, Bog bi mu oprostio." Zatim je otišao. Žurilo mu se, da dođe do tramvaja te stigne još na vrijeme u Tortonu.Ali kad tamo,tramvaj mu otiđe pred nosom.Trebao je čekati koji pol sata. Nije bilo nigdje nikoga,osim jednog čovjeka,koji je stajao nedaleko,zavučen u svoj zimski kaput.Činio mu se sumnjivim.Da predusretne možebitno iznenađenje,nagovori stranca:"I vi čekate tramvaj?" - "Ne" bio je kratak odgovor. "Onda oprostite,laku noć". - "Nipošto laku noć, nego ja želim govoriti s vama. Don Oriona se neugodno dojmilo. Tad stranac reče: "Vi mene poznate!" - "Ja vas? Nikada vas još u životu nisam vidio." -"Nije istina.Vi mene poznate!" -"Odakle bi vas poznao? Možda sam vas slučajno kada u životu vidio,ali se ne sjećam." -"Vi ste noćas govorili o meni." "Ja o vama?" - "Da li vi uistinu vjerujete sve ono,što ste u propovijedi kazali?" - Dakako da vjerujem."-"Onda dobro. Ja sam onaj, koji sam prije dvadeset godina ulio svojoj majci u kavu otrova. Molim,da me ispovijedite. Već dvadeset godina nisam bio u crkvi,ali večeras me nešto vuklo unutra. Ušao sam i došao baš pod kraj vaše propovijed." - Čovjek se ispovjedio.Zatim je stao grliti don Oriona tako žestoko, da je taj mislio,da će ga zagušiti.Onda je iščeznuo u noć,a don Orione osjećao je u svom svećeničkom srcu neopisivu radost dobroga Pastira.

Predragi u Kristu. Bog je istina pravedan, ali je i beskrajno dobar, milosrdan. On čeka na vas. Nemojte oklijevati. Obavite dobru, iskrenu, misijsku ispovijed. Priuštite sebi radost oproštenja i nutarnjeg pomirenja; priuštite svom nebeskom Ocu zagrljaj milosrdne ljubavi. Amen.

===XXX===

PROBLEM PATNJE - (Križ - Veliki Petak)

Svete misije dozivaju nam neprestano u pamet onu veliku misao života: badava smo živjeli, ako ne spasimo duše svoje. Tokom ovih dana vidjeli smo već mnogo lijepih vječnih istina, koje su kadre da nam rasvijetle put prema vječnoj domovini. No ipak taj put - čini nam se, - da još nije prokrčen do kraja. Na jednom smo se zaustavili pred velikom zaprekom našeg spasenja. Barem tako ju ocjenjuju mnogi ljudi. Pred nama stoji patnja sa svojim velikim upitnikom.

Šta ćemo reći o njoj? Je li nam uistinu zapreka da se spasimo, ili pak je i ona uključena u božanski plan našeg spasenja kao pomoćno sredstvo?

Kad slušamo oko sebe uzdisanje i jadikovke duša, jecaje i suze - čini nam se na prvi pogled, da je to prava zapreka za spasenje. Što učiniti sa dušom, koja je slomljena križevima života? Rana u srcu previše peče. Možda duša već gubi tlo pod sobom. Ne nalaziš riječi, ne znaš tješiti.

A sa druge strane nam pogled na križ Isusov kazuje nešto drugo. I tamo vidimo Čovjeka boli. Trpi na duši i tijelu, pokriven ranama. I to je Spasitelj svijeta, naš Otkupitelj, koji svijet spasava svojom patnjom. I stoga mora patnja biti korisna za spasenje, jer uistinu otkupljuje. - A ako prisluhnemo čut ćemo iz usta umirućeg Gospodina: dođite k meni svi koji ste nevoljni i opterećeni i ja ću vas okrijepiti. Patnja dakle ne samo spasava, nego Isusova patnja može i našu patnju učiniti plodnom.

Zato pogledom na križ razmišljajmo o patnji. Križ je naime knjiga, koja jedina odgonetava problem patnje.

Najprije nemojmo sanjati, da ćemo se spasiti bez križa. Nijedan čovjek ne može bez tog stalnog pratioca kroz život.

Javlja se u svim mogućim oblicima. Sada u tijelu: bolesti, slabosti, smrt. A onda opet u duši: lomi se, drobi i ore po njoj: zapuštenost, samoća, zaboravljenost. Prouzrokuje krikove, suze - kojiput vodi čak do očaja.

P u t e v i - kojima dolazi patnja također su različiti. Uzroka ima bezbroj. Trpimo već stoga što smo stvorovi. Opet su uzrok patnja naše želje, koje se protežu dalje, nego im je moguće zadovoljiti. A onda nam i naša nerazumnost prouzrokuje razna trpljenja. Tu je zloća ljudi, razni nemili događaji, koji zarežu duboko u našu dušu oštricu patnje. No ipak je grijeh glavni uzrok patnje na svijetu. Svaki grijeh se naime dovršava patnjom - prije ili kasnije. Grijeh je krvnik duša ali koji puta i tijela, koji nosi njegova stigmata. Krvnik i onih, koji premda nisu griješili, ipak su žrtve tuđih grijeha. Strašna je ta žetva po cijelom svijetu.

Koji puta nas u patnju guraju čak i oni, koje nježno ljubimo. Smrt može nekome biti oslobođenje, a ista smrt drugima oduzima ljubljenu osobu - a to je duboka bol, koja se dugo osjeća.

U č i n a k patnje, koja nas prati kroz cijeli život, također je različit kod različitih ljudi. Nekoji trpe s mirom u duši, predano u volju Božju nose svoj križ i čak smognu jakosti, da se Bogu na križ zahvale. Dok drugi naprotiv proklinju i svim se silama bore, da mu se odupru-što im ipak ne uspijeva, kako bi željeli. Ovi zadnji su nesretni ovdje a - čini se - bit će nesretni i u vječnosti.

I. ZAŠTO PATNJA?

1. Patnja je plod grijeha. Bog patnje nikako nije imao u nacrtu, jer je po svojoj naravi zlo. Tek je grijeh uveo tu nesreću najprije u zemaljski raj, a kasnije u sve krajeve svijeta.

No Isus Krist je trpljenje uzeo na sebe i dao mu

2. spasonosnu moć. Mi pomoću njega možemo postići istinsko dobro i u njemu naći sredstvo svoga spasenja.

"Patnja je Božji plod i kruh, koji uz svetu Euharistiju najbolje hrani duše za vječni život." - Louis Veuillot.

3. Patnje čiste našu dušu. "Tako je htio nebeski liječnik, da će svaki od nas ozdraviti svojim suzama" (Sv. Efrem).

Suze mogu biti lijek. Patnja nas otkida or prolaznih zemaljskih stvorova, koji mogu previše zarobiti naše jadno srce, i vodi nas na nebeske poljane. Sami od sebe ne bismo imali snage, da prekinemo tu vezu sa svijetom. Nebeski liječnik to učini, premda koji puta kod toga malo zakrvarimo - ipak iza toga istina dolazi u naše srce, te prepoznajemo prolaznost svijeta i počimamo oko sebe gledati u svijetlu vječnosti. Zar nije divan naš Bog? U svojoj mudrosti je iz patnje, koju je prouzrokovao grijeh, napravio sredstvo, da se borimo protiv grijeha.

4. Patnja nas vodi natrag Bogu. Gledajmo Magdalenu kako leži na podu pred Gospodinom. Razbila je alabastrnu posudicu sa mirisavim uljem. Lijepa slika, što može napraviti bol u našem srcu, ako je znamo primiti. Najprije drobi, možda čak razbije naše srce, ali mu iza toga daje svoj mirisavi sadržaj, lijep miris.

Tko znade trpjeti, lakše ljubi Boga, razumije Ga, znade cijeniti križ Isusov i ima veliku sućut sa patnjama svoga bližnjega. Patnja je velika škola istinske ljubavi.

5. Patnja otkupljuje. Nakon Kristove smrti je patnja dobila još neku čudnovatu moć. "Njime na svom tijelu nadopunjujem... (Kološ. 1, 24). Premda je Kristovo trpljenje imalo beskonačnu vrijednost ipak je Bog htio, da blago Njegovih zasluga dijeli jedino Kristova Crkva i to patnjom njezinih udova, i ta patnja, sjedinjena sa Kristovom imat će konačnu otkupiteljsku moć kod spasenja duša.

Sve naše patnje dakle, ako idu kroz trpećeg Isusa, dobivaju time silnu moć i donose plodove dušama. Ta misao krije u sebi veliko veselje i probuđuje kršćanski optimizam. Dakle do smrti mogu koristiti dušama? pa makar ležao na krevetu bez snage? Moja patnja, sjedinjena sa Isusovom, zaziva milost s neba u duše i pomaže im da se lakše spase.

6. Po križu k slavi - Tko ovdje sa Isusom nosi križ, taj će s njime i kraljevati. A nagradu ćemo primiti već ovdje. Isus će sve više rasti u nama i mi u Njemu.

II. KAKO TRPJETI?

Velika je to mudrost. Ostati strpljiv, predan u volju Božju - znači koji puta heroizam, koji nije moguć bez posebne milosti Božje. Što treba činiti da budemo dionici te milosti?

1. Primiti patnju iz Božjih ruku, ako nam je tako određeno. I drugima pomognimo, da se predaju tome, što mora biti. Pogledajmo Gospodina. On nam govori: Ako netko hoće da bude moj učenik, neka uzme svoj križ i ide za mnom. Nema drugog puta u vječni život. Sam Gospodin nam je to zasvjedočio svojim primjerom. A učenik ne može biti nad svojim učiteljem.

Neka nas tješi misao, da Krist obećaje veliku plaću onima, koji sada plaču radi pravde.

No već ovdje nas stiže velika Božja utjeha, ako u duhu vjere križ primamo iz Božjih ruku. Isus ne može bez ganuća gledati kako ljudi pate. Već za svog zemaljskog života tješio je gdjegod mu se pružila prilika. Došao je na svijet, da nam križ i patnju olakša, kad je već Božja volja, da moramo ići tim putem u nebo.

2. Pođimo u školu Isusa raspetoga. - Razmišljajmo o Njegovom trpljenju. "Trpljenje Kristovo, utvrdi me". Kad nam je najteže, kleknimo pred raspelo. Zaboravimo za čas na svoj križ i mislimo, koliko je Isus za nas trpio. Kad god kršćanin sa ljubavlju pogleda raspetoga Krista, tada se i Božje milosrđe obazre na njega. Osjetit će novu snagu i Božju pomoć. Zato rješavajmo svoje probleme pred Isusom raspetim. To je velika mudrost života!

Za vrijeme, dok je engleska carica Elizabeta progonila kršćane, zatvorili su mladog grofa Meffonsa i radi vjere osudili ga na dosmrtnu tamnicu. Mladi muž, u najboljim godinama života teško se uživljavao u svoju sudbinu. Duboko pod zemljom zatvoren, nikada više vidjeti sunce, svoju obitelj.... takove i slične misli hujale su mu kroz glavu i skoro je očajao. Poslije nekoliko mjeseci se stanje njegove duše promijenilo na bolje.

A dogodilo se to ovako. Jednog je dana zamolio čuvara, da mu donese dlijeto. Najprije mu ga ne htjede dati, a kasnije mu ga ipak donese. I tada je mladi lord počeo dubsti u teška hrastova vrata. Dan za danom je neumorno radio i polako se na vratima ukazivala najprije glava Isusa raspetoga, sa velikim trnovim vijencem. Zatim velike ruke, koje kao da su htjele zatvorenika zagrliti i malo zatim je pred Meffonsom stajalo veliko raspelo. I tada je mladi lord proboravio cijele dane promatrajući Raspetoga, a u njegovoj duši nastupilo je proljeće i pojavili su se cvjetovi kršćanske predanosti, strpljivosti, žive vjere i čak veselja. Kasnije je bio pomilovan. Otišao

je natrag u svijet, ali je u duši do smrti nosio sliku Isusa raspetoga.

3. Pati et compati - Znajmo u križevima misliti i na patnju svoga bližnjega. Kušajmo mu baš u trenucima svoje nevolje olakšati njegov križ. Time ćemo i sebi pomoći, jer će nam Bog dati više milosri radi naše velikodušnosti i požrtvovnosti.

4. Prikazujmo patnje i križeve u apostolske svrhe. Koliko dobra možemo učiniti, ako znamo prikazivati velike i male križeve i svoje patnje za velike nakane Apostolata molitve, za misijonare, koji možda u najvećoj nevolji traže našu pomoć, za grješnike, koji hrle usuret vječnoj propasti, za svećenička zvanja itd. Roditelji mogu svoje patnje prikazivati za svoju djecu, da ih Bog očuva. Svatko na svom području može postati vanredno koristan član ljudskoga društva - upravo dobročinitelj - ako znade prikazivati svoj život, a osobito svoje žrtve i patnje po Isusu Kristu na te velike nakane čovječanstva.

Općenito govoreći: što se više dignemo iznad sebe, što manje mislimo na svoje trpljenje, a radije na Boga i duše, to ćemo bolje iskoristiti svoje patnje.

Kušajmo dakle kroz Isusa Krista gledati na svoje patnje. Iz Kalvarije dopire veliko svijetlo, koje nam odkriva spasonosnu jakost križa. Zato sa ljubavlju i zahvalnošću gledajmo na taj sveti znak našeg spasenja i trudimo se sve više živjeti prema uzvišenom nauku svetoga križa. Amen.

===XXX===

S a d r ž a j

Uvodna misijska propovijed	1
Svrha života - spasi dušu	6
Staleška za žene i majke - osnutak	1o
Staleška pouka za muževe	14
Staleška za djevojke	18
Staleška za mušku mladež	28
Naš život (u vidu posvethe milosti i sedam svetih sakramenata)	34
Ispovijed	39
Nevaljala ispovijed	45
Bliža grešna prigoda	49
Bijela kuga	52
Psovka	57
Posljednji sud	63
Sveta Euharistija	69
Posveta Majci Božjoj	74
Molitva - sv.Krunica	81
Nacrt propovijedi o smrti	87
Nebo	9o
Nacrt propovijedi o paklu	94
Srce Isusovo	96
Kršćanske dužnosti u nedjelje i blagdane	99
Postupak ispovjednika u slučaju bračnog onanizma	1o2
Ljubav kršćanska i opraštanje	1o8
O Božjem milosrđu	112
Problem patnje - (Križ - Veliki Petak)	117

= = = = =

Izdao Nadb.duhovni stol u Zagrebu, Kaptol 31
Umnoženo ciklostilom Nadb.duhovnog stola u Zagrebu, Kaptol 31, za isključivu upotrebu svećenstvu.
Odgovara Nikola Borić, kanonik, Zagreb, Kaptol 3.

ZAGREB 1 9 6 o.